

**MUUTOKSET IFRS 8 -STANDARDIN MUKAISESSA
RAPORTOINNINNA PIENISSÄ SUOMALAISSA
PÖRSSIYHTIÖISSÄ VUOSINA 2018–2022**

**Jyväskylän yliopisto
Kauppakorkeakoulu**

Pro gradu -tutkielma

2023

**Tekijä: Maija Yli-Keturi
Oppiaine: Laskentatoimi
Ohjaaja: Kati Pajunen**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

TIIVISTELMÄ

<i>Tekijä</i> Maija Yli-Keturi	
<i>Työn nimi</i> Muutokset IFRS 8 -standardin mukaisessa raportoinnissa pienissä suomalaisissa pörssi-yhtiöissä vuosina 2018–2022	
<i>Oppiaine</i> Laskentatoimi	<i>Työn laji</i> Pro gradu -tutkielma
<i>Aika (pvm.)</i> 5.5.2023	<i>Sivumäärä</i> 62
<i>Tiivistelmä – Abstract</i> <p>Tämän pro gradu -tutkielman tarkoitus oli selvittää, millaisia muutoksia pienten suomalaisten pörssi-yhtiöiden segmenttiraportoinnissa on tapahtunut vuosina 2018–2022, sekä mitä yhtiöissä on tapahtunut raportoinnin mukaan, jotta muutoksia tehtiin. Lisäksi tutkittiin Covid-19-pandemian mahdollisia vaikutuksia pienten suomalaisten pörssi-yhtiöiden segmentteihin. Suomalaiset pörssi-yhtiöt soveltavat segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia, jossa segmentit esitetään siten, kuin yhtiön johto käsittelee niitä yhtiön sisäisissä raporteissa.</p> <p>Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineistona käytettiin pienten suomalaisten pörssi-yhtiöiden vuosikertomuksia ja tilinpäätöksiä vuosilta 2018–2022. Tutkimuksessa käsiteltiin lukumääriä, joten jossain määrin aineistoa käsiteltiin myös kvantitatiivisesti. Kyseinen aikaväli valittiin otokseen Covid-19-pandemian vuoksi, sillä pandemia saattoi vaikuttaa yhtiöiden segmenttiraportointiin. Mukaan tarkasteluun otettiin vuosi 2018, jotta voitiin arvioida, tapahtuiko segmenttiraportoinnissa muutoksia juuri ennen mahdollista pandemian vaikutusta. Otokseen haluttiin ottaa mukaan uusimmat aiheesta saatavilla olevat aineistot, eli vuoden 2022 julkaisut.</p> <p>Tutkimus osoitti, että 52 pienestä suomalaisesta pörssi-yhtiöstä 25:llä tapahtui tarkastelujaksolla muutoksia segmenttiraportoinnissa. Eniten segmenttiraportoinnin muutoksia tapahtui vuonna 2020, kun muutoksen kokoneita yhtiöitä oli 14. Segmenttien yhteismäärä yhtiöissä oli suurin vuonna 2020. Määrien vaihtelut olivat suurimpia vuosien 2019–2020 ja 2020–2021 välillä. Yhtiöiden raportoitavat segmentit muuttuivat tarkastelujakson aikana yhtenä vuotena 16 yhtiössä. Kahtena vuotena segmentit muuttuivat seitsemässä yhtiössä ja kolmena vuotena kahdessa yhtiössä. Yhtiöistä 12 antoi raportoinnissaan syyn segmenttiraportoinnin muutokselle. Kahdeksassa tapauksessa oli kyse konsernirakenteen muutoksesta jollain tapaa. Lopuissa yrityksissä konsernirakennetta yksinkertaistettiin. Covid-19 vaikutti yhtiöihin monella tapaa, mutta pandemian vaikutus yhtiöiden segmenttiraportointiin ei näkynyt tutkimuksessa.</p>	
<i>Asiasanat</i> IFRS 8, IFRS-standardit, segmenttiraportointi, tilinpäätösraportointi	
<i>Säilytyspaikka</i> Jyväskylän yliopiston kirjasto	

KÄYTETYT LYHENTEET

AASB = Australian Accounting Standards Board

ACCA = Association of Chartered Certified Accountants

FASB = Financial Accounting Standards Board

IAS = International Accounting Standards

IASB = International Accounting Standards Board

IFAC = International Federation of Accountants

IFRS = International Financial Reporting Standards

KPL = Kirjanpitolaki

OECD = Organisation for Economic Co-operation and Development

SFAS = Statement of Financial Accounting Standards

US GAAP = Generally Accepted Accounting Principles in the United States

VAML = Arvopaperimarkkinalaki

WHO = World Health Organization

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
1.1	Tutkimuksen taustaa	5
1.2	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	6
1.3	Tutkielman rakenne	7
2	TILINPÄÄTÖS- JA SEGMENTTIRAPORTOINTI SUOMESSA	9
2.1	IFRS-standardit ja raportointi	9
2.1.1	Tilinpäätös.....	12
2.1.2	Toiminta- ja vuosikertomus.....	14
2.2	IFRS 8 -standardi.....	15
2.2.1	Toimintasegmentti ja raportoitava segmentti.....	17
2.2.2	Segmenttien yhdistely	19
2.2.3	Segmenteistä esitettävät tiedot.....	21
2.2.4	IFRS 8- ja IAS 14 -standardien eroavaisuudet.....	25
2.3	Covid-19-pandemia	26
2.3.1	Pandemian vaikutus yhtiöihin.....	27
3	TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄ	30
3.1	Tutkimusaineisto	30
3.1.1	Aineiston kerääminen	30
3.2	Tutkimusmenetelmä	31
3.3	Aineiston analysointi.....	32
3.4	Tutkimuksen luotettavuus	33
4	TUTKIMUKSEN TULOKSET	34
4.1	Pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden segmenttiraportointi	35
4.1.1	Toimintasegmentit	37
4.1.2	Yksi raportoitava segmentti.....	38
4.1.3	Maantieteelliseen jakoon perustuva raportointi.....	39
4.1.4	Muut toiminnot -segmentti	40
4.1.5	Jatkuvat ja lopetetut toiminnot	40
4.2	Muutokset segmenttiraportoinnissa	42
4.3	Syyt segmenttiraportoinnissa tapahtuneille muutoksille.....	45
4.4	Yhtiöihin vaikuttaneita tekijöitä vuosina 2018–2022.....	48
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI	52
	LÄHTEET.....	56
	LIITE	61

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen taustaa

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan pienissä suomalaisissa pörssiyrityksissä tapahtuneita muutoksia segmenttiraportoinnissa vuosina 2018–2022. Tarkastelun kohteena on IFRS 8 -standardin mukainen raportointi (International Financial Reporting Standards). IFRS-standardit ovat kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja, joihin kuuluva IFRS 8 -segmenttiraportointistandardi tuli voimaan vuonna 2009 (Aleksanyan & Danbolt 2015). IFRS 8 -standardin mukaan yhteisöjen on raportoitava segmentit siten, kuin ne ovat johdon sisäisissä raporteissa (Dieter & Ladenbach 2013).

Yhtiössä voi olla yksi raportoitava segmentti tai useampia segmenttejä. Toimintasegmentti on osa pörssiyhtiötä, joka harjoittaa liiketoimintaa ja josta on saatavilla erillistä taloudellista tietoa. IFRS 8 Toimintasegmentit -standardi edellyttää pörssiyhtiöiden julkaisevan tiedot toimintasegmenteistään, tuotteistaan ja palveluistaan, tärkeimmistä asiakkaistaan ja maantieteellisistä alueistaan, joilla ne toimivat. Standardin mukaiset segmenttitiedot perustuvat yhtiön johdon sisäisiin raporteihin. (IASB 2022.)

Segmenttiraportointi auttaa suorituskyvyn alkuperän ymmärtämistä jakamalla yrityksen toiminnan maantieteellisiin alueisiin tai toiminta-alueisiin (Barneto & Ouvrard 2015). Erityisesti sijoittajat ja analyytikot seuraavat yhteisöjen suorituskykyä taloudellisten tietojen perusteella. Keinot seurata liiketoiminnan suorituskykyä ovat muuttuneet ajan myötä (Reinstein & Weirich 2002), ja tulevat varmasti jatkossakin muuttumaan. Yritysten suorituskyvyn mittaamista on tutkittu myös Covid-19-pandemian jälkeen. Purwannon (2020) mukaan pandemian vaikutus suorituskykyyn on toimialakohtaista. Vaikutus riippuu siitä, kuinka toimiala kohtasi tuotantojen minimoimista, raaka-aineiden saatavuusongelmia, asiakkaiden tilauksien vähenemistä ja toimitusvaikeuksia (Purwanto 2020).

Reinsteinin ja Weirichtin (2002) mukaan raportoitujen tietojen luotettavuus on ratkaiseva tekijä, erityisesti globaaleilla markkinoilla, joilla käytetään maailmanlaajuisia tilinpäätösstandardeja. Kun ajan saatossa yhteisöt ovat hajautuneet useammille eri tuotteille, markkinoille ja toimialoille, yhteisöjen

tilinpäätöstietojen käyttäjien on ollut vaikeaa ymmärtää yhteisöjen eri osien vaikutusta kokonaisuuteen. Tilinpäätöksiin kaivattiin yksityiskohtaisempaa tietoa ja siksi segmenttiraportointi kehittyi. Segmenttiraportointi esti yhteisöjen tietoa kannattavuudesta, mahdollisuuksista ja riskeistä hukkumasta monikansallisten yhteisöjen konsernitilinpäätöksiin. (Bonham, Curtis, Davies, Dekker, Denton, Moore, Richards, Wilkinson-Riddle, Williams & Wilson 2008.)

Segmenttitietojen rapontointiin liittyvistä yhtiön sisäisistä muutoksista ei ole tehty aikaisemmin tutkimusta, ainakaan ajalta, mikä keskittyisi IFRS 8 -standardiin. Lisäksi Covid-19-pandemian ajankohtaisuus on tämän tutkielman kohdalla merkittävä. Useimmat segmenttiraportointiin liittyvät tutkimukset ovat keskittyneet vertaamaan segmenttiraportointia aiemman standardin IAS 14 ja IFRS 8 -standardin välillä. Lenormand ja Touchais (2021) tutkivat IFRS 8 -standardin vaikutusta segmenttitietojen informaatioisälttöön Ranskassa. Tutkimuksessa selvisi, että IFRS 8 -standardi on johtanut segmenttien määrän kasvamiseen verrattuna edelliseen standardiin. Lisäksi yhden toimintasegmentin yhtiöitä on vähemmän kuin ennen. Julkistettavien segmenttikohtaisten tietojen määrä on vähentynyt, sillä yhtiön johdolle raportoimattomia tietoja ei enää raportoida yhtiön ulkopuolisissa raporteissa. (Lenormand & Touchais 2021.)

On tehty useita tutkimuksia, joissa tutkitaan segmenttiraportointia ja sen hyödyllisyyttä ennen IFRS 8:n käyttöönottoa ja tämän jälkeen. Kyseisissä tutkimuksissa on usein käytetty aineistona eri maiden pörssiyhtiöitä. Kajüter ja Nienhaus (2017) analysoivat tutkimuksessaan IFRS 8 -standardin vaikutusta segmenttiraportoinnin hyödyllisyyteen sijoittajan näkökulmasta Saksassa. Kajüter ja Nienhaus tarkastelivat aihetta ennen ja jälkeen IFRS 8 -standardin käyttöönoton. Tutkimus osoitti, että IFRS 8 -standardin vaatimusten hyödyt sijoittajille olivat suurempia kuin niiden mahdolliset haitat. (Kajüter & Nienhaus 2017.)

Aleksanyan ja Danbolt (2015) havaitsivat tutkimuksessaan, että Iso-Britanniassa yritykset julkaisevat enemmän segmenttitietoja IFRS 8- ja IAS 14 -standardien mukaan. Lisäksi joitain tutkimuksia on tehty siitä, mikä vaikutus oli IAS 14:sta IFRS 8:aan siirtymisellä raportoitujen segmenttien määrään. Esimerkiksi Bugejan, Czernkowskin ja Moranin (2014) tutkimus osoitti, että Australiassa yritysten segmenttien määrä kasvoi IFRS 8 -standardin käyttöönoton jälkeen.

1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkielman tavoitteena on selvittää, millaisia muutoksia pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden segmenttiraportoinnissa on tapahtunut vuosina 2018–2022. Tutkimuksessa selvitetään, mitä kyseisissä yhtiöissä on raportoinnin mukaan tapahtunut, jotta muutoksia on tehty toimintasegmentteihin. Lisäksi tutkimuksen tavoite on saada vastaus siihen, vaikuttiko Covid-19-pandemia pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden segmentteihin vuosina 2018–2022. Tutkielmassa etsitään tietoa pienten suomalaisten pörssiyritysten segmenttiraporteissa tapahtuneiden muutosten määristä ja syistä. Tutkielman tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Kuinka paljon muutoksia on tapahtunut suomalaisten pienten pörssi-yhtiöiden segmenttiraportoinnissa vuosina 2018–2022?
2. Mistä pienten suomalaisten pörssi-yhtiöiden raportoinnista syistä segmenttiraportoinnin muutoksia tapahtuu?
3. Millä tavoin Covid-19-pandemia on vaikuttanut pienten suomalais-ten pörssi-yhtiöiden segmentteihin?

Tutkimuskysymyksiin etsitään vastauksia laadullisen tutkimuksen menetelmin. Laadullinen tutkimus soveltuu kyseiseen tutkimukseen, sillä tutkimuksen keskiössä on tavoite kuvata, selittää, tulkita tai ymmärtää jotain ilmiötä tai toimintaa (Puusa & Juuti 2020). Vaikka tutkimus toteutetaan laadullisena tutkimuksena, tutkimuksessa käsitellään lukumääriä, joten aineistoa käsitellään osittain myös kvantitatiivisesti. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista hypoteesittomuus, eli se että tutkimukseen tai sen tuloksiin ei liity ennako-oletuksia. Tutkimuksen aineiston tavoitteena on tuoda uusia näkökulmia. (Eskola & Suoranta 1998.)

Tutkielman aineistona käytetään pienten suomalaisten pörssi-yritysten vuosikertomuksia sekä konsernitilinpäätöksiä vuosilta 2018–2022, sillä tämän aikavälin julkaisuihin sisältyy yritysten segmentti-informaatiota. Aikaväli pitää aineiston määrän maltillisena huomioon ottaen tutkielman laajuuden. Nobesin ja Perramonin (2013) tutkimuksen mukaan pienet yritykset tekevät yhtenäisempiä valintoja maiden sisällä kuin suuret yritykset. Usein suuryritysten IFRS-standardien mukaiset käytännöt ovat harhaanjohtavia pienten yritysten kannalta, sillä suuryritysten IFRS-käytäntöjä ei voida yleistää pieniin yrityksiin. Pienten yritysten laskentaperiaatteet vaihtelevat enemmän maiden välillä kuin suurten yritysten laskentaperiaatteet. (Nobes & Perramon 2013.)

Bugejan ym. (2014) mukaan aiempi tutkimus IFRS 8 -standardista perustuu tyypillisesti pieneen otokseen suurista pörssi-yrityksistä. Aiemmassa tutkimuksessa ei ole tutkittu motiiveja segmenttien julkistamisen taustalla (Bugeja ym. 2014). Tässä tutkimuksessa haluttiin siten keskittyä pieniin suomalaisiin pörssi-yrityksiin ja perusteluihin, miksi ne tekevät muutoksia segmentteihinsä. Pörssi-yritysten vuosikertomukset ja tilinpäätökset ovat julkisia dokumentteja, jotka ovat saatavilla internetistä. Aineiston analysointiin käytetään sisällönanalyysiä.

1.3 Tutkielman rakenne

Tämä tutkielma koostuu kokonaisuudessaan viidestä luvusta. Tutkielma koostuu ensimmäisen luvun eli johdannon lisäksi teoreettisesta viitekehyksestä, tutkimusaineistosta ja -menetelmästä, tutkimustuloksista sekä johtopäätöksistä ja arvioinnista. Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään yleisesti IFRS-standardeja ja niiden tiedonantovelvollisuutta, raportointia ja tilinpäätöstä. Teoreettisessa viitekehyksessä on avattu myös toimintasegmenttistandardi IFRS 8, verrattu sitä edeltäjäänsä IAS 14 -standardiin paremman kuvan saamiseksi sekä kerrottu Covid-19-pandemiasta ja sen vaikutuksesta yhtiöihin aiemman tutkimuksen perusteella.

Teoreettisen viitekehyksen jälkeen kolmantena lukuna on vuorossa aineisto ja menetelmä -osio, jossa kerrotaan tutkimusaineistosta, aineiston keruumenetelmästä, tutkimusmetodista, aineiston analyysitavasta ja tutkimuksen luotettavuudesta. Neljännessä luvussa avataan tutkimuksen keskeisemmät tulokset. Lopuksi viidennessä eli viimeisessä luvussa *Johtopäätökset ja arviointi* käsitellään tuloksista saadut johtopäätökset, arvioidaan tutkimuksen luotettavuuteen liittyviä asioita ja pohditaan tutkimuksesta saatavia jatkotutkimusaiheita. Johtopäätökset ja arviointi pyrkivät keräämään tutkimuksesta saadut vastaukset ja siten vastaamaan tutkielman johdannossa esitettyihin tutkimuskysymyksiin.

2 TILINPÄÄTÖS- JA SEGMENTTIRAPORTOINTI SUOMESSA

Erilaisissa yrityksissä ja organisaatioissa tarvitaan luotettavaa tietoa. Niissä toimitaan ja tehdään päätöksiä luotettavan tiedon perusteella. Laskentatoimen tehtävä on tuottaa tätä luotettavaa ja merkityksellistä perustaa toiminnalle ja päätöksenteolle. Sisäisen eli johdon laskentatoimen tehtävä on tukea organisaation johtamista niin päätöksenteossa, ihmisten ohjaamisessa kuin resurssien varmistamisessakin. Ulkoinen eli rahoittajien laskentatoimi palvelee puolestaan yrityksen ja organisaatioiden sidosryhmiä. Se antaa toiminnoillaan kuvan yrityksen, konsernin tai muun organisaation tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016.)

2.1 IFRS-standardit ja raportointi

International Financial Reporting Standards (IFRS) on joukko kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. IFRS-standardit määrittelevät sen, miten voittoa tavoittelevat yhteisöt laativat tilinpäätöksensä. Standardit on antanut ja julkaissut International Accounting Standards Board (IASB). (IASB 2022, 31.) IASB julkaisee IFRS-standardit, jotta sijoittajat, muut pääomamarkkinoilla ympäri maailmaa toimivat sekä muut taloudellisen informaation käyttäjät saisivat läpinäkyvää ja vertailukelpoista informaatiota tilinpäätöksistä ja muusta taloudellisesta raportoinnista (IASB 2022, 5). IFRS-standardit ovat sitovia ohjeita, joihin kuuluvat IFRS-standardit, IAS-standardit ja IFRS-tulkintakomitean antamat tulkinnat ja sen edeltäjän tulkintakomitean antamat tulkinnat. IFRS-standardeja annettaessa noudatetaan määrämuotoista menettelytapaa. (IASB 2022, 21.) Standardit laadittiin yhdenmukaistamaan tilinpäätösstandardeja maailmanlaajuisesti (Reinstein & Weirich 2002).

Yritykset ovat yhä monipuolisempia ja kansainvälisempiä (Blanco, Garcia Lara & Tribo 2014). Suuret ja monipuoliset yritykset hallitsevat globaalia liiketoimintaympäristöä. Suuret yritykset toimivat usein useilla toimialoilla ja laajalti

maantieteellisesti. (Moldovan 2014.) Juuri yritysten maantieteellinen laajentuminen edellyttää yleensä uusien yritysten perustamista tai hankkimista, jolloin yrityskokonaisuudesta muodostuu konserni. IFRS-standardeilla on suuri vaikutus siihen, miten konserni laatii tilinpäätöksensä. (Honkamäki & Reponen 2022.) IFRS-standardien noudattaminen edellyttää standardien ja tulkintojen kirjaamista, arvostamista ja liitetietoja koskevien säännösten noudattamista (Bonham ym. 2008). Yhteisö saa mainita, että sen tilinpäätös on IFRS-standardien mukainen vain silloin, jos tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu standardien kaikkia soveltuvia vaatimuksia (IASB 2022, 21).

IFRS-standardit otettiin käyttöön vuonna 2005. IFRS-standardit nousivat monissa maissa silloin pääasialliseksi taloudelliseksi raportointijärjestelmäksi, tai sitten kansallisia standardeja yhdenmukaistettiin IFRS-standardien kanssa. Kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista on tämän jälkeen tullut johtava taloudellisen raportoinnin viitekehys globaaleilla markkinoilla. Standardien tarkoitus on ollut varmistaa aidosti yksi maailmanlaajuinen standardisarja, ja se ettei standardien tulkinnassa ja soveltamisessa esiintyisi kansallisia eroja. (Bonham ym. 2008.) IFRS-standardien käyttöönotto on yksi merkittävimmistä sääntelyn muutoksista kirjanpidon historiassa (Daske, Hail, Leuz & Verdi 2008). Yhdysvaltalaiset yritykset soveltavat edelleen Yhdysvaltain yleisesti hyväksytyjä kirjanpitoperiaatteita (US GAAP, Generally Accepted Accounting Principles) (Ricketts, Riley & Shortridge 2018).

Kirjanpitolain (1336/1997) mukaan niiden kirjanpitovelvollisten on sovellettava kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (KPL 1336/1997), eli julkisten osakeyhtiöiden. IASB:n (2022, 31) mukaan IFRS-standardit on tarkoitettu sovellettavaksi voittoa tavoittelevien yhteisöjen yleiseen käyttöön tarkoitettuihin tilinpäätöksiin ja muuhun taloudelliseen raportointiin. Arvopaperimarkkinalaissa (746/2012) säädetään, että tiedonantovelvollisuus on arvopapereiden liikkeellelaskijan velvollisuutta antaa tietoja sijoittajille tilinpäätöksien ja osavuotisten taloudellisten katsauksien avulla. Suomessa arvopaperimarkkinalain säädökset koskevat arvopaperin liikkeellelaskijoita, joiden yhtiöoikeudellinen kotipaikka on Suomessa. (VAML 746/2012.)

Tiedonanto sijoittajille tapahtuu raportoinnin avulla. Yhteisöt, joiden instrumenteilla käydään kauppaa julkisilla markkinoilla, tai joiden instrumentteja parhaillaan lasketaan liikkeeseen julkisille markkinoille tilinpäätöshetkellä, laativat erillis- tai konsernitilinpäätöksen, johon sovelletaan IFRS-standardeja (Dieter & Ladenbach 2013). Taloudelliseen raportointiin luetaan tilinpäätöksen ulkopuolinen informaatio, joka auttaa käyttäjää tulkitsemaan tilinpäätöksen muodostamaa kokonaisuutta tai parantaa käyttäjien mahdollisuuksia tehdä tehokkaita taloudellisia päätöksiä (IASB 2022, 31). Lakien ja standardien lisäksi pörssiyritysten hallinnointiin ja raportointiin antaa suosituksia Arvopaperimarkkinayhdistyksen ylläpitämä Hallinnointikoodi. Uusin ja päivitetty hallinnointikoodi on tullut voimaan 1.1.2020 ja sen tavoitteena on edistää ja tukea suomalaisten pörssiyritysten kilpailukykyä sekä menestystä. Hallinnointikoodi yhtenäistää yhtiöiden tiedonantokäytäntöjä ja lisää yhtiöiden sidosryhmille annettavaa tietoa. (Arvopaperimarkkinayhdistys 2020.)

Taloudellisen raportoinnin tarkoituksena on tarjota tietoa yhteisön taloudellisesta tilasta. Tämä tieto on hyödyllistä yhteisön sidosryhmille: mahdollisille ja jo olemassa oleville sijoittajille, lainanantajille ja muille velkojille. Sidosryhmät tarvitsevat tietoa yhteisön taloudellisesta tilasta tehdessään päätöksiä resurssien antamisesta yhteisölle. Yksi arvioitava osuus raportoinnissa on tulevaisuuden kassavirtanäkymät. Taloudelliset raportit auttavat ensisijaisia käyttäjiään arvioimaan yhtiön arvoa, sen sijaan että esittelisivät arvon suoraan. (Dieter & Ladenbach 2013.) Segmenttiraportoinnin tarkoitus puolestaan on ymmärtää paremmin yritysten suorituskykyä (Odia & Imagbe 2015).

Yksi IFRS-standardien tärkeimmistä eduista on se, että sen avulla kansainväliset pääomamarkkinat voivat arvioida ja vertailla yritysten välistä suorituskykyä mielekkäämmällä ja tehokkaammalla tavalla. Standardien avulla saadaan vertailukelpoisempaa, avoimempaa ja luotettavampaa taloudellista tietoa. (Bonham ym. 2008.) Yritysten välisen sekä kansainvälisen vertailukelpoisuuden lisäksi IFRS-standardit ovat mahdollistaneet taloudellisen raportoinnin kielen, joka on mukautettu sijoittajien ja muiden käyttäjien tarpeisiin globaaleilla rahoitusmarkkinoilla (Véron 2007).

Taloudellisen informaation täytyy olla merkityksellistä, jotta se olisi hyödyllistä. Merkityksellinen taloudellinen informaatio pystyy vaikuttamaan sen käyttäjien tekemiin päätöksiin, jos sillä on ennustavaa tai vahvistavaa arvoa tai näitä molempia. Taloudellisen informaation täytyy antaa todenmukainen kuva siitä, mitä sen väitetään kuvaavan. (IASB 2022, 47–48.) Informaatio on olennaista, jos sen esittämättä jättämisen, virheellisen esittämisen tai vaikeasti ymmärrettäväksi tekemisen voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan päätöksiin, joita taloudellisten raporttien käyttäjät tekevät taloudellista informaatiota sisältävien raporttien perusteella. Olennaisuus on yhteisökohtainen merkityksellisyyteen liittyvä näkökohta, joka perustuu informaation erien luonteeseen tai suuruusluokkaan. Tämän vuoksi IASB ei pysty määrittämään yhtenäistä määrällistä kynnyсарvoa olennaisuudelle, eikä määräämään ennalta, mikä on olennaista tietyssä tilanteessa. (IASB 2022, 48.)

Jotta taloudellinen informaatio antaisi täysin todenmukaisen kuvan, sen odotetaan täyttävän kolme ominaisuutta. IASB:n tavoitteena on maksimoida nämä ominaisuudet niin pitkälti kuin mahdollista. Täydellinen kuvaus sisältää kaiken tiedon, jonka käyttäjä tarvitsee kuvattavan ilmiön ymmärtämiseksi, mukaan lukien tarvittavat kuvailut ja selitykset. Taloudellisen informaation täytyy olla puolueetonta tiedon valinnan tai esittämistavan kannalta. Puolueettomuutta tukee varovaisuuden noudattaminen. Virheettömyys tarkoittaa, että taloudellisen ilmiön kuvauksessa ei ole virheitä tai puutteita, sekä että raportoitavan tiedon tuottamiseen käytetty prosessi on valittu ja sovellettu virheettömästi. Virheetön ei tarkoita kaikilta osin täydellisen tarkkaa. Täydellisyys on harvoin, jos koskaan saavutettavissa. (IASB 2022, 48–49.)

Raportoinnin laadulliset ominaisuudet lisäävät merkityksellisen ja todenmukaisesti esitetyn tiedon hyödyllisyyttä. Yksi ominaisuuksista on vertailukelpoisuus. Raportoivaa yhtiötä koskeva tieto ovat hyödyllisempää, jos sitä voidaan verrata yhtiön toisen kauden tai muiden yhtiöiden vastaavanlaisiin tietoihin. Johdonmukaisuus puolestaan auttaa vertailukelpoisuuden saavuttamisessa. Sillä tarkoitetaan samojen menetelmien soveltamista samoille erille jaksoittain

raportoivassa yhtiössä tai eri jaksoilla eri yhtiöissä. Todennettavuus tarkoittaa, että useat asiaa tuntevat ja riippumattomat tarkkailijat voivat päästä yksimielisyyteen raportoitavasta tiedosta. Oikea-aikaisuus tarkoittaa sitä, että päättäjillä on informaatio saatavilla ajoissa, jotta he voivat tehdä päätöksiä sen avulla. Tärkeää on myös ymmärrettävyys, jolloin informaatio on luokiteltu, luonnehdittu ja esitetty selkeästi ja ytimekkäästi. (IASB 2022, 50–52.)

Hyödyllistä taloudellista raportointia koskee kustannusrajoite. Kustannukset ovat laaja rajoite sille, mitä informaatiota voidaan antaa taloudellisessa raportoinnissa. Raportoimisesta syntyy kustannuksia, joten on oleellista, että informaation esittämisestä koituvat hyödyt tekevät kustannuksista perusteltuja. Kun taloudellinen informaatio on merkityksellistä ja todenmukaista, käyttäjät voivat tehdä päätöksiä luottamuksella siihen, ettei tietoa tarvitse hankkia muualta. Tällöin käyttäjille aiheutuu kustannuksia vain informaation analysoimisesta ja tulkitsemisesta. (IASB 2022, 53.)

2.1.1 Tilinpäätös

Kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään, että kirjanpitovelvollisen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös. Tilinpäätös esittää informaation raportointikauden loppussa tai sen aikana olemassa olleista varoista ja veloista, omasta pääomasta sekä raportointikauden tuotoista ja kuluista (IASB 2022, 54). Tilinpäätökseen tulee sisällyttää tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä liitetiedot. Liitetiedot sisältävät tilinpäätöksen muissa osissa esitettyjen tietojen täydentäviä tietoja (Dieter & Ladenbach 2013). Kustakin taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä on esitettävä vertailutieto eli vastaava tieto edelliseltä tilikaudelta. Mikäli laskelmien erittelyä on muutettu, vertailutietoa on oikaistava mahdollisuuksien mukaan. (KPL 30.12.1997/1336.)

Tilinpäätös esittää yhtiön taloudellisen aseman (Dieter & Ladenbach 2013). Tilinpäätöksen laatiminen alkaa pörssiyhtiössä konserniyhtiöstä tai liiketoimintayksiköstä ja päättyy konsernin yhteiselle talousosastolle, jossa analysoinnin perusteella muodostuu julkaistava esitysmuoto (Haaramo, Palmuaro & Peill 2018). Tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti, huomioon ottaen kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus (KPL 30.12.1997/1336). Tilinpäätöstiedot ovat lisäksi tilintarkastajien varmentamia (Haaramo ym. 2018).

Arvopaperimarkkinalain (746/2012) mukaan yhtiön on julkistettava tilinpäätös ilman aiheetonta viivästystä viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta, jossa tilinpäätös esitetään vahvistettavaksi. Tilinpäätös julkistetaan kuitenkin viimeistään neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätös on julkistettava sääntelystandardin mukaisesti. (VAML 746/2012.) Kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja soveltavien yhteisöjen on esitettävä tilinpäätös vähintään kerran vuodessa (Dieter & Ladenbach 2013).

Osavuosikatsaus on taloudellinen raportointijakso, joka on lyhyempi kuin kokonainen tilikausi. IAS 34 *Osavuosikatsaukset* -standardi määrää osavuosikatsauksen vähimmäissisällön ja määrittää osavuosikatsauksen kirjaamisen ja arvostamisen periaatteet. (IAS 34.4; IASB 2022, 1168.) IAS 10 *Raportointikauden jälkeiset tapahtumat* -standardin mukainen tapahtuma tapahtuu raportointikauden

päättymisen ja tilinpäätöksen julkistettavaksi hyväksymisen välisenä aikana. Standardi määrittää, milloin raportointikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia tulee oikaista tilinpäätöksessä. (IAS 10.3; IAS 10.1.)

IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen* -standardi edellyttää, että yhtiön johto arvioi yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Olennaiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat epäilyä yhtiön jatkuvuuteen, on esitettävä tilinpäätöksessä. Tilinpäätös laaditaan olettaen, että yhteisö jatkaa toimintaansa tilikauden jälkeen ja ennakoitavissa olevan ajan tulevaisuudessa. (IAS 1.25.) Tällöin odotetaan, että yhteisöllä ei ole aikomusta tai tarvetta likvidoida tai olennaisesti supistaa toimintaansa (Dieter & Ladenbach 2013). Mikäli yhteisön tilinpäätöstä ei laadita toiminnan jatkuvuuteen perustuen, on ilmoitettava, millä perusteella tilinpäätös laaditaan ja minkä vuoksi toiminnan jatkuvuuden periaatetta ei voida soveltaa (IAS 1.25).

Euroopan unionissa julkisesti noteerattujen yritysten, joiden osakkeet on listattu pörssiin, on pitänyt vuodesta 2005 lähtien laatia konsernitilinpäätös IFRS-standardeja noudattaen (Troberg 2003, 557). Emoyhtiön on laadittava kaksi tilinpäätöstä, toinen yksittäisellä tasolla ja toinen ryhmätasolla. Kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja sovelletaan konserni- eli ryhmätason tilinpäätöksiin. (Müller 2014.) Konserni koostuu kahdesta tai useammasta yrityksestä. Kun liiketoimintaa on jaettu useampaan yritykseen, se helpottaa liiketoiminnan johtamista ja vastuunjakoa. Konsernitilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva konsernin muodostamasta kokonaisuudesta aivan kuin se olisi yksi yritys. (Honkamäki & Reponen 2022.)

Konsernitilinpäätöksen lukijan kannalta on oleellista, että konsernitilinpäätöksessä esitetään oikein konserniin kuuluvien yritysten varat ja velat. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään konserniyritysten tuloslaskelmat ja taseet liitetietoineen. Tytäryhtiö yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintamenetelmällä. Yhdistely tehdään IFRS 3 *Liiketoimintojen yhdistäminen* -standardin mukaan. Yhdistelystä tuloslaskelmasta ja taseesta vähennetään sisäiset erät sekä eliminoitava sisäinen omistus. (Honkamäki & Reponen 2022.)

Konsernitilinpäätös on suunnattu erityisesti sijoittajille ja osakkeenomistajille. Konsernitilinpäätöksessä tulee antaa segmentoitua lisätietoa, jonka avulla voidaan arvioida eri toimintojen luonnetta ja taloudellisia seurauksia sekä tehdä segmenttejä ja koko konsernia koskevia perusteltuja päätöksiä. (Issakova, Moldabekova, Kenzhakeyeva, Alibekova & Tuleyeva 2017.) Vaikka sidosryhmien tulee tietää konsernin eri liiketoimintojen menestymisestä, erityisen tärkeää sidosryhmille on konsernin tulos ja taloudellinen asema (Honkamäki & Reponen 2022).

Kirjanpitolain (1336/1997) mukaan yhtiöllä katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa yhtiössä, jos yhtiöllä on enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä, tai yhtiöllä on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä, tai yhtiö muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä (KPL 30.12.1997/1336). Konsernin emoyhtiöllä alkaa määräysvalta tytäryhtiöön sen perustamishetkestä tai hankinta-ajankohdasta lukien (Honkamäki & Reponen 2022). Pörssiyhtiöllä voi olla omistusvaltaa yhteen tai useampaan tytäryhtiöön (Müller 2014). Kun yrityksellä on määräysvalta joissain muissa yrityksissä, sen tulee sisällyttää tiedot kaikista määräysvallassa olevista yhtiöistä konsernitilinpäätökseensä.

Konsernitilinpäätöksen tulee sisältää luettelo tytäryhtiöistä ja siinä on ilmoitettava syyt tytäryhtiön sisällyttämiseksi konsernitilinpäätökseen sekä emoyhtiön ja tytäryhtiön välisen suhteen luonne. (Issakova ym. 2017.)

Tytäryhtiöiden määrä voi muuttua lyhyenkin ajan sisällä useasti. Liiketoiminnan harjoittaminen useassa yhtiössä voi olla väliaikaista. Liiketoimintaa voidaan kasvattaa yritysostoilla, jolloin hankittu yritys voidaan yhdistää osaksi hankkivaa yritystä. Samaan tapaan yritys voi luopua jostain liiketoiminnastaan tai osasta sellaista. Yrityskauppoihin saattaa liittyä rakennejärjestelyä. Konserneissa tehdään sisäisiä rakennejärjestelyitä yhdistelemällä tai yhtiöittämällä toimintoja. Tällä tavoitellaan tehokkuutta tai kustannussäästöjä. (Honkamäki & Reponen 2022.)

Issakovan ym. (2017) tutkimuksessa kerrotaan, että IFRS-raportointi varmistaa entistä tarkemman arvioinnin yrityksen taloudellisesta asemasta, aseman muutoksista, konsernin tuloksesta sekä mahdollistaa riippumattomuuden päätöksentekoon. Müllerin (2014) tutkimuksessa ilmeni, että konsernitilinpäätösten laatu on parantunut IFRS-standardien käyttöönoton jälkeen vuonna 2005. IFRS-standardien käyttöönotto on Euroopassa johtanut OECD:n (Organisation for Economic Co-operation and Development) hallinto- ja ohjausjärjestelmän korkealaatuisen julkistamisen ja läpinäkyvyyden periaatteen parempaan noudattamiseen (Müller 2014).

2.1.2 Toiminta- ja vuosikertomus

Kirjanpitolaissa (1336/1997) kerrotaan, että tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, kun kirjanpitovelvollinen on julkinen osakeyhtiö. Toimintakertomuksessa on kuvattava julkisen osakeyhtiön toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Lisäksi toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot olennaisista tapahtumista tilikauden päättymisen jälkeen, arvio kirjanpitovelvollisen todennäköisestä tulevasta kehityksestä, selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta, tiedot sivuliikkeistä, tiedot käypään arvoon merkityistä rahoitusvälineistä, toimintakertomustiedot omien osakkeiden ja osuuksien hankinnoista ja luovutuksista sekä muualla lainsäädännössä edellytetyt tiedot. (KPL 30.12.1997/1336.)

Toimintakertomus on julkaistava arvopaperimarkkinalain mukaisesti. Toimintakertomuksen odotetaan antavan oikea kuva selostuksessaan yhtiön ja konsernin toiminnan kehittymisestä ja tuloksellisuudesta, taloudellisesta tilanteesta sekä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. (VAML 746/2012.)

Perinteinen lakisääteinen muodollinen viestintäväline pörssiyhtiön ja sen sidosryhmien välillä on Stantonin, Stantonin ja Piresin (2004) mukaan yhtiön vuosikertomus. Vuosikertomukset ovat tärkeä osa yrityksen julkista keskustelua. Vuosikertomusten tarkoitus on täydentää sijoittajille ja muille yrityksen tuloksesta kiinnostuneille kolmansille osapuolille annettavaa taloudellista tietoa. (Yuthas, Rogers & Dillard 2002, 141.) Vuosikertomus koostuu usein määrällisestä tiedosta, kertomuksista, valokuvista, taulukoista ja kaavioista. Vuosiraportit on yleensä jaettu kahteen osaan, jolloin tilinpäätös on kohdistettu raportin takaosaan tai erilliseksi raportikseen. Vuosikertomuksen etuosa sisältää pääasiassa vapaaehtoisia ilmoituksia yrityksestä. Vuosikertomuksen avulla johto voi

raportoida yhtiön saavutuksista ja voi muovata lukijoiden odotuksia raporttoivasta yhtiöstä. Raportoivaa organisaatiota pyritään kuvaamaan vuosiraportteissa suotuisassa valossa. (Stanton ym. 2004.)

Stanton ym. (2004) tutkivat vaikutelmien hallintaa vuosikertomuksissa. Vaikutelmien hallinta on tietoista tai tiedostamatonta yritystä hallita vaikutelmaa, jotka ovat todellisia tai kuviteltuja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Vaikutelmien hallinta luo perusteen yritysviestinnälle, joka on kontrolloitua, hallitua ja vaikutusvaltaista. Vaikutelmien hallintaa pidetään tärkeänä osaamisena ulkoisten sidosryhmien kanssa asioinnissa. On kuitenkin kiistanalaista, onko vuosikertomusten tiedot uskottavia. (Stanton ym. 2004.) Usein johtajat ottavat kunnian yrityksen hyvistä uutisista, mutta syyttävät ympäristöä huonoista uutisista (Yuthas ym. 2002, 143). Negatiivisten asioiden paljastaminen haittaa markkinoiden käsitystä johtamisen tasosta ja sillä odotetaan olevan negatiivinen vaikutus yrityksen markkina-arvoon (Yuthas 2002, 155).

ACCA:n (Association of Chartered Certified Accountants) (2012, 12) tutkimuksessa selvisi, että vaikka monet yritysten sidosryhmät ovat huolissaan yritysraportoinnista, vuosikertomusten merkitys ei ole vähentynyt sijoittajien ja muiden sidosryhmien silmissä. Samassa tutkimuksessa selvisi myös, että puolet tutkittavista piti vuosikertomusta pääinformaatiolähteenään arvioidessaan yrityksen suorituskykyä (ACCA 2012, 8).

Bradburyn, Hsiaon ja Scottin (2018) mukaan vuosikertomuksia pidetään usein monimutkaisina liiketoiminnan, transaktioiden, viestinnän sekä kirjanpidon monimutkaisuuden takia. Vuosikertomusten monimutkaisuus huolettavat niin niiden laatijoita, käyttäjiä, ammattijärjestöjä, standardien asettajia kuin sääntelijöitä. Yksi keino vähentää monimutkaisuutta on standardien muuttaminen. Yleisempi lähestymistapa on kehittää tiedonantoperiaatteita esimerkiksi vähentämällä vaadittuja tietoja. (Bradbury ym. 2018.) ACCA:n (2012, 8) tutkimuksen mukaan vuosikertomusta pidetään usein liian pitkänä. Vuosikertomusten pituus on kasvanut etenkin IFRS-standardien käyttöönoton jälkeen. Ratkaisuna ongelmaan voidaan pitää tiivistettyä vuosikertomusta, joka on noin 10 prosenttia vuosikertomuksen pituudesta. (Bradbury ym. 2018.)

2.2 IFRS 8 -standardi

IFRS 8 -toimintasegmenttistandardi julkaistiin marraskuussa vuonna 2006 (Deloitte 2023). Standardia on sovellettu yhteisöjen vuositilinpäätöksiin 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta lähtien. Myös aiempi soveltaminen on ollut sallittua. (IFRS 8.35.) IFRS 8 -standardia on sovellettava sellaisten yhteisöjen tilinpäätöksiin, joiden arvopapereita on julkisen kaupankäynnin kohteena, tai jotka toimittavat tilinpäätöksensä arvopaperivalvojalle tai muulle viranomaistaholle tarkoituksenaan laskea liikkeeseen instrumentteja julkiseen kaupankäyntiin tai valmistelevat tällaista toimenpidettä (IFRS 8.2).

IFRS 8 -standardin peruserä on, että yhteisön on esitettävä tietoja, joiden avulla yhteisön tilinpäätöksen käyttäjät voivat arvioida sen harjoittamien liiketoimintojen ja taloudellisten toimintaympäristöjen luonnetta ja taloudellisia

vaikutuksia (IFRS 8.1). IFRS 8 -standardin mukaisessa segmenttiraportoinnissa yhteisön on raportoitava segmentit, jotka vastaavat johdon sisäisiä raportteja (Dieter & Ladenbach 2013). Haaramo ym. (2018) kiteyttävät, että segmenttiraportoinnin kautta tilinpäätöksen lukija näkee vilauksen yhtiön sisäisestä raportoinnista. IFRS 8 -standardin myötä yhtiöiden ei tarvitse tuottaa erilaista informaatiota sisäistä ja ulkoista raportointia varten (PwC 2008, 5).

Sijoittajien on tilinpäätöksen käyttäjinä ymmärrettävä kirjanpidon lukujen eri lähteet voidakseen arvioida yritystä. Segmenttitieto täyttää tämän tehtävän. (Moldovan 2014.) Segmenttitieto antaa tilinpäätöksen käyttäjälle paremman käsityksen riskeistä ja kannattavuudesta yhteisöissä, joilla on monia liiketoimintaja/tai maantieteellisiä alueita (Lenormand & Touchais 2021). Eri liiketoiminta- tai maantieteellisten alueiden tulokset, riskit ja kasvumahdollisuudet vaihtelevat huomattavasti (Blanco ym. 2014). Segmenttiraportoinnin on tutkittu vaikuttavan ylivoimaiseen markkinanäkemykseen, sillä segmenttiraportointi näkyy arvopapereiden hinnoissa. Arvopaperien hinnat puolestaan kuvastavat tulevia tulostietoja. (Kou & Hussain 2007.) Paulin ja Largayn (2005) mukaan segmenttiraportointi antaa yritykselle mahdollisuuden lisätä arvoa toimialaansa ja maantieteellistä toimintaansa koskevaan tietoon.

Aleksanyan ja Danboltin (2015) mukaan IFRS 8 -standardin laatimisessa on luultavasti takana poliittinen motivaatio ja tähtääminen raportointisääntöjen kansainväliseen yhdenmukaistamiseen. Tätä näkemystä tukee Crawfordin, Fergusonin, Helliarin ja Powerin (2014) tutkimus, josta ilmeni, että IFRS 8 -standardin käyttöönoton takana oli IASB:n ja Euroopan unionin välinen valtataistelu. Kansainvälinen tilinpäätössääntely on aktiivinen poliittinen prosessi, jolle on tunnusomaista, että useat instituutiot tulevat mukaan prosessiin eri aikoina ja eri agendoilla. EU halusi kyseenalaistaa IASB:n valtuudet määrittää taloudellisen raportoinnin vaatimuksia, sillä EU koki menettäneensä itsemääräämisoikeuttaan kirjanpitostandardien kehittämisessä. EU:ssa koettiin, että EU:lla kuuluisi olla sananvaltaa pörssi-yhtiöiden raportoinnissa osakkeenomistajille. (Crawford ym. 2014.)

André, Filip ja Moldovan (2014) arvioivat, että IFRS 8 -standardi antaa yrityksille mahdollisuuden arvioida uudelleen tiedonantoaan segmenteistä ja mahdollisesti irtautua olemassa olevista tiedonantotottumuksista. Segmenttiraportointi on saanut kritiikkiä siitä, että yritykset piilottavat segmenttitietojaan ulkoisesta raportoinnista (André ym. 2014). Leuzin (2004, 164) mukaan standardien asettajien täytyy päättäessään pakollisten vaatimusten asettamisesta olla tietoisia siitä, että täydellistä julkistamista ei todennäköisesti tapahdu vapaaehtoisesti. Yrityksillä olisi kannustimia luovuttaa tietoja vapaaehtoisesti tiedon epäsymmetrian vähentämiseksi, kalliin yksityisen tiedon hankinnan ehkäisemiseksi ja pääoman hankintakustannusten alentamiseksi (Leuz 2004, 164). Bugejan ym. (2014) mukaan standardien asettajat vastasivat palautteeseen IFRS 8 -standardin luomisella. Véronin (2007) mukaan segmenttistandardia on haastava luoda, sillä toimintasegmentit vaihtelevat paljon yhtiöittäin. Standardi on kuitenkin IASB:n (2013, 6) mukaan saavuttanut tavoitteensa ja parantanut taloudellista raportointia.

IASB:n pääasiallinen syy IFRS 8:n laatimiselle oli vähentää US GAAP:n ja IFRS-standardien välisiä eroja (Leung & Verriest 2015). IFRS 8 -standardi on

yhdistelmä edeltäjänsä IAS 14:ta (International Accounting Standard) ja SFAS 131:tä (American Statement of Financial Accounting Standard) (Kopecká 2016, 6). IFRS 8 -standardin soveltamisala on laajempi kuin IAS 14 -standardin (PwC 2008, 5). SFAS 131 on IFRS 8 -standardin yhdysvaltalainen vastine (Crawford ym. 2014) ja IFRS 8 onkin lähes sanasta sanaan SFAS 131 (Lenormand & Touchais 2021). SFAS 131 -standardista oltiin saatu hyötyä segmenttiraportointiin, jota IFRS 8 -standardin toivottiin myös tuottavan (Nichols, Street & Tarca 2013, 263).

Moldovanin (2014) tutkimus vertaili havaintoja SFAS 131- ja IFRS 8 -standardeista käyttöönoton jälkeen (eng. *post-implementation reviews*), sillä standardit haluttiin pitää olennaisesti lähekkäin. IASB ja FASB (Financial Accounting Standards Board) tulevat tekemään yhteistyötä kaikissa päätöksissä, jotka koskevat IFRS 8- ja SFAS 131 -standardien muutoksia ja lisäohjeita. Molempien standardien kohdalla on ollut ongelmia segmenttien tunnistamisessa ja yhdistämiskriteereissä, ylimmän operatiivisen päätöksentekijän määrittelyssä sekä liitetiedoissa esitetyissä rivitiedoissa. Sidosryhmät ovat nostaneet kysymyksiksi raportoitujen segmenttien vertailukelpoisuuden sekä kaupalliseen herkkyyteen ja omistusoikeuteen liittyviä poikkeuksia. Yksi käyttöönottojen jälkeisten arvioiden tavoite oli arvioida standardien soveltamisesta ja täytäntöönpanosta johtuvia kustannuksia. IASB ja FASB tulivat siihen lopputulemaan, että standardit eivät vaadi suuria parannuksia, mutta lisäohjeistus joihinkin aloihin olisi käyttäjille tarpeen. (Moldovan 2014.)

2.2.1 Toimintasegmentti ja raportoitava segmentti

Toimintasegmentti on osa yhteisöä, joka harjoittaa liiketoimintaa, eli voi ansaita tuloja ja aiheuttaa kuluja. Yhteisön jokainen osa ei välttämättä ole toimintasegmentti tai osa toimintasegmenttiä. Toimintasegmentistä täytyy olla saatavilla erillistä taloudellista informaatiota. Yhteisön ylin operatiivinen päätöksentekijä tarkistaa säännöllisesti toimintasegmentin toiminnan tulosta tehdäkseen päätöksiä segmentille kohdistettavista resursseista ja arvioidakseen sen suorituskykyä. Toimintasegmentti voi harjoittaa liiketoimintaa, josta saadaan myyntituottoja vasta myöhemmin, joten käynnistyvät toiminnat voivat olla toimintasegmenttejä jo ennen myyntituottojen kertymistä. (IFRS 8.5–8.6.) Tilinpäätöksessä esitetyt segmentit voivat perustua esimerkiksi tuotekategorioihin, maantieteellisiin alueisiin tai asiakasryhmiin (Dieter & Ladenbach 2013). Yhteisön on esitettävä erilliset tiedot toimintasegmentistä, jos se ylittää yhdenkin seuraavista määrällisistä kynnysarvoista:

1. segmentin liikevaihto on vähintään 10 % kaikkien toimintasegmenttien yhteenlasketusta liikevaihdosta tai
2. segmentin voiton tai tappion absoluuttinen määrä on 10 % tai enemmän kuin kaikkien voittoja/tappioita jättäneiden toimintasegmenttien yhteenlaskettu voitto/tappio tai
3. segmentin varat ovat vähintään 10 % kaikkien toimintasegmenttien yhteenlasketuista varoista. (IFRS 8.13.)

Kaikkia toimintasegmenttejä ei tarvitse kuitenkaan raportoida erikseen. Raportointivaatimus koskee niitä toimintasegmenttejä, jotka ylittävät yllä mainitut määrälliset kynnyksarvot. (PwC 2008, 9.) Toimintasegmenttejä, jotka eivät täytä yllä mainittuja ehtoja, voidaan pitää raportoitavina, jos yhteisön johto uskoo, että segmenttiä koskevasta tiedosta olisi hyötyä tilinpäätöksen käyttäjille. Yhteisön on harkittava erillisinä raportoimien toimintasegmenttien lukumäärää, jos segmenttien määrä nousee yli kymmeneen. Silloin segmenttitiedot voivat olla liian yksityiskohtaisia. (IFRS 8.13; IFRS 8.19.)

Yrityksen toimintasegmenttinä voi toimia yrityksen lopetettu toiminto, jos se edelleen jatkaa liiketoimintaansa ja ylin operatiivinen päätöksentekijä tarkastelee lopetetun toiminnan liiketoiminnan tulosta säännöllisesti. Lisäksi lopetetusta toiminnosta täytyy jatkavan toiminnon tapaan olla erillistä taloudellista informaatiota saatavilla. (PwC 2008, 16.) Vaikka segmentti ei täyttäisi enää sivulla 17 esitettyjä raportointikriteereitä, siitä esitetään erilliset tiedot, jos johto katsoo, että välittömästi edeltävällä kaudella raportoitavaksi segmentiksi määritelty toimintasegmentti on edelleen merkittävä (IFRS 8.17).

Maantieteellisten segmenttien julkistamisen todennäköisyys riippuu yhtiön toiminnan koosta, yrityksen kotimaan taloudellisista olosuhteista, kuten taloudellisesta riskistä, kilpailukyvyistä ja veroasteesta (Taran, Simga-Mugan & Mironiuc 2021). IFRS 8 -standardi alentaa maantieteellisesti tunnistettujen segmenttien tiedonantovaatimuksia, mikäli yritys määrittelee toimintasegmenttinsä tuotteiden ja palveluiden mukaan. Tällöin IFRS 8 -standardi ei edellytä maantieteellisten segmenttitietojen julkistamista, lukuun ottamatta koko yhteisön laajuisia vähimmäisvaatimuksia. (Leung & Verriest 2015.) Taranin ym. (2021) tutkimuksen mukaan kansainväliset järjestöt ja sääntelyviranomaiset ovat julkaisseet aloitteen maakohtaisesta raportoinnista, jonka tarkoituksena olisi pakottaa suuria monikansallisia yhtiöitä raportoimaan ulkomaista liiketoimintaa maakohtaisesti. Sidosryhmät tarvitsevat tietoa monikansallisten yritysten ulkomaisesta toiminnasta, jota on korostanut liiketoiminnan kansainvälistyminen (Taran ym. 2021).

Yrityksen johdolla on joustavuutta ja harkintavaltaa segmenttiraportoinnissa (Lail, Thomas & Winterbotham 2014). Lail ym. (2014) tarkastelivat tutkimuksessaan, miten yritysten johdot käyttivät yleistä *muut*-segmenttiä yhtiön muiden toimintasegmenttien suorituskyvyn peittämiseen. Muut-segmentti kattaa yrityksen laajuiset kustannukset ja sekalaiset toiminnot, joita ei ole kohdistettu muille segmenteille. Kuluja siirretään tällöin toimintasegmenteistä muut-segmentille. Kulujen siirtäminen muut-segmentille lisää huonosti toimivien toimintasegmenttien raportoitua suorituskykyä, jota voidaan kutsua edustusongelmaksi. Puolestaan yritykset, jotka haluavat salata toimintasegmentin suoritusta kilpailijoiltaan, siirtävät kustannuksia todennäköisemmin varsinaisille toimintasegmenteille. Kulujen siirtämisellä toimintasegmenttien kesken voidaan toimintasegmentin raportoitua tulosta kontrolloida ilman jaksotuksia. Usein yhtiön muihin toimintasegmentteihin verrattuna muut-segmentti jää vähempään tilin-tarkastajien ja analyytikoiden seurantaan. (Lail ym. 2014.)

2.2.2 Segmenttien yhdistely

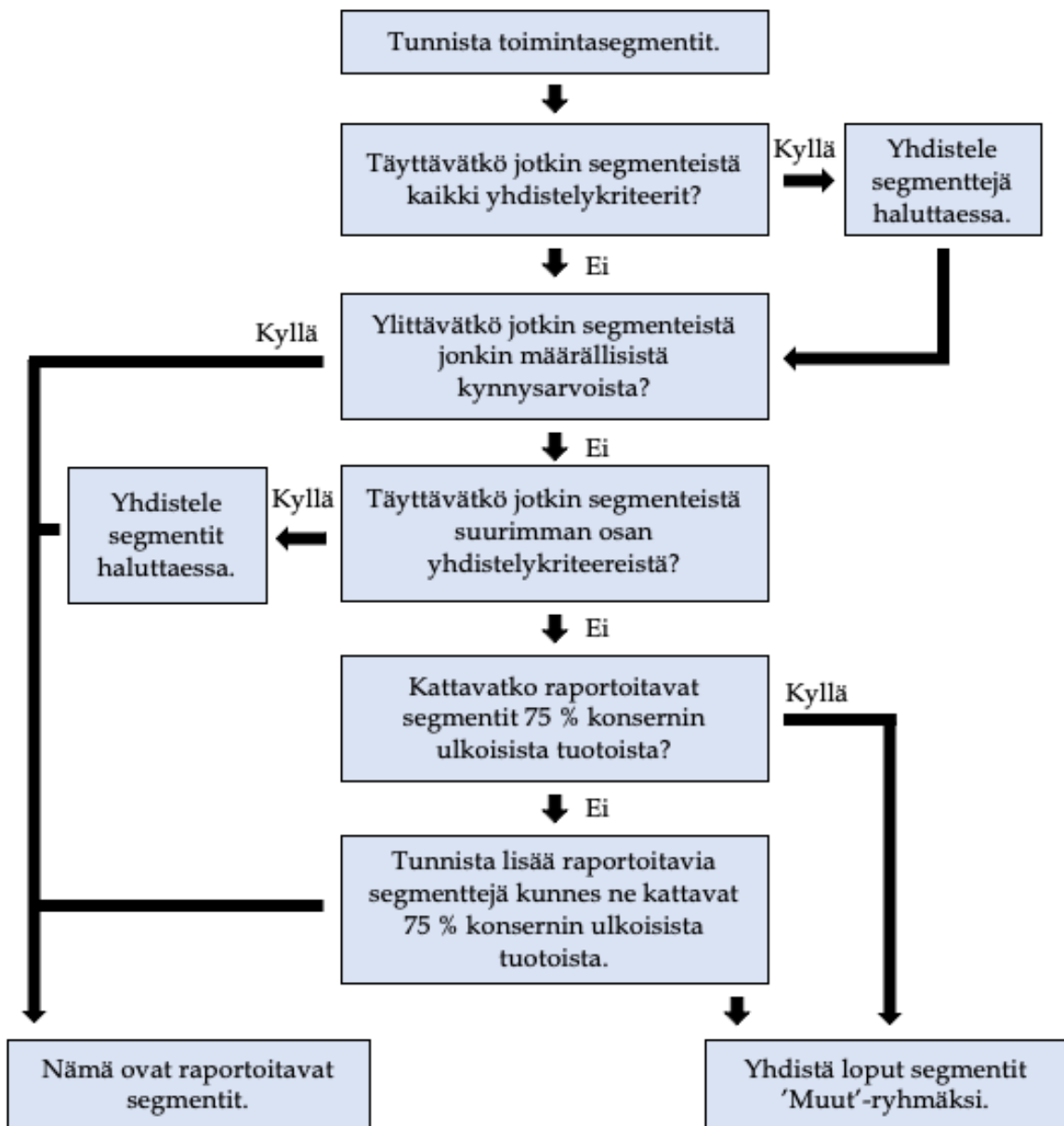
IFRS 8 -standardi sallii säännöllisesti tarkastettavien liiketoimintakomponenttien yhdistämisen raportoitaviin toimintasegmentteihin (André ym. 2014). Toimintasegmenteistä voidaan esittää yhdistetty segmentti edellyttäen, että samaa segmentointia käytetään yhteisön sisäisissä raporteissa (Dieter & Ladenbach 2013). Kaksi tai sitä useampi toimintasegmentti voidaan yhdistää yhdeksi segmentiksi, jos segmenteillä on samanlaiset taloudelliset ominaisuudet. Lisäksi yhdistettävillä toimintasegmenteillä täytyy olla samankaltaiset luonteet tuotteissa, palveluissa ja tuotantoprosesseissa, asiakasluokat tai -tyypit, tuotteiden jakamiseen tai palveluiden tarjoamiseen käytetyt menetelmät, sekä tarvittaessa sääntely-ympäristöjen luonteet. (IFRS 8.12.)

Yhteisö voi yhdistää toimintasegmenttien tiedot, jotka eivät ylitä määrällisiä kynnysarvoja, samankaltaisiin toimintasegmentteihin ja muodostaa niistä yhden raportoitavan segmentin. Tämä onnistuu vain, jos kyseisten toimintasegmenttien taloudelliset ominaispiirteet ovat samankaltaiset ja jos suurin osa yhdistämiskriteereistä täyttyy segmenttien osalta. (IFRS 8.14.)

IFRS 8 -standardin tapa asettaa yhdistelysäännöt voi johtaa samankaltaisten toimintasegmenttien ryhmiin, jotka eroavat yrityksen muista toimintasegmenteistä (André ym. 2014). Ettredgen, Kwon, Smithin ja Stonen (2006) mukaan yhdistämisen pitäisi johtaa vaihteluun segmenttitason kannattavuudessa, jos yhdistäminen on tehty oikein. Sopivien toimintasegmenttien tunnistaminen voi olla haastavaa, etenkin monikansallisissa yhteisöissä. Monikansallisissa yhteisöissä on monia toimintoja, jotka organisoidaan ja raportoidaan yhteisön päätöksentekijöille eri tavoin. (Dieter & Ladenbach 2013.) Segmenttiraportoinnin laadun kertoo se, kuinka luotettavasti toimintasegmenttien yhdistely on tehty (André ym. 2014).

Segmenttien yhdistelyä on käytetty ainakin ennen vuotta 2014 kyseenalaisesti. Ennen vuotta 2014 segmenttien suorituskyvyn manipulointia tehtiin yhdistämällä segmenttejä, joilla on vaihteleva suorituskyky tai riski. Täten yhdistelyyn segmenttiin saatiin kadotettua esimerkiksi ennen erillisenä segmenttinä olleen segmentin huono tulos. (Lail ym. 2014.)

Tilinpäätöksen segmenttiraportoinnin laatiminen on Haaramon ym. (2018) mukaan kokonaisuudessaan kaksivaiheinen prosessi. Ensin yhtiö tunnistaa toimintasegmentit, jonka jälkeen segmenteistä yhdistellään raportoitavat segmentit tilinpäätöksessä esitettäväksi tarkkojen ohjeiden mukaisesti (Haaramo ym. 2018). Alapuolella sijaitseva kaavio 1 havainnollistaa toimintasegmenttien tunnistamis- ja yhdistelemisvaiheita.

KAAVIO 1 Toimintasegmenttien yhdistely raportoitaviksi segmenteiksi (Haaramo ym. 2018).

Jos toimintasegmenttien mukaan raportoitu kokonaistuotto on alle 75 prosenttia yhteisön liikevaihdosta, on raportoitaviksi segmenteiksi yksilöitävä lisätoimintasegmenttejä, kunnes vähintään 75 prosenttia ulkoisten tuottojen kokonaismäärästä sisältyy segmentteihin. Muut liiketoiminnot ja toimintasegmentit, jotka eivät ole raportoitavia, yhdistetään luokkaan *kaikki muut segmentit*. Yhteisön on kuvattava myyntituottojen lähteet niistä toiminnoista ja segmenteistä, jotka lukeutuvat mainittuun luokkaan. (IFRS 8.15–8.16.)

2.2.3 Segmenteistä esitettävät tiedot

Yhteisön on esitettävä raportoinnissaan tekijät, joiden perusteella yhteisön raportoivat segmentit on määritelty, mukaan luettuna segmenttien organisointiperuste. Lisäksi on esitettävä johdon tekemät harkintaan perustuvat ratkaisut, kun sovelletaan segmenttien yhdistämiskriteerejä sekä tuote- ja palvelutyypit, joista segmentit saavat myyntituottoja. (IFRS 8.22.) Kaikkien IFRS 8 -standardin alaisen yhteisöjen on esitettävä yhteisönlajuiset tiedot. Yhteisönlajuiset tiedot voivat olla osana standardin edellyttämiä raportoitavia segmenttitietoja. Myös niiden yhteisöjen on annettava yhteisönlajuiset tiedot, joilla on yksi raportoitava segmentti. Nämä tiedonantovaatimukset on täytettävä riippumatta siitä, toimittetaanko tiedot säännöllisesti yhtiön ylimmälle johdolle. (IFRS 8.31.)

IASB tarkoittaa termillä *ylin operatiivinen päätöksentekijä* yhteisön tointa, eikä välttämättä tittelin omaavaa johtajaa. Tämän toimen tehtävä on kohdistaa resursseja yhteisön toimintasegmenteille, sekä niiden tuloksellisuuden arviointi. Usein ylin operatiivinen päätöksentekijä on yhteisön toimitusjohtaja, mutta se voi olla myös esimerkiksi johtoryhmä. Yleensä toimintasegmentillä on segmentin johtaja, joka on ylimmän operatiivisen päätöksentekijän kanssa säännöllisesti yhteydessä ja vastaa suoraan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle. (IFRS 8.7; IFRS 8.9.) Crawford ym. (2012, 5) nostivat esiin, että IFRS 8 -standardissa ei ole tarkkaan määritelty, kuka on yrityksen ylin operatiivinen päätöksentekijä. PwC (2008, 5) koki, että ylimmän operatiivisen päätöksentekijän nimeäminen voi olla vaikeaa.

Kunkin raportoitavan segmenttikohtaisen erän määrän on oltava sama kuin se luku, joka raportoidaan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle päätöksentekoa varten. Tilinpäätöstä laadittaessa tehtävät oikaisut ja eliminoinnit sekä myyntituottojen, kulujen ja tuloksen kohdistamiset on otettava huomioon määrittäessä raportoitavaa segmentin tulosta. Segmentin osalta raportoidaan ainoastaan varat ja velat, jotka sisältyvät niitä kuvaaviin lukuihin, joita ylin operatiivinen päätöksentekijä käyttää. (IFRS 8.25.) Yhteisön on esitettävä selvitys raportoitavien segmenttien tuloksien määrittämisestä sekä varojen ja velkojen arvos- tamisesta (IFRS 8.27). Lisäksi kaikki olennaiset täsmäytyserät on yksilöitävä ja kuvattava erikseen (IFRS 8.28). Yhteisön kokonaisvarojen täsmäytys tulee toimit- taan vain, jos segmentin varat toimitetaan säännöllisesti tiedoksi ylimmälle opera- tiiviselle päätöksentekijälle (Poole 2016). On muistettava mittausvirheiden mah- dollisuus segmenttiraportoinnissa, jota Givoly, Hayn ja D'Souza (2000, 16) arvioi- vat tutkimuksessaan, joka toteutettiin ennen IFRS 8 -standardia.

Jos yhtiö muuttaa organisaatorakennettaan ja muutoksen myötä raportoiti- tavien segmenttien sisältö muuttuu, aikaisempien tilikausien vastaavat määrät tulee oikaista muuttuneisiin segmenttitietoihin. Tämä vaatii kuitenkin sen, että tiedot ovat saatavilla ja kustannukset niiden tuottamisesta eivät ole kohtuutto- mia. Yhtiön täytyy ilmoittaa, mikäli segmentti-informaatiota on oikaistu. Mikäli tietoja ei ole oikaistu raportoitavien segmenttien uuden sisällön mukaiseksi, tar- kastelujakson segmenttitiedot tulee esittää sekä vanhalla että uudella perusteella. (IFRS 8.29–8.30.)

Jokaisesta raportoitavasta segmentistä on ilmoitettava seuraavat määrät, jos ne sisältyvät ylimmän johdon tarkastelemaan segmentin tulosta kuvaavaan ar- voon. Ilmoitettavia määriä on segmentin tuotot ulkopuolisilta asiakkailta, tuotot

liiketoimista saman yrityksen muiden segmenttien kanssa, korkotuotot, korkokulut, poistot, olennaiset tuotto- ja kuluerät, yhteisön osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, tuloerä tai -tuotto sekä muut olennaiset erät kuin poistot, joihin ei liity maksutapahtumaa. (IFRS 8.23.) Näiden mainittujen määrien arvostusten tulee vastata arvostuksia yhtiön johdon raporteissa (Dieter & Ladenbach 2013). Jos yhteisön taloudellinen raportti sisältää sekä emoyrityksen konsernitilinpäätöksen että sen erillistilinpäätöksen, segmentti-informaation esittämisen vaaditaan olevan vain konsernitilinpäätöksessä (IFRS 8.4).

Raportoitavien määrien tulee perustua siihen taloudelliseen tietoon, jota käytetään yhteisön tilinpäätöksen laatimisessa. Yhteisön on esitettävä maantieteelliset tiedot, jos tiedot ovat vain saatavilla ja niiden tuottamisesta ei aiheudu kohtuuttomia menoja. Maantieteelliset tiedot voi esittää myös maaryhmittäin. Maantieteellisiin tietoihin kuuluu ulkoisilta asiakkailta saadut myyntituotot valtiosta, jossa on yhteisön kotipaikka ja yhteensä kaikista muista maista, joista yhteisö saa myyntituottoja. Jos yksittäisestä maasta saatavat myyntituotot ulkoisilta asiakkailta ovat olennaiset, niistä on esitettävä erilliset tiedot. Lisäksi on esitettävä tiedot perusteista, joiden mukaan myyntituotot kohdistetaan yksittäisille maille. Seuraavat tiedot on ilmoitettava samanlaisin perustein: tulot ulkopuolisilta asiakkailta, muut pitkäaikaiset varat kuin rahoitusinstrumentit, laskennalliset verosaamiset, työsuhteen päättymisen jälkeiset edut ja vakuutus sopimuksista johtuvat oikeudet. Jos yksittäisestä maasta tulevat varat ovat olennaisia, ne on esitettävä erikseen. (IFRS 8.33.)

Crawford, Extance, Helliär ja Power (2012, 1) saivat selville tutkimuksessaan, että IFRS 8 -standardin käyttöönoton jälkeen julkistettujen maantieteellisten alueiden määrä kasvoi Iso-Britanniassa. Samoin Nichols, Street ja Cereola (2012, 79) totesivat maantieteellisen segmentoinnin lisääntyneen. Aleksanyan ja Danbolt (2015) puolestaan arvelivat maantieteellisten segmenttitietojen ja niiden tarkkuuden vähentyneen. Leung ja Verriest (2015) tutkivat Euroopan maiden yrityksiä, joiden suuri osa liikevaihdosta tulee ulkomailta. Maantieteellisen tiedon kysyntä on todennäköisesti suurta, kun suuri osa liikevaihdosta tulee ulkomailta, ja maantieteellisen segmenttiraportoinnin muutokset ovat taloudellisesti merkityksellisiä. Eurooppalaiset yritykset ovat hajautetumpia kuin yhdysvaltalaiset yritykset, mikä tekee maantieteellisestä tiedosta arvokkaampaa sijoittajille ja analyytikoille. (Leung & Verriest 2015.)

Aleksanyan ja Danbolt (2015) epäilivät sitä, että IFRS 8 -standardi ei todennäköisesti palvele sijoittajien maantieteellisen tiedon tarpeita niin hyvin, kuin olisi tarpeen. Julkistettujen maantieteellisten segmenttien tulostiedot ovat yksi käyttäjien tärkeimmistä tietotyypeistä (Aleksanyan & Danbolt 2015). Maantieteellisesti laadittu raportointi voi edistää yritysten vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä korostamalla toimintaa eri maissa. Tämä on sijoittajien ja muiden sidosryhmien kannalta tärkeää, koska se voi vähentää tiedon epäsymmetriaa tiedon antajan ja käyttäjän välillä. (Kang & Gray 2019.) Tätä näkemystä tukee Koun ja Hussainin (2007) tutkimus, jossa ilmeni, että analyytikot ja sidosryhmät saavat paremman kuvan liiketoimintasegmenteistä, joita voidaan vertailla omissa toimialoissaan ja joissa maantieteelliset segmentit raportoidaan yksityiskohtaisesti. Yritysten halukkuus julkistaa maantieteellisiä segmenttitietoja riippuu paljon siitä, toimivatko yritykset maissa, joissa maakohtaiset riskit ovat korkeat.

Korkeampien riskien myötä raportoinnin kustannukset voivat olla korkeammat, kuin raportoinnista saadut hyödyt. (Kang & Gray 2019.)

Yhteisön on esitettävä tiedot siitä, missä määrin yhteisön toiminta riippuu sen tärkeimmistä asiakkaista. Jos tuotot liiketoimista yhden ulkoisen asiakkaan kanssa ovat vähintään 10 prosenttia yhteisön tuotoista, yhteisön on esitettävä asia segmenttitiedoissaan. Lisäksi on esitettävä tiedot kultakin tällaiselta asiakkaalta saatujen tuottojen määrästä ja yksilöitävä yksi tai useampi segmentti, joissa nämä tuotot on raportoitu. Yhteisön on myös esitettävä ulkoisilta asiakailta saadut tuotot kunkin tuotteen ja palvelun osalta. Raportoitavien tuottojen määrien on perustuttava siihen taloudelliseen informaatioon, jota käytetään tilinpäätöksen laatimisessa. (IFRS 8.34; IFRS 8.32.) Toimintasegmenttiraportointi mahdollistaa tiedon saannin yritysten ulkomaan toiminnoista (Taran ym. 2021).

IFRS 8 -standardi edellyttää segmentin tuloksen mittaustavan ilmoittamista. Mikäli kaikille segmenteille ei käytetä samaa mittaustapaa, IFRS 8:n mukaisen segmenttiraportin tulee sisältää myös erilaiset mittaustavat. (Dieter & Ladenbach 2013.) Kaikki muut standardin rivikohdat tulee julkistaa vain, mikäli yrityksen johto tarkistaa niitä säännöllisesti yrityksen toiminnan aikana (André ym. 2014). André, Filip ja Moldovan (2016) arvioivat, että IFRS 8 -standardin rivitietojen julkistamisen vapaaehtoisuus voi luoda kolme yritysryhmää. Tiukasti standardia noudattavat paljastavat suurin piirtein saman verran rivitietoja, kuin standardissa määrätään. Toisena yritysryhmänä ovat yritykset, jotka paljastavat vähemmän rivitietoja kuin standardissa vaaditaan. Kolmantena ovat yritykset, jotka paljastavat enemmän rivitietoja kuin odotetaan. Yrityksen tiedonantopolitiikka määrittää usein sen, kuinka paljon rivitietoja julkaistaan. (André ym. 2016.)

Barneto ja Ouvrard (2015) tutkivat, että onko IFRS 8 -standardi hyödyllinen yrityksen strategisten valintojen ja liiketoimintamallin ymmärtämisessä. Tätä tietoa Barneto ja Ouvrard selvittivät listattujen yhteisöjen kassavirtalaskelmien perusteella. Tutkimuksen yhtenä hypoteesina oli, että mitä enemmän yritys raportoi segmenttejä määrältään, sitä paremmin sen liiketoimintamalli ymmärretään. Tutkimuksessa selvisi, että tutkituilla yrityksillä oli taipumusta antaa vähemmän tietoja ajan kuluessa. Tilinpäätöksen liitetiedoissa olevat segmenttitiedot eivät usein riitä kartoittamaan yrityksen taloudellisia valintoja. (Barneto & Ouvrard 2015.) Crawford ym. (2012, 7) esittivät, että yritysten kommentit liiketoimintarakenteistaan vuosikertomuksissa eivät aina ole yhdenmukaisia IFRS 8 -standardin mukaan yksilöityjen segmenttien kanssa.

Segmenttitiedot ovat välttämättömiä ja olennainen osa sijoitusanalyysiprosessia (Birt, Kend & Xian 2008). Sijoittajat käyttävät yritysten segmenttitietoja hyödykseen, ja Aleksanyan ja Danbolt (2015) arvelevat, että yritykset ovat julkaisseet enemmän segmenttitietoja IFRS 8- ja IAS 14 -standardien mukaan. Myös Bugeja ym. (2014) ja Crawford ym. (2012, 6) selvittivät tutkimuksissaan raportoitavien segmenttien määrän kasvaneen Australiassa ja Iso-Britanniassa, kun tiukempi sääntely IFRS 8:n myötä tuli voimaan. IFRS 8 -standardi johti kuitenkin rivierien vähenemiseen. Väheneminen oli suurinta yrityksissä, joilla on määrällisesti enemmän kannattavia segmenttejä. Puolestaan tappiollisten segmenttien osuus yrityksessä liittyi segmenttien määrän kasvuun. (Bugeja ym. 2014.)

Raportoitujen tietojen väheneminen on saattanut osaltaan vähentää segmenttitiedon julkistamisen kustannuksia. Samalla segmenttikohtaisten

tulostietojen väheneminen on saattanut vähentää segmenttiraporttien hyödyllisyyttä sijoittajien näkökulmasta. Toinen tärkeä kirjanpito-tieto tilinpäätösten käyttäjille on segmenttitason suorituskykytiedot. Yritykset näyttävät olevan haluttomia antamaan tällaisia tietoja, mahdollisesti kustannussyistä. (Aleksanyan & Danbolt 2015.) Myös Bugejan ym. (2014) tutkimuksen mukaan segmenttejä jätetään julkistamatta kustannuksien takia. Tutkimus viittasi siihen, että niissä yrityksissä, joissa oli enemmän kannattavia segmenttejä, julkistamista vähennettiin eniten (Bugeja ym. 2014). Asien (2018, 17) puolestaan havaitsi tutkimuksessaan, että yritykset, joilla on positiivinen tulos ennen korkoja ja veroja, määrittävät segmentit todennäköisesti maantieteellisesti, eikä tuoteperusteisesti.

Yritykset, joiden raportoinnin kustannukset ylittävät raportoinnista saadut hyödyt, raportoivat todennäköisesti enemmän yhdisteltyjä segmenttejä ja vähemmän segmenttitietoja. Lisää segmenttejä raportoivat yritykset ovat huomattavasti kooltaan suurempia kuin muut yritykset. (Bugeja ym. 2014.) IASB (2013, 5) tiedostaa sijoittajien olevan varovaisia, sillä he saattavat ajatella, että segmenttejä raportoidaan tavalla, joka hämärtää todellista johtamisrakennetta tai peittää tappiollisia toimia segmenttien sisällä.

André ym. (2014) arvioivat, että yritykset, joiden tulos on hyvä, tarjoavat korkealaatuista segmenttitietoa. Puolestaan heikommin menestyneet yritykset todennäköisemmin piilottavat huonoja päätöksiä (André ym. 2014). Moldovanin (2014) tutkimustulokset havainnollistivat epäjohtonmukaisuutta siinä, miten suurta vaihtelua on yritysten julkaisutavoissa. Vaikka yrityksen tulisi esittää tietoa, joka on käyttäjille tarpeellista, yrityksissä nähdään usein vaivaa välttääkseen raportoimasta läpinäkyvää segmenttitietoa. Yritykset tahtoisivat salata aidosti luottamukselliset tiedot, jotka paljastautuessaan vahingoittaisivat yritystä. (Paul & Largay 2005.) Toimintojen tai maantieteellisten alueiden kannattavuuden paljastaminen voi haitata yhteisöä, jos yhteisön kilpailijat käyttävät tietoja hyödykseen (Leung & Verriest 2015). Tsakumiksen, Doupnikin ja Seesen (2006) tutkimus osoitti, että yritykset, jotka ovat altistuneet suuremmille kilpailuhaittojen kustannuksille, julkistavat vähemmän yksityiskohtaista maantieteellistä tietoa. Yritysten lisääntynyt kilpailu lisää epävarmuutta yhtiön tulevasta kannattavuudesta, mikä puolestaan nostaa rahoituskustannuksia (Blanco ym. 2014).

André ym. (2014) tutkivat yrityksiä johtajien valintoja taloudellisen tiedotamisen suhteen. IFRS 8 -standardin myötä yritysten johdoilla on suhteellista harkinnanvaraisuutta julkistamisen suhteen. Kaksi johtajien pääpäättöstä segmenttiraportointiin liittyen ovat, että mitkä toimintasegmentit raportoidaan sekä mitkä ja kuinka monta segmenttitason rivitiedoista julkistetaan. Tutkimuksessa keskityttiin julkistamisen laatuun ja määrään, eli tiedonannon ominaisuuksiin, joista rahoitusanalytikot hyötyvät. Julkistamisen laatu ja sen mittaaminen suhteessa julkistamisen tasoon on hankala funktio. Kun segmenttiraportoinnin laadusta kertoo toimintasegmenttien yhdistelyn luotettavuus, määrällinen ulottuvuus on tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettyjen segmenttitason rivitietojen määrä. (André ym. 2014.)

Yrityksien johtajat hallitsevat raportoinnin kustannuksia vähentämällä tiedon määrää alle IFRS 8 -standardin ohjeistuksen. Mikäli johtajat noudattavat standardin ohjeistuksia, tiedon laatu heikentyy. Sijoittajat ja rahoitusanalytikot ovat kokeneet, että taloudellisen tiedon määrä ja pituus ovat lisääntyneet ilman

laadun ja hyödyllisyyden lisääntymistä käyttäjille. Tämä on linjassa Andrén ym. (2014) tutkimuksen kanssa. Crawfordin ym. (2012, 7) tutkimuksen mukaan vuosikertomuksissa olevien segmenttitietojen sanamäärä on lisääntynyt IFRS 8 -standardin aikana. Laadun ja hyödyllisyyden ristiriidan vuoksi kansalliset ja Euroopan tason sääntelyviranomaiset ovat aloittaneet keskustelun asiasta, jotta IASB ja FASB voisivat hallita tilinpäätöstietojen julkistamista. (André ym. 2014.)

2.2.4 IFRS 8- ja IAS 14 -standardien eroavaisuudet

IFRS 8 -standardia tarkastellessa on hyvä tietää hieman segmenttiraportoinnin historiasta. IASC (International Accounting Standards Committee) julkaisi IAS 14 -standardin vuonna 1997. Vuonna 2006 IASB korvasi IAS 14 -standardin, kun IFRS 8 -standardi julkaistiin. (Kajüter & Nienhaus 2017.) IAS 14 -standardia sovellettiin yli kymmenen vuotta ennen IFRS 8:n voimaantuloa. Siinä ajassa eurooppalaiset pörssiyhtiöt ovat muuttuneet radikaalisti ja tulleet IFRS-säännösten alaisiksi. (Leung & Verriest 2015.)

Ensinnäkin IFRS 8:n ja IAS 14:sta eroavaisuutena on se, että IAS 14 velvoitti esittämään kahden tyyppisen segmenttianalyysin, ensisijaisen ja toissijaisen (Leung & Verriest 2015). Tällaista jakoa ei enää ole. Kuten Kopeckán (2016, 13) tutkimuksessa huomattiin, IAS 14 -standardin mukaan määritellyt segmenttitiedot eivät juurikaan poikenneet IFRS 8 -standardin mukaan määritellyistä. Kopecká (2016, 13) arvioi olevan todennäköistä, että IFRS 8 korvasi IAS 14 -standardin toissijaisen segmenttitiedon.

IFRS 8 -standardissa toimintasegmenteistä esitetään tietoja, jotka perustuvat informaatioon, jota yhtiöiden johdot käyttävät liiketoiminnan ohjaamiseen. IAS 14 -standardista esitettävät tiedot perustuvat puolestaan konsernitilinpäätöksen informaatioon. Toimintasegmentit määritellään eri tavoin standardien välillä. IAS 14 -standardi määrittää toimintasegmentin liiketoimintoihin tai maantieteelliseen sijaintiin perustuvaksi yhtiön osaksi, jonka riskit ja kannattavuus poikkeavat muiden yhtiön osien riskeistä ja kannattavuudesta. (PwC 2008, 6.) IFRS 8 -standardi puolestaan sallii yritysten raportoida segmenttierät myös muuten kuin IFRS:n mukaan arvostettuna. Tämä on saanut kritiikkiä, sillä sen myötä vertailtavuus ja segmenttiraportoinnin laatu voivat heiketä. (Leung & Verriest 2015.)

IFRS 8 -standardia on vahvasti kritisoitu. IFRS 8:aa pidettiin huonompana standardina kuin IAS 14:ta, sillä IAS 14 on pidempi standardi, jossa on määritelty enemmän kirjanpidon käsitteitä (Bonham ym. 2008). IAS 14 -standardin soveltamisen aikaan yhteisön oli raportoitava muodolliset kirjanpidon segmenttitiedot, kun taas IFRS 8 edellyttää lukujen julkistamista yhteisön sisäisen raportointijärjestelmän perusteella (Lenormand & Touchais 2021). IFRS 8 -standardissa vähennettiin pakollisten segmenttitietojen määrää. IFRS 8 velvoittaa ilmoittamaan vain segmentin voitot tai tappiot ja varat, kun IAS 14 vaati tuloksen ja varojen lisäksi julkaistavaksi segmentin tuottoja, velkoja, poistoja sekä investointeja. (Bugeja ym. 2014.) IAS 14 taas ei edellyttänyt korkotuottojen ja -kulujen esittämistä, niin kuin IFRS 8 edellyttää (Bonham ym. 2008).

Kajüter ja Nienhaus (2017) arvioivat, että IFRS 8 -standardin raportointivaatimusten edut sijoittajalle ovat suuremmat kuin mahdolliset haitat yritysten

välisen vertailukelpoisuuden heikkenemisestä. Kajüter ja Nienhaus (2017) löysivät tutkimuksessaan viittauksia siihen, että IFRS 8 -standardin käyttöönotto liittyi informaation epäsymmetrian vähenemiseen yrityksen johdon ja sijoittajien välillä. Tämä vähensi sijoittajien yrityksiä koskevia riskinäkemyksiä (Asien 2018, 4).

IAS 14 -standardin toimialakohtainen lähestymistapa antoi johtajille huomattavaa harkintavaltaa toimialaa määritellessään. IFRS 8 pyrki virtaviivaistamaan ulkoisesti julkistettavaa tietoa yrityksen sisäisen johtamisen kanssa. (Leung & Verriest 2015.) IFRS 8 -standardin mukaan tehty johdon näkökulman segmentointi esittää taloudellisemman näkemyksen liiketoiminnasta (Lenormand & Touchais 2021). Tutkimuksissa on todettu, että IAS 14 -standardista IFRS 8 -standardiin siirtymisen yhteydessä liiketoiminnallisten ja maantieteellisten segmenttien määrä lisääntyi, kun taas segmenttikohtaisten raportoitujen erien määrä väheni (Leung & Verriest 2015).

Kritisoinnista huolimatta Kajüterin ja Nienhausin (2017) tutkimus osoitti IFRS 8:lla olevan ylivertaista arvorelevanssia IAS 14 -standardiin verrattuna. Vaikka taloudellisen tiedon arvorelevanssi ei ole IASB:n käsitteellisen viitekehysten tavoite, arvon relevanssia käytetään toiminnallistamaan merkityksellisyttä ja uskollista edustusta sekä luotettavuutta. IFRS 8:lla on myös ylivoimaista hyödyllisyyttä verrattuna IAS 14 -standardiin. (Kajüter & Nienhaus 2017.) Lenormand ja Touchais (2021) päätyivät Kajüterin ja Nienhausin (2017) mukaisesti osittain päätelmään, että IFRS 8 tuo korkeampaa laatua sijoittajien käyttämiin segmenttitietoihin.

2.3 Covid-19-pandemia

Covid-19 on suuri maailmanlaajuinen virustauti (Shen, Fu, Pan, Yu & Chen 2020). Covid-19-viruksen ensimmäiset viralliset tautitapaukset raportoitiin Kiinan Wuhanissa vuoden 2019 joulukuussa. Covid-19-virus kehittyi nopeasti vuoden 2020 alussa. (Donatella, Haraldsson & Tagesson 2022.) Maailman terveysjärjestö WHO:lle (World Health Organization) on raportoitu yhteensä noin 750 miljoonaa Covid-19-tautitapausta maailmanlaajuisesti. Maailman terveysjärjestön tiedossa on noin yhdeksän miljoonaa Covid-19:sta johtunutta kuolemaa. (WHO 2023.) 11. maaliskuuta 2020 Maailman terveysjärjestö julisti Covid-19-virustaudin pandemiaksi (Donatella ym. 2022).

THL:n (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) (2023a) mukaan merkittävin riskitekijä vakavalle koronavirustaudille on ikä. Riski vakavaan koronatautiin nousee merkittävästi 70. ikävuoden jälkeen, vaikka koronatautiin sairastuneella henkilöllä ei olisi taustasairauksia. Tietyt taustasairaudet nostavat riskiä sairastua vakavaan koronavirukseen, joka voi johtaa sairaalahoitoon tarpeeseen tai menetykseen. (THL 2023a.) Maat joutuivat ottamaan käyttöön karanteeni- ja turvatoimenpiteitä Covid-19-viruksen erittäin tarttuvan luonteen vuoksi (Shen ym. 2020). Lisäksi Covid-19-virusta vastaan kehitettiin rokote, joka ehkäisee tehokkaasti koronataudin vakavaa muotoa (THL 2023b).

Koronaviruspandemiaa pidetään suurimpana kansanterveyskriisinä, joka on synnyttänyt myös talouskriisin (OECD 2020). Covid-19-viruksen puhkeaminen on vaikuttanut terveydenhuoltoon, talouteen, liikkumiseen ja muihin osaluoksiin eri toimialueilla ja maantieteellisillä alueilla. Väestön liikkuvuus väheni karanteenipolitiikan seurauksena jyrkästi, joka aiheutti muun muassa ostovoiman heikentymistä ja talouden pysähtymistä. (Shen ym. 2020.) Pandemia on aiheuttanut merkittävien taloudellisten seurausten lisäksi toiminnallisia seurauksia (Donatella ym. 2022). Lääketieteen kannalta Covid-19 ei tarkoita vain rokotteen kehittämistä, vaan myös viruksen alkuperän, evoluutioiden, mutaatioiden ja sen koko elämänkaaren ymmärtämistä (Phan & Narayan 2020). Maailman väestössä on kiertänyt rinnakkain useita muuntuneita koronaviruksia eli variantteja (THL 2023c).

Covid-19-pandemiaa voidaan pitää kriisinä (Donatella ym. 2022). Frandsen ja Johansen (2009) kuvaavat kriisin dynaamiseksi prosessiksi, jossa on kolme vaihetta: esikriisi, kriisitapahtuma ja kriisin jälkeinen vaihe. Roux-Dufortin (2016) mukaan kriisit voidaan kuvata pienen todennäköisyyden tapahtumiksi, joilla on voimakkaita vaikutuksia. Kriisin luonteelle on ominaista kyvyttömyys suunnitella tai mitata tapahtumien todennäköisyyttä ja mahdollisia riskejä (Roux-Dufort 2016). Pandemian hillitsemisen säännöt ovat itse opittuja tai muiden maiden kokemuksista opittuja (Phan & Narayan 2020).

2.3.1 Pandemian vaikutus yhtiöihin

Covid-19-pandemiolla on syvä vaikutus talouteen kaikkialla maailmassa (Devi, Warasnasih, Masdiantini & Musmini 2020). Useiden talouden toimialojen yritykset ovat joutuneet koronaviruksen myötä kohtaamaan talouskriisin, joka on voinut uhata yrityksen toimintaa sekä yrityksen henkilökunnan ja sen sidosryhmien terveyttä. Erityisesti näin on voinut tapahtua pienyritysten keskuudessa. (Purwanto 2020.) Ensimmäiset vaikutukset pandemiolla oli kokonaiskysynnän sekä -tarjonnan laskuun (Seetharaman 2020). OECD (2022) arvioi Covid-19-pandemian vaikuttaneen erityisesti pk-yrityksiin, niin tarjonnan kuin kysynnän osalta. Tarjonnan puolella yritykset joutuivat miettimään, miten toimia työvoiman tarjonnan vähetessä. Yritysten työntekijät voivat sairastuessaan huonosti ja joutuivat esimerkiksi huolehtimaan lapsistaan koulujen ollessa suljettuna. Yrityksillä oli toimenpiteitä taudin hillitsemiseksi, mikä johti kapasiteetin käyttöasteen laskuun. Samalla toimitusketjut katkesivat, mikä johti osien ja komponenttien pulaan. Kysynnän puolella kysynnän ja tulojen äkillinen menetys vaikutti valtavasti yritysten toimintakykyyn ja aiheutti likviditeettiongelmaa. (OECD 2020.)

Pieniä ja keskisuuria yrityksiä pidetään laajalti merkittävänä yrittäjyyden, innovaation, työllisyyden ja talouskasvun lähteenä (Zubair, Kabir & Huang 2020). Miljoonat työntekijät ovat olleet pandemian myötä alttiina menettämään työpaikkansa ja tulonsa sekä joutuneet lomautetuiksi (Purwanto 2020). Työvoimavaltaiset, fyysisiä tuotteita ja palveluita tuottavat toimialat, jotka ovat joutuneet minimoimaan toimintaansa tai sulkemaan toimintansa tilapäisesti, ovat kärsineet pandemiasta eniten (Seetharaman 2020). Covid-19 on kiihdyttänyt myös teknologisten häiriöiden vaikutuksia ja nopeutta. Yritysten oli valmistauduttava

tähän haasteeseen yhdessä työntekijöidensä kanssa. (Almeida, Santos & Monteiro 2020.)

Pandemia aiheutti talouskriisin pysäyttämällä äkillisesti valtavan määrän taloudellista toimintaa (Pratama, Santoso & Mustaniroh 2021). Seetharaman (2020) painottaa tutkimuksessaan, että Covid-19-kriisin koko vaikutusta yritysorganisaatioihin ei voida ymmärtää selkeästi tai yksiselitteisesti. Yrityksien johdon on tullut arvioida Covid-19-pandemian olemassa olevia ja odotettavia vaikutuksia yrityksen toimintaan (Gould & Arnold 2020). Johdon on tullut kiinnittää huomiota muuttuvaan ympäristöön ja mukauttaa liiketoimintastrategiaa ajoissa (Shen ym. 2020). Covid-19 aiheutti yrityksissä tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin ja jopa äärimmäisyyksiin säilyttääkseen liiketoimintansa, sekä vähentämään tappioita (Purwanto 2020).

Ahrens ja Ferry (2020) vertasivat tutkimuksessaan Covid-19-pandemiaa ja sen ilmaantumista viimeisimpään finanssikriisiin vuonna 2008. Covid-19 vaikutti välittömämmin ja antoi viranomaisille vain vähän aikaa suunnitella ja toteuttaa lieventäviä toimia (Ahrens & Ferry 2020). Tilitoimistot, sääntelyviranomaiset ja IFAC:n (International Federation of Accountants) jäsenorganisaatiot antoivat kuitenkin nopeasti neuvoja kirjanpito- ja talousraportointivaatimuksista, jotka ottivat huomioon Covid-19-pandemian tilinpäätöstä laadittaessa. Covid-19-pandemian kannalta pohdittavia asioita tulee olemaan raportoinnissa myös jatkossa. (Gould & Arnold 2020.)

Covid-19-pandemia ja sen taloudelliset vaikutukset tarkoittavat sitä, että sijoittajat ja muut yhteisön sidosryhmät tarvitsevat laadukasta taloustietoa enemmän kuin koskaan (Gould & Arnold 2020). Epävarmoina aikoina on ratkaisevan tärkeää, että institutionaaliset toimijat, kuten standardien laatijat, toimivat selkeästi ja johdonmukaisesti. Muuten seurauksena voi olla erilaisia lähestymistapoja tapahtumien julkistamiseen. (Donatella ym. 2022.) Donatellan ym. (2022) tutkimus osoitti, että laajalle levittäytynyt salassapitokäyttäytyminen voi olla ominaista organisaatioille. Kaikki olennaiset taloudelliset tiedot, jotka ovat merkityksellisiä yhtiön taloudellisen aseman ja tuloksen ymmärtämiseksi, on julkaistava asianmukaisesti ja luotettavasti (Gould & Arnold 2020).

Covid-19-pandemian taloudellisiin vaikutuksiin liittyy tarkastelu yhtiön kyvystä jatkaa toimintaansa. Olennaiset tekijät, jotka vaikuttavat epäilyyn toiminnan jatkumisesta, on esitettävä tilinpäätöksessä. Monet suuret ja pienet yritykset sekä jotkut toimialat ovat joutuneet ottamaan huomioon ongelmia, jotka vaikuttavat kykyyn jatkaa toimintaa. Arviointiin ja taloudellisiin ennusteisiin liittyy useita tekijöitä, kuten matkustuskiellot, rajoitukset, valtion tuki ja mahdolliset korvaavat rahoituksen lähteet, toimittajien ja asiakkaiden taloudellinen tilanne sekä niiden vaikutus kannattavuuteen, suorituskykyyn ja muihin keskeisiin taloudellisiin tekijöihin. (Gould & Arnold 2020.)

Shen ym. (2020) selvittivät tutkimuksessaan, että Covid-19 vaikutti negatiivisesti kiinalaisten pörssiyritysten tuottavuuteen ja liikevaihtoon, sekä siten myös suorituskykyyn. Myös Purwanto (2020) tutki Covid-19-pandemian vaikutusta yritysten suorituskykyyn. Tutkimuksessa ilmeni, että vaikutus on toimialakohtaista. Vaikutusta suorituskykyyn aiheuttaa muun muassa tuotantojen minimoiminen, joka vaikuttaa raaka-aineiden saatavuuteen, asiakkaiden tilauksien

väheneeseen, toimitusvaikeuksiin sekä matkakustannusten nousuun. (Purwanto 2020.)

Donatellan ym. (2022) tutkimuksessa ilmeni, että Ruotsin julkisen sektorin alueilla, joilla tautitapausten määrä oli suurempi, julkistivat Covid-19-tietojaan vuosikertomuksen myöhempänä tapahtumana. Myöhemmät tapahtumat ovat tietoja, jotka tulevat saataville tilinpäätöspäivän jälkeen, ennen sen julkistamista (Donatella ym. 2022). On käytettävä harkintaa määriteltäessä sitä, ovatko raportointikauden jälkeen tapahtuneet tapahtumat oikaisevia vai ei. Mikäli katsotaan, että oikaisemattomien tapahtumien vaikutukset ovat olennaisia, yhtiön tulee julkistaa tämän tapahtuman luonne ja arvio sen taloudellisesta vaikutuksesta. (Gould & Arnold 2020.)

Phan ja Narayan (2020) pyrkivät tutkimuksessaan ymmärtämään osakekurssien reaktioita Covid-19-pandemiaan, sillä pandemia pystyi aiheuttamaan maailmanlaajuisen finanssikriisin. Phanin ja Narayanin (2020) mukaan mikä tahansa sidosryhmä kärsi tappioita Covid-19-pandemian takia. Ahrensin ja Ferryn (2020) mukaan kriisejä on tutkittu aiemmin pääasiassa luonnon- ja ympäristökatastrofien yhteydessä. Esimerkiksi kirjanpidon rooli kriiseissä on jäänyt vähemmälle huomiolle (Ahrens & Ferry 2020). Roux-Dufort (2016) esittää, että kriisit voivat näyttäytyä organisaatioissa luontaisten poikkeavuuksien, virheiden, epäjohtonmukaisuuden, laiminlyöntien ja puutteiden vuoksi.

Kriisin aiheuttama pelko tuottaa ylireagointia. Kun kriisistä, tässä tapauksessa Covid-19:sta, saadaan lisää tietoa, kriisiä opitaan käsittelemään paremmin ja silloin pystytään korjaamaan tapahtuneita reaktioita. (Phan & Narayan 2020.) Tiedeyhteisön, liike-elämän ja johtoyhteisön on ollut tarpeen valmistautua taloudellisten vaikutusten ehkäisy- ja hoitoprosessiin. Covid-19 on tarjonnut organisaatioille myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia, kuten digitalisoitumisen ja vaihtoehtoisia ekosysteemisiä valintoja. (Seetharaman 2020.) Kasvavan digitalisaation ansiosta käytettäväksi tulee uusia työtapoja, jotka lisäävät uusien osajien kysyntää ihmisten maantieteellisestä sijainnista riippumatta. Yritykset toteuttavat lyhyessä ajassa digitaalisiin teknologioihin perustuvia ratkaisuja. (Almeida ym. 2020.) Kuten Seetharaman (2020) ilmaisi tutkimuksessaan, maailma saattaa olla matkalla kohti uutta normaalia.

3 TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄ

3.1 Tutkimusaineisto

Tutkielmassa kartoitetaan syitä ja määrää pienissä suomalaisissa pörssiyrityksissä tapahtuneille muutoksille segmenttiraportoinnissa vuosina 2018–2022. Aikaväliksi valikoitui kyseiset vuodet Covid-19-pandemian vuoksi, sillä pandemia saattoi vaikuttaa julkisiin osakeyhtiöihin, kuten muidenkin yhtiömuotojen yhtiöihin. Mukaan tarkasteluun otettiin vuosi 2018, jotta voidaan arvioida, tapahtuiko segmenteissä muutoksia jo juuri ennen mahdollista pandemian vaikutusta. Tarkasteluun haluttiin ottaa mukaan uusimmat aineistot, mitä aiheesta on saatavilla, eli julkaisut vuoteen 2022 saakka. Julkisesti noteeratut yhtiöt soveltuvat tutkimuksen otantaan, sillä niiden vuosittaisista julkaisuista löytyy merkittävää tietoa tutkielman kannalta.

Tutkielman tutkimusaineistona käytetään pienten suomalaisten pörssiyritysten vuosikertomuksia ja konsernitilinpäätöksiä. Usein tilinpäätökset ovat mukana yhtiöiden vuosikatsauksissa. Tässä tutkielmassa tutkimusaineistona käytetyt taloudelliset raportit ovat vuosina 2018–2022 NASDAQ OMX Helsingin pörssissä eli Nasdaq Helsingissä listattujen pienten suomalaisten yhtiöiden taloudellisia raportteja. Jako pieniin yrityksiin on tässä tutkimuksessa sama, kuten on määritelty Helsingin pörssissä. Helsingin pörssissä noteerattujen julkisten osakeyhtiöiden joukko voidaan luokitella markkina-arvon mukaan suuriin, keskisuu-riin tai pieniin pörssiyrityksiin. Nasdaq (2018) on määritellyt, että pienten pörssiyritysten osakkeiden markkina-arvo on alle miljardi dollaria, joka on alle miljardi euroa. Pienet yhtiöt kasvavat yleensä nopeammin kuin suuret yhtiöt, mutta ne ovat myös epävakaita ja niiden riski epäonnistua on korkeampi kuin suurilla yhtiöillä (Nasdaq 2018).

3.1.1 Aineiston kerääminen

Nasdaq Helsingin kotisivuilta katsottiin vuoden 2023 helmikuun puolivälissä, mitkä yhtiöt ovat sillä hetkellä mukana Nordic Small Cap -listalla ja joilla on

valuuttana euro. Nämä yhtiöt otettiin mukaan tutkimukseen. Aineiston keruu alkoi pienten suomalaisten pörssi-yhtiöiden vuosikertomusten ja tilinpäätösten läpikäynnillä. Aineisto on kerätty manuaalisesti vuosilta 2018, 2019, 2020, 2021 ja 2022. Jokaisen pienen suomalaisen pörssi-yhtiön segmentti-informaatio käytiin ensin läpi ja tiedot syötettiin Excel-tiedostoon.

Kaikkien pienten pörssi-yhtiöiden joukosta kerättiin ne yhtiöt, joiden segmenttijaottelussa oli tapahtunut muutoksia annetulla aikavälillä. Lopuista yhtiöistä voitiin todeta, että segmenteissä ei tapahtunut muutoksia vuosina 2018–2022. Yhtiöistä, joiden segmenttiraportointi oli muuttunut, tutkittiin vuosien 2018–2022 vuosikertomuksista ja tilinpäätöksistä segmentti-informaatio, konsernirakenteen muutokset ja tilikauden kuulumiset johdon kertomuksesta. Nämä tiedot kerättiin tekstitiedostoon aineiston analysointia varten.

Kaikki keväällä 2023 pieniksi suomalaisiksi pörssi-yhtiöiksi luokitellut yhtiöt on taulukoitu ja taulukko löytyy tutkielman liitteestä. Vuosien 2018–2022 aikana muutoksia segmenttiraportoinnissaan kokeneet yhtiöt, joita on tarkasteltu tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti, on merkitty liitteen taulukkoon korostusvärillä ja Muutoksia segmenteissä -sarakkeen kohdalla on merkintä *kyllä*. Taulukossa on lisäksi nähtävillä lisätietoja kaikista pienistä suomalaisista pörssi-yhtiöistä. Lisätiedoista löytyy tietoja yhtiöiden listautumisajankohdista sekä aiemmista yhtiöiden nimistä, jos muutoksia näissä kahdessa on tapahtunut vuosien 2018–2022 aikana.

3.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutetaan laadullisen tutkimuksen menetelmin. Sarajärven ja Tuomen (2017) mukaan laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on saada ymmärrystä tutkittavalle ilmiölle ja tietyille toiminnalle. Täten teorialöytöihin tähtäävä laadullinen tutkimus voidaan nähdä tuntemattoman alueen tutkimusmuotona. Usein tutkimuksissa haetaan vertailua eri organisaatioiden välillä, mikä tarjoaa mahdollisuuden tarkastella malleja tapausten välillä sekä etsiä yhtäläisyyksiä ja eroja tutkitusta ilmiöstä. Laadullinen tutkimus pyrkii teoreettisesti arvokkaita tuloksia kohti. (Vaivio 2008.)

Vaikka tutkimus on toteutettu laadullisena tutkimuksena, tutkimuksessa on käsitelty ja laskettu lukumääriä, joten aineistoa käsiteltiin jossain määrin myös kvantitatiivisesti. Hirsjärven ja Hurmeen (2015) mukaan kvalitatiivinen tutkimus on induktiivinen prosessi, joka etenee yksityisestä tiedosta yleiseen. Siinä lopputulokseen vaikuttaa monta tekijää samanaikaisesti, jotta löydettäisiin säännönmukaisuutta, jota voitaisiin ymmärtää (Hirsjärvi & Hurme 2015). Laadulliselle tutkimukselle on ominaista, että tiedonantajat eli tutkittavat kohteet ovat harkinnanvaraisia (Sarajärvi & Tuomi 2017).

Yksi laadullisen tutkimuksen aineistotyypeistä ovat valmiit aineistot ja dokumentit (Eskola & Suoranta 1998). Olemassa olevat valmiit aineistot ovat sekundääriaineistoa, jota tiedonantovelvolliset julkisesti listatut yhtiöt ovat julkaisseet (VAML 746/2012). Sekundääristä aineistoa on ensin käsitelty ja kerätty muiden organisaatioiden ja tahojen toimesta (Devi ym. 2020). Nämä valmiit materiaalit

voidaan jakaa kahteen luokkaan, yksityisiin dokumentteihin ja joukkotiedotuksen tuotteisiin (Sarajärvi & Tuomi 2017). Pörssiyritysten vuosikertomukset ja tilinpäätökset ovat kaikkien saatavilla internetissä, joten ne kuuluvat vuosittain tiedotettaviin joukkotiedotuksen tuotteisiin. Eskolan ja Suorannan (1998) mukaan valmiiden aineistojen tutkimisessa saattaa olla ongelmana, että aineistoa on liikaa. Siksi aineistoa täytyy kerätä kriittisesti ja rajaten (Eskola & Suoranta 1998).

3.3 Aineiston analysointi

Laadullisen analyysin tarkoituksena on luoda aineistosta kokonaisuus, jonka avulla voi luoda perustellun tulkinnan ja tehdä johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä (Puusa 2020). Laadullisen analyysin ensimmäinen tehtävä keräämisen ja tekstiksi purkamisen jälkeen on aineiston järjestäminen (Eskola & Suoranta 1998).

Tässä tutkielmassa käytetään aineiston analysointiin sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysi pyrkii saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvauksen yksinkertaisessa muodossa. Sisällönanalyysi etsii tekstistä merkityksiä ja pyrkii kuvaamaan dokumenttien sisältöä sanallisesti. (Sarajärvi & Tuomi 2017.) Puusa ja Juuti (2020) ovat teoksessaan kiteyttäneet, että sisällönanalyysin tarkoitus on tiivistää aineisto kadottamatta sen tietoa. Eskola ja Suoranta (1998) muistuttavat, että teksti on kuitenkin aina vain näkökulma aiheeseen.

Sarajärven ja Tuomen (2017) sekä Puusan ja Juutin (2020) teoksien mukaan laadullisen tutkimuksen sisällönanalyysi voidaan jakaa kolmeen muotoon: aineistolähtöiseen, teoriaohjaavaan tai teorialähtöiseen analyysiin. Tässä tutkielmassa aineisto analysoidaan aineistolähtöistä analyysiä käyttäen, sillä siinä pyritään luomaan teoreettinen kokonaisuus, johon ei vaikuta aiemmat havainnot tai tiedot. Puusa ja Juuti (2020) kiteyttävät tämän niin, että laadullinen tutkimus pyrkii muodostamaan johtopäätökset aineistosta. Sarajärvi ja Tuomi (2017) esittävät, että aineistolähtöinen sisällönanalyysi voidaan nähdä kolmevaiheisena prosessina. Ensin tulee aineiston redusointi eli pelkistäminen, jossa auki kirjoitetusta aineistosta etsitään kuvaavia ilmaisuja tutkimuksen kannalta. Pelkistäminen karsii aineistosta epäolennaisuudet pois. Seuraavana vaiheena on klusterointi eli ryhmittely, jossa samaan ilmiöön kuuluvat pelkistetyt ilmaukset koostetaan omiksi ryhmiksi. (Sarajärvi & Tuomi 2017.)

Ryhmittelyyn voidaan yhdistää Hirsjärven ja Hurmeen (2015) esittelemä analyysimuoto eli laskeminen. Laskemisessa selvitetään, montako kertaa tietty ilmiö tai ilmaisu esiintyy aineistossa (Hirsjärvi & Hurme 2015). Sarajärven ja Tuomen (2017) mukaan saaduista ryhmistä syntyy alaluokkia, joiden muodostuminen tiivistää aineistoa. Luokittelu jatkuu alaluokkien yhdistelyllä yläluokiksi ja vielä eteenpäin pääluokiksi. Viimeinen ja päällekkäinen vaihe aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä ryhmittelyn kanssa on abstrahointi eli käsitteellistäminen, jossa erotetaan tutkimuksen oleellinen tieto ja sen perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä. Ryhmittelyä ja käsitteellistämistä jatketaan niin kauan, kuin se on aineiston sisällön kannalta mahdollista. Täten saadaan aikaan kuvaus tutkimuskohteesta muodostettujen käsitteiden avulla. (Sarajärvi & Tuomi 2017.)

3.4 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella eri keinoin. Eskolan ja Suoranan (1998) mukaan realistinen luotettavuusnäkemys tarkoittaa sitä, kuinka pätevästi tutkimuksessa kuvataan tutkittua kohdetta. Realistisessa luotettavuusnäkemyksessä validiteetti voidaan jakaa kahteen luokkaan, ulkoiseen ja sisäiseen validiteettiin. Sisäinen validiteetti on pätevyyttä ja sillä viitataan tutkimuksen teoreettisen ja käsitteellisten määrittelyjen yhtenäisyyteen ja loogisuuteen. Se osoittaa tutkijan tieteellisen otteen ja tieteenalan hallinnan. Ulkoinen validiteetti puolestaan tarkoittaa tehtyjen tulkintojen ja johtopäätösten pätevyyttä suhteessa tutkimuksen aineistoon. Tutkimushavainto on ulkoisesti validi silloin, kun se kuvaa tutkimuskohteen juuri sellaisena, kuin se on. (Eskola & Suoranta 1998.)

Realistiseen luotettavuusnäkemykseen kuuluu myös reliabiliteetti. Aineistoa tulkitaan reliabiliteetin mukaan silloin, kun aineisto ei sisällä ristiriitoja. Reliabiliteetti voidaan tarkistaa kolmella tavalla: indikaattorien vaihdolla, useammalla havainnointikerralla tai useamman havainnoitsijan käytöllä. Laadullisten aineistojen arvioinnissa on hyvä kiinnittää huomiota myös aineiston yhteiskunnalliseen merkittävyyteen ja riittävyteen, analyysin kattavuuteen, arvioitavuuteen ja toistettavuuteen. (Eskola & Suoranta 1998.) Tutkimusaineisto voi myös saturoitua, kun riittävä määrä aineistoa alkaa toistaa itseään (Puusa & Juuti 2020). Puusan ja Juutin (2020) mukaan saturaatio voi olla tärkeä kulminaatiokohta aineiston keruussa.

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksessa käytettävä aineisto koostuu pienten suomalaisten pörssiyritysten vuosikertomusten ja konsernitilinpäätösten segmenttitiedoista vuosilta 2018–2022. Pienet suomalaiset pörssiyritykset ovat raportoineet segmenttinsä IFRS 8 -standardin mukaisesti viimeistään vuodesta 2009 lähtien. IFRS 8 -standardi ei muuttunut vuosien 2018–2022, eli tutkimuksen tarkastelujakson aikana. Tutkimuksessa käytetään tutkimusaineistona niitä pieniä suomalaisia pörssiyrityksiä, joissa tapahtui segmenttiraportoinnin muutoksia vuosina 2018–2022. Kaikki tarkasteluhetken suomalaiset pienet pörssiyritykset ovat listattuna tutkielman liitteessä lähdeluettelon jälkeen.

Yhtiöiden julkaisut, joita tutkimuksen aineistona käytetään, on tarkoitettu yleiseen tiedotustarkoitukseen. Aineistona on siis käytetty juuri niitä sanoja, ilmaisuja ja arvioita, joita yhtiöt ovat sidosryhmilleen esittäneet. Covid-19-pandemiasta puhutaan aineistossa usein koronana, pandemiana, epidemiana ja viruksena, tai näiden sanojen erilaisina yhdistelminä. Ilmaisusta huolimatta kyse on Covid-19-pandemiasta. Tutkimustulosten joukossa on katkelmia suoraan yhtiöiden vuosikertomuksista ja konsernitilinpäätöksistä. Yhtiön nimen perässä oleva vuosiluku kertoo, minkä vuoden vuosikertomuksesta tai tilinpäätöksestä katkelma on poimittu.

Tutkimuksen tuloksissa kerrotaan ensin tutkittavista yhtiöistä ja niiden segmenttiraportoinnista yleisesti. Tämän jälkeen edetään siihen, millaisia muutoksia segmenteistä ilmeni katsauskaudella 2018–2022. Sen jälkeen käydään läpi aineistosta nousseita syitä segmenttiraportoinnin muutoksille. Lopulta käydään tuloksia läpi siitä, näkyikö Covid-19-pandemian vaikutus segmenttiraportoinnin muutoksissa, miten ylipäätään pandemia vaikutti yhtiöihin vuosikertomusten ja tilinpäätösten perusteella ja mitkä muut tekijät vaikuttivat tarkastelujakson aikana yhtiöiden toimintaan.

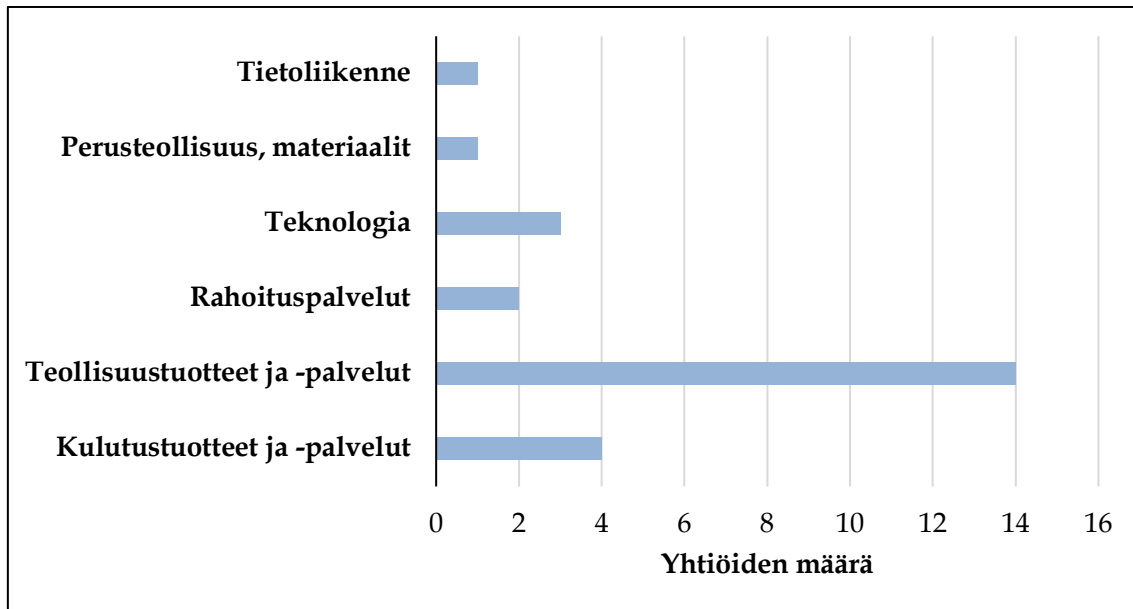
4.1 Pienten suomalaisten pörssiyrityiden segmenttiraportointi

Helsingin pörssiin listattuja pieniä pörssiyrityksiä oli helmikuun 2023 puolessa välissä yhteensä 52. Näistä pienistä pörssiyrityksistä 25:llä oli segmenttiraportoinnissa tapahtuneita muutoksia vuosina 2018–2022. Puolestaan 27 pienellä pörssiyrityksellä ei ollut muutoksia segmenttiraportoinnissa tällä aikavälillä. 52 prosentilla yrityksistä ei tapahtunut segmenttiraportoinnin muutoksia vuosina 2018–2022. Yrityksien, joilla oli muutoksia segmenteissään, osuus pienistä suomalaisista pörssiyrityksistä oli 48 prosenttia. Pienistä suomalaisista pörssiyrityksistä, joilla tapahtui muutoksia segmenttiraportoinnissa vuosina 2018–2022, käytetään tästä edespäin tutkimustuloksissa ja johtopäätöksissä nimitystä yritykset, sillä muunlaisia yrityksiä ei tutkittu tässä tutkielmassa. Tarkasteltavat yritykset olivat:

1. Apetit Oyj
2. Boreo Oyj
3. Consti Oyj
4. Dovre Group Oyj
5. Elecster Oyj
6. Enedo Oyj
7. Enersense International Oyj
8. Exel Composites Oyj
9. Fellow Pankki Oyj
10. Glaston Oyj Abp
11. Honkarakenne Oyj
12. Ilkka Oyj
13. Kesla Oyj
14. Nixu Oyj
15. Panostaja Oyj
16. PunaMusta Media Oyj
17. Reka Industrial Oyj
18. Robit Oyj
19. Solteq Oyj
20. Sotkamo Silver AB
21. SRV Yhtiöt Oyj
22. SSH Communications Security Oyj
23. Teleste Oyj
24. Tulikivi Oyj
25. Valoe Oyj

Alapuolella sijaitseva kaavio 2 esittää, kuinka vuosina 2018–2022 muutoksia segmenteissään kokeneet 25 yritystä jakautuvat kuuden eri toimialan yrityksiin. Ehdottomasti eniten, 14 yritystä, toimii teollisuustuotteiden ja -palveluiden toimialalla. Toiseksi eniten yrityksiä on kulutustuotteiden ja -palveluiden toimialalla. Kulutustuotteiden ja -palveluiden toimialan yrityksiä on neljä. Tästä tasaisesti määrät laskevat siihen, kunnes tietoliikenteen ja perusteollisuuden sekä materiaalien hankinnan toimialalla toimii vain yhdet yritykset. Toimialajakauma kertoo

tutkimuksen kannalta sen, millä alalla yhtiöt toimivat, joilla tapahtui muutoksia segmenttiraportoinneissaan. Jakauma voi näyttää myös viittausta siihen, millä toimialoilla pienet suomalaiset pörssiyritykset yleensä toimivat. Ei voi kuitenkaan olettaa, että jakauma kertoisi, millä toimialoilla yleensä tapahtuu eniten muutoksia segmenteissä.

KAAVIO 2 Tutkittavien yhtiöiden määrät toimialoittain.

Yhtiöt raportoivat sanojensa mukaan segmenttinsä toimintasegmenttien, konsernin strategisten liiketoimintaryhmien, liiketoiminta-alueiden ja maantieteellisen sijainnin mukaan. Koko konserni voidaan raportoida myös pelkästään yhtenä kokonaisuutena. Usein yhtiöt raportoivat yhden segmentin, joka koostuu useammasta toimintasegmentistä. Tarkempi tarkastelu siitä, mistä yhtiöiden raportoitavat segmentit koostuvat, on luvassa myöhemmin. Mikäli yhtiöllä pysyi yksi raportoitava segmentti läpi tarkasteltavien vuosien ja yhtiön segmentti-informaation maantieteelliset alueet muuttuivat, tämä laskettiin segmenttien muutokseksi. Yhtiöiden erilaisia tapoja segmenttien tunnistamiseen on avattu kohdasta 4.1.1 *Toimintasegmentit* alkaen.

Yksi yhtiöstä listautui pörssiin tarkastelujakson eli vuosien 2018–2022 aikana. Enersense International Oyj listautui huhtikuussa vuonna 2018, joten yhtiöstä ja sen segmenteistä koettiin saavan yhtä oikea kuva tarkastelujakson aikana kuin muidenkin yhtiöiden segmentti-informaatiosta. Lisäksi viisi yhtiötä vaihtoivat nimensä tarkastelujakson aikana. Nimien muutokset eivät vaikuta tutkimukseen tai tutkimustuloksiin.

Fellow Pankki Oyj otettiin mukaan niiden yhtiöiden joukkoon, joiden segmentit muuttuivat vuosina 2018–2022. Evli Pankki Oyj jakautui varainhoitoon keskittyväksi Evli Oyj:ksi ja pankkitoimintaan keskittyväksi Fellow Pankki Oyj:ksi. Fellow Finance Oyj sulautui osaksi Fellow Pankkia huhtikuussa 2022. Vaikka vuosina 2018–2021 Fellow Financella tai Evli Pankilla ei ollut segmenttiraportoinnissa tapahtuneita muutoksia, sulautuminen oli ainutkertainen ja

poikkeuksellinen tapahtuma tarkastelujakson aikana. Tarkasteltavien yhtiöiden segmenttiraportoinnin muutosten takana on ollut muun muassa konsernirakenteiden muutoksia, yrityshankintoja ja liiketoiminnoista luopumista vuosien 2018–2022 aikana, ja sulautumisen koettiin lukeutuvan vahvasti konsernirakenteiden muutokseen. Tämän vuoksi Fellow Pankki Oyj on mukana tarkasteltavissa yhtiöissä.

Vaikka segmenteissä ei olisi tapahtunut muutoksia, yhtiö on voinut segmentti-informaatiossaan ilmoittaa, että yhden asiakkaan osuus liikevaihdosta on muuttunut. Näin teki esimerkiksi Digitalist Group Oyj vuoden 2020 tilinpäätöksessään. Yhtiö ilmoitti, että yhden asiakkaan osuus oli 6,9 prosenttia liikevaihdosta ja tilikaudella lähipiiriin kuuluvien asiakkaiden osuus oli nolla prosenttia liikevaihdosta. Vastaavat luvut Digitalist Group Oyj:n vuoden 2019 tilinpäätöksessä olivat 11,1 prosenttia ja 3,1 prosenttia. Lisäksi yhtiö on voinut ilmoittaa, mistä tytäryhtiöstä jokin tietty toimintasegmentti muodostuu. Apetit Oyj ilmoitti vuosikertomuksissaan toimintasegmenttien muodostuvan konsernin tytäryhtiöistä. Nämä kahden edellä mainitun tekijän ei nähty tutkimuksessa olevan yksistään peruste yhtiön segmenttiraportoinnin muutokseen. Yhtiöt raportoivat segmenttitietonsa eri tavoin ja yhtiöiden julkaisutyylit vaihtelevat jonkin verran. Harvoin yhtiöt kertoivat, mistä tytäryhtiöistä segmentit koostuivat. Joidenkin yhtiöiden kohdalla ei kerrottu lainkaan segmenteistä vuosikertomuksissa tai tilinpäätöksissä, ja tällöin näkemys tutkimuksen kannalta oli, että koko konserni raportoidaan yhtenä segmenttinä.

4.1.1 Toimintasegmentit

Melkein puolet, yhteensä kymmenen tarkasteltavista yhtiöistä, tunnistivat raportoitaviksi segmenteikseen useamman toimintasegmentin. Mikäli yhtiö raportoiti yhden toimintasegmentin, siitä on oma kappaleensa 4.1.2. *Yksi raportoitava segmentti*. Useamman toimintasegmentin yhtiöiden segmenttien määrät olivat kahdesta kymmeneen tarkastelujakson aikana. Toimintasegmentit kuvattiin yhtiöissä strategisiksi liiketoimintaryhmiksi, liiketoiminnoiksi, liiketoiminta-alueiksi, markkina-alueiksi, liiketoimintayksiköiksi, teollisiksi toimialoiksi sekä sijoituskohteiksi. Toimintasegmentit voivat myös perustua maantieteelliseen jakoon, kuten Boreo Oyj:ssä. Boreo oli vuosina 2018 ja 2019 vielä nimeltään Yleiselektronikka Oyj ja sen toimintasegmentit olivat Suomi, Baltia ja Venäjä.

Nixu Oyj 2018: Nixun ylin operatiivinen päätöksentekijä on todennut, että toimintasegmenttejä on toimintakaudella 2018 kolme: Suomi, Ruotsi ja Benelux.

Apetit Oyj kuvasi vuosikertomuksessaan segmenttinsä kolmeksi jatkuvien toimintojen raportoitavaksi segmentiksi. Nämä liiketoimintayksiköt tuottavat yhtiössä erilaisia tuotteita ja palveluita, ja segmenttejä johdetaan erillisinä yksiköinä. Apetit tapaasi PunaMusta Media Oyj:ssä konsernin tytäryhtiöt muodostivat segmentit. Vuonna 2018 PunaMusta Oy oli vielä Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj -konsernin tytäryhtiö, jonka segmentit olivat Lehtitoimiala ja Painotoimiala. Panostaja Oyj kertoi segmentointinsa perustuvan enemmistöomistuksessa oleviin sijoituskohteisiin, jotka tuottavat keskenään erilaisia tuotteita ja palveluja.

Robit Oyj 2020: Liiketoimintayksiköt on muodostettu, koska niissä käytettävät po-rausteknologiat ovat erilaiset, mutta niillä on merkittäviä synergioita sekä myynnin organisoinnissa, että valmistus- ja hankintaprosesseissa.

Panostaja Oyj 2018: Panostajan enemmistöomistuksessa olevat sijoituskohteet muodostavat yhtiön liiketoimintasegmentit, joiden lisäksi on Muut-segmentti, jossa raportoidaan konsernin emoyhtiö mukaan lukien osakkuusyhtiöt ja kohdistamattomat erät.

PunaMusta Media Oyj 2018: Lehtitoimialassa aiemmin ollut Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy on siirretty 31.12.2018 alkaen osaksi painotoimialasegmenttiä yhtiön liiketoiminnan muodostuessa enemmän painotoimialaa tukevista toiminnoista. Vertailutiedot on oikaistu vastaamaan tehtyä muutosta.

Kun yhtiöt raportoivat useamman segmentin, niiden muuttuessa oli tarkastelussa aina kyse segmenttien muuttumisesta. Organisaation jakaminen osa-alueisiin eri tavoin oli merkittävää yhtiön kannalta.

4.1.2 Yksi raportoitava segmentti

Yhtiöllä on yksi raportoitava segmentti, jos se käsittää koko yhtiön liiketoiminnan tai konsernin. Liiketoiminnat yhdistettiin yhdeksi raportoitavaksi segmentiksi, jos konsernin johtamisrakenne, toiminnan luonne ja liiketoimintasegmentit olivat samankaltaiset. Yhtiöistä 15 raportoivat yhden segmentin jossain tarkastelujakson vaiheessa, jos ei koko tarkastelujaksoa. Yksi raportoitava segmentti voi olla yhtiön ainut toimintasegmentti. Kun Fellow Finance Oyj ja Evli Pankki Oyj yhdistyivät vuonna 2022 Fellow Pankki Oyj:ksi, uudella konsernilla oli yksi toimintasegmentti, joka kattoi koko konsernin.

Glaston Oyj Abp 2018: Toimintasegmentit on yhdistelty, kun tuotteiden ja palvelujen luonne on samankaltainen, tuotantoprosessien luonne on samankaltainen, samoin kuin asiakastyypit. Myös tuotteiden jakelussa ja palvelujen tuottamisessa käytettävät menetelmät ovat samanlaiset.

Teleste Oyj 2021: Liiketoimintamallin, liiketoimintojen taloudellisten ominaispiirteiden samankaltaisuuden ja hallintorakenteen vuoksi sekä tilikaudella 2020 tapahtuneiden muutoksien seurauksena Telesten raportoitava toimintasegmentti on koko konserni tilikauden 2021 alusta alkaen.

SSH Communications Security Oyj 2022: SSH Communications Security Oyj:n liiketoimintamalli, toiminnan luonne ja hallintorakenne ovat sellaisia, että yhtiö raportoi liiketoimintansa yhdessä segmentissä.

Yksi raportoitava segmentti voi olla yhdistetty useammasta toimintasegmentistä, kuten Consti Oyj:llä ja Sotkamo Silver AB:llä. Toimintasegmenteistä ei esitetä erillisiä segmenttitietoja, kun ne on yhdistetty yhdeksi segmentiksi. Exel Composites Oyj:llä oli koko tarkastelujakson ajan yksi raportoitava segmentti. Yhtiö oli tunnistanut raportoitavan segmentin lisäksi asiakassegmenttejä vuosina 2018 ja 2019, ja tämän jälkeen Exel Composites esitti segmenttitietoja asiakastoi-mialoittain. Raportoitava segmentti voi koostua myös maantieteellisistä ryhmistä, joita esimerkiksi Enedo Oyj:llä (ennen Efore Oyj) oli vuoteen 2020 asti

kolme: Amerikka, EMEA ja APAC. Vuonna 2021 ja 2022 oli maantieteellisenä ryhmänä lisäksi Suomi.

Enedo Oyj 2018: Efore-konsernissa on yksi toimintasegmentti eli toimintasegmentin luvut ovat yhteneväiset koko konsernin lukujen kanssa.

Teleste Oyj 2021: IFRS 8 -standardin mukaisesti on perusteltua yhdistää jäljelle jääneet Network Services segmentissä raportoidut palveluliiketoiminnot Video and Broadband Solutions segmentissä raportoituihin liiketoimintoihin.

Kesla Oyj:ssä raportoitiin ennen tutkimuksen tarkastelujaksoa kaksi segmenttiä, joita olivat Metsäkoneet sekä Konepajajärjestelmät. Liiketoimintakauden myötä konserni luopui Konepajajärjestelmistä ja segmentin raportointi lopetettiin juuri ennen tarkastelujakson alkua. Vuonna 2018 yhtiö raportoi Metsäkoneet ja Lopetetun toiminnon. Vuonna 2020 Keslan toimintasegmentiksi tunnistettiin ainoastaan Metsäkoneet.

Kesla Oyj 2022: Keslan liiketoimintamallin, toiminnan luonteen ja hallintorakenteen vuoksi konserni raportoi yhden toimintasegmentin – metsäkoneet, joka käsittää koko konsernin liiketoiminnot.

4.1.3 Maantieteelliseen jakoon perustuva raportointi

Useimmat tutkimuksen yhtiöt ovat kansainvälisesti toimivia yhtiöitä, joilla on liiketoimintaa monessa maassa ja jopa mantereella. Mikäli yhtiöllä oli segmentti-informaatio vuosikertomuksessaan tai tilinpäätöksessään, oli siinä lähes poikkeuksetta raportoituna liikevaihto ja pitkäaikaiset varat maantieteellisten alueiden, usein asiakkaiden sijainnin tai kohdemaan mukaan. Esimerkiksi Dovre Group Oyj:n segmenttiedoissa liikevaihto esitettiin segmentteittäin. Pitkäaikaiset varat esitettiin maantieteellisten alueiden mukaan ja liikevaihdon lisätiedoissa markkina-alueittain. Usein ilmoitettiin myös investoinnit maantieteellisen sijainnin mukaan. Teleste Oyj:ssä maantieteellisten alueiden liikevaihto esitettiin asiakkaiden sijaintiin perustuen ja varat sekä investoinnit kyseisten varojen sijainnin mukaan.

Boreo Oyj 2018: Segmentit on organisoitu maantieteellisten alueiden perusteella, koska eri segmenttien asiakkaiden tarpeet poikkeavat toisistaan.

Exel Composites Oyj 2018: Segmentti-informaatio esitetään konsernin liiketoiminnallisen segmenttijaon ja maantieteellisen aluejaon mukaisesti.

Evli Pankki Oyj 2018: Liiketoimintasegmenttien ohella konserni täyttää maantieteellisiä toiminta-alueita seurattuaan liikevaihdon kehitystä. Näitä alueita ovat Suomi, Ruotsi ja muut maat.

Reka Industrial Oyj 2018: Täydentävinä tietoina esitetään liikevaihdon jakauma tuoteryhmittäin ja myyntialueittain. Liikevaihto markkina-alueittain perustuu asiakkaiden maantieteelliseen sijaintiin ja siihen kuuluuko asiakkaan maa EU-maihin vai ei. Konsernin maantieteelliset alueet luokitellaan EU-maat ja EU:n ulkopuoliset maat.

Joissakin yhtiöissä toimintasegmentit perustuivat maantieteelliseen jakoon. Toisin kuin segmenttien yhdistelyssä, tällöin maantieteellisten alueiden liiketoimintamallit, toimintojen luonteet ja hallintorakenteet voivat olla erilaiset.

Honkarakenne Oyj 2018: Honkarakenteella on kolme maantieteellistä toimintasegmenttiä, jotka on yhdistelty yhdeksi raportoitavaksi segmentiksi. Maantieteellisesti myynti jakautuu seuraavasti: BA Finland, BA Russia & CIS ja BA Global Markets.

4.1.4 Muut toiminnot -segmentti

Muut toiminnot- tai *Muut*-segmentti sisällytettiin tutkimuksessa raportoitaviin segmentteihin, kuten yhtiöt esittivät ne raportoinnissaan. Joissain yhtiöissä Muut toiminnot kuuluivat yhdeksi segmentiksi, mutta joissain yhtiöissä taas ei. Muut toiminnot -segmentin kaltaisia eria tutkimuksessa olivat Kohdistamattomat ja Eliminoinnit. Joissain julkaisuissa esiintyi erittelyt niin Muista toiminnoista, Kohdistamattomista kuin Eliminoinneista. Erittelyihin voi kuulua yhteisiä kustannuksia, joita ei kohdisteta varsinaisille liiketoiminta-alueille.

Muut toiminnot -segmentti koostuu yhtiöissä usein segmenttejä tukevista toiminnoista, jotka eivät sisälly muihin segmentteihin. Robit Oyj:n vuosien 2018 ja 2019 vuosikertomuksissa esiintyi kahta liiketoiminta-alueita tukeva toiminto Digitaaliset palvelut, jota voidaan pitää Muut toiminnot -segmentin kaltaisena toimintona. Joskus Muut toiminnot -segmentti sisältyi yhtiön raportoitaviin toimintasegmentteihin, kuten Elecster Oyj:llä. Yhtiön segmentit vuosina 2018, 2019 ja 2020 olivat Teollisuustuotteet, Kuluttajatuotteet ja Muut toiminnot, joka koostui Elecsterin tytäryhtiöstä. SRV Yhtiöt Oyj:ssä Muut toiminnot muodostuivat emoyhtiön sisältämistä konsernitoiminnoista, hankekehitysyksiköstä ja yhtiön Suomen työmaiden kalustopalvelun toiminnoista.

Boreo Oyj 2020: Segmenttien toimintaan kuulumattomat ei-operatiiviset konsernihallinnon kustannukset on allokoitu erikseen raportoitavista segmenteistä.

Consti Oyj 2019: Kaikkiin toimialoihin sisältyy palveluliiketoimintaa (Service-toiminta), jota ei raportoida omana toimialanaan.

Joillakin yhtiöillä raportoitavat segmentit koostuivat siten, että Kohdistamattomat-erä jäi segmentti-informaatiossa toimintasegmenttien ulkopuolelle. Näin oli ensin Ilkka Oyj:n kohdalla. Ilkan Kohdistamattomat-erä sisälsi muun muassa osakkuusyhtiöt, konsernitoiminnot ja liiketoimintojen hankinnasta johtuvat konsernitason poistot. PunaMusta Media Oyj esitti segmentti-informaatiossa segmenttinä Muut toiminnot. Apetit ilmoitti, että kolmen raportoitavan segmentin lisäksi yhtiössä raportoidaan segmentteihin kuulumattomana muuna toimintona Konsernitoiminnot. Nämä Konsernitoiminnot sisältävät yhtiössä konsernihallinnon, strategiset hankkeet ja pörssilistautumisen.

4.1.5 Jatkuvat ja lopetetut toiminnot

Yhtiöiden vuosikertomuksissa ja tilinpäätöksissä saatetaan viitata jatkuviin tai lopetettuihin toimintoihin. Jatkuvat toiminnot ovat segmentteinä sellaisia, että niiden toiminta jatkuu mahdollisista muutoksista huolimatta. Yhtiöt eivät

maininneet segmenttejään jatkuvina toimintoina, ellei yhtiössä ollut myös lopetettua toimintoa.

Apetit Oyj 2018: Konsernilla on kolme jatkuvien toimintojen raportoitavaa segmenttiä. Liiketoimintayksiköt tuottavat erilaisia tuotteita ja palveluita ja niitä johdetaan erillisinä yksikköinä.

Lopetettu toiminto puolestaan tarkoittaa toimintoa, josta on luovuttu jostain syystä, eikä ole enää jatkuva segmentti. Syy toiminnon lopettamiselle voi olla esimerkiksi liiketoiminnan myyminen konsernin ulkopuolelle, kuten Teleste Oyj:llä vuonna 2020. Lopetettu toiminto raportoidaan segmenttinä niin kauan, kunnes siitä on saatavilla erillistä taloudellista tietoa. Usein lopetetut toiminnot raportoitiin yhtiöiden segmentti-informaatioissa noin parin vuoden ajan, kunnes lopetetusta toiminnosta ei ollut jäljellä raportoitavaa tietoa. Esimerkiksi Elecster Oyj raportoi vuonna 2021 segmentteinään Teollisuustuotteet, Kuluttajatuotteet ja Muut toiminnot esitettiin lopetettuina toimintoina. Vuonna 2022 Elecsterin liiketoimintasegmentit olivat Teollisuustuotteet ja Kuluttajatuotteet, eikä lopetetuissa toiminnoissa ollut enää raportoitavaa.

Elecster Oyj 2021: Yrityskaupan myötä konsernin talousraportoinnista poistuu 'Muut'-segmentti ja tulevaisuudessa raportoimme segmentit Teollisuustuotteet ja Kuluttajatuotteet.

Valoe Oyj 2018: Tilikaudesta 2018 alkaen yhtiö ei enää raportoi erikseen jatkuvia ja lopetettuja toimintoja tuloslaskelmassaan, sillä lopetettuja toimintoja ei ole ollut katsauskaudella eikä vertailukaudella. Tase-erät sisältävät vielä lopetettuihin toimintoihin kohdistuvia velkoja.

Teleste Oyj 2020: Toukokuussa 2020 uudistetun strategian mukaan Teleste luopui marraskuussa laajoista kenttäpalveluoperaatioista Saksan markkinoilla. Tämä Saksassa toimivien Cableway-yhtiöiden palveluliiketoiminta luokiteltiin IFRS 5:n mukaisesti myytävänä olevaksi ja Teleste raportoi sen standardin mukaisesti lopetettuna liiketoimintona.

Lopetetun toiminnon tulos, varat ja velat vaikuttavat luopumisen jälkeen konsernin tilinpäätökseen, kuten Kesla Oyj:ssä. Liiketoiminnan vaikutuksen täytyy päättyä, kunnes lopetetusta toiminnosta ei ole enää raportoitavaa. Apetit Oyj myi kalajalosteiden liiketoiminnan vuonna 2017. Konsernin vuoden 2019 vuosikertomuksessa Apetit kertoi, että myyty liiketoiminta sisältyy lopetettuihin toimintoihin vertailuvuoden 2018 osalta ja sillä on vaikutusta ainoastaan rahoituseriin. Apetitilla oli kolme eri lopetettua toimintoa tarkastelujakson 2018–2022 aikana. Kuusi yhtiötä 25:stä mainitsivat lopetetun toiminnon tutkimusaineistossa, eli kuudessa yhtiössä oli jossain tarkastelujakson vaiheessa lopetettu toiminto.

Valoe Oyj 2019: Yhtiö ei enää raportoi lopetettuja toimintoja, sillä niiden merkitys yhtiön taseessa ei ole oleellinen.

Kesla Oyj 2020: Konepajasegmentti näkyy vertailuvuoden päälaskelmilla lopetettuna toimintona. Konserni raportoi jatkuvana liiketoimintana metsäkoneliiketoimintojaan.

Ilkka Oyj 2018: Keskeinen liiketoiminta-alue, josta on luovuttu, tulee IFRS:n säännösten mukaan raportoida lopetettuna toimintona. Alma Media -osakkuusyhtiöomistus

esitetään tilinpäätöksessä lopetettuna toimintona vertailutietoineen. Jäljelle jäävä 10,9 % omistus raportoidaan tase-erässä pitkäaikaiset rahoitusvarat.

4.2 Muutokset segmenttiraportoinnissa

Pienten suomalaisten pörssiyritysten 25 yhtiössä tapahtui muutoksia segmenttiraportoinnissa vuosien 2018–2022 aikana. Segmenttiraportoinnissa tapahtuneet muutokset ovat jakautuneet vuosille 2019–2022 alapuolella sijaitsevan taulukon 1 mukaisesti. Vuoden 2018 muutoksien määrää ei luonnollisesti taulukossa ole, sillä segmenttien eroa vuosien 2017 ja 2018 välillä ei tässä tutkimuksessa tutkittu. Ensimmäiset muutokset segmenttiraportoinnissa on otettu huomioon tutkimuksessa vuodelta 2019. Eniten muutoksia segmenttiraportoinnissa tapahtui vuonna 2020. Luku 14 taulukossa vuoden 2020 kohdalla kertoo yhtiöiden määrän, joiden sen vuoden julkaisuissa esiintyi yksi tai useampi segmentin muutos edelliseen vuoteen verrattuna.

Yhtiöiden, joilla muuttuivat segmentit vuonna 2020, toimialoja olivat teknologia, rahoituspalvelut, teollisuustuotteet ja -palvelut sekä kulutustuotteet ja -palvelut. Toimialat esiintyivät ihan samoissa määrin suhteessa kaikkien pienten suomalaisten pörssiyritysten toimialoihin, kuten tutkimustulosten kappaleessa 4.1 esitetyssä kaaviossa 2. Eniten, eli kahdeksan yhtiötä 14:sta oli teollisuustuotteiden ja -palveluiden alalta, kolme kulutustuotteiden ja -palveluiden alalta, kaksi teknologian ja yksi yhtiö rahoituspalvelujen alalta. Tietoliikenteen tai perusteellisuuden ja materiaalien toimialan yhtiöiden segmentit eivät muuttuneet vuonna 2020. Toisin sanoen mikään toimiala ei erottunut vuoden 2020 segmenttiraportoinnin muutosten enimmäismäärässä.

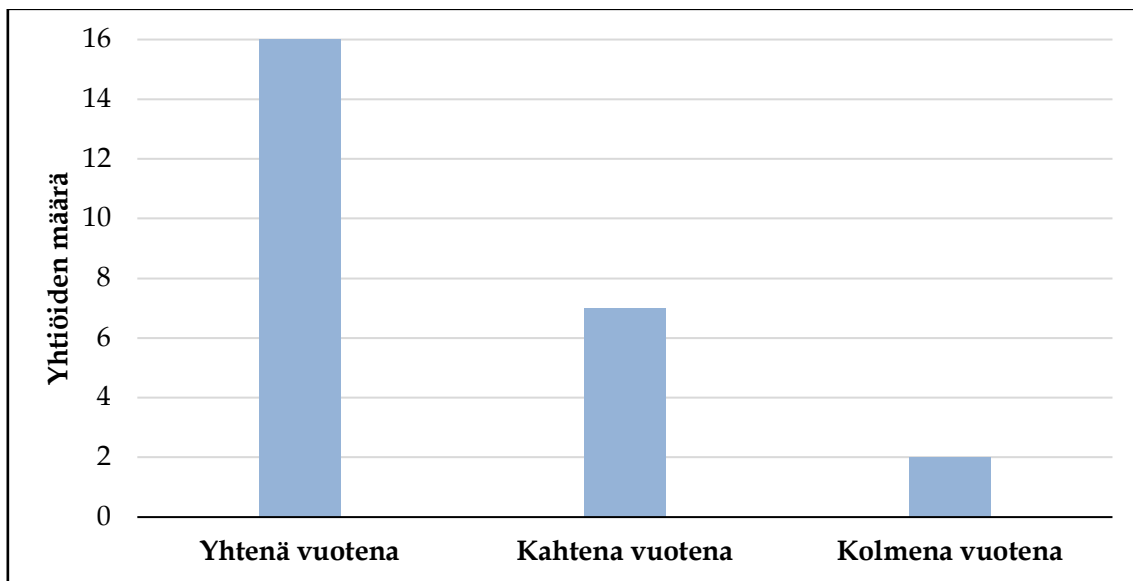
Vuoden 2020 huipun jälkeen segmenttiraportoinnin muutosten määrä yhtiöissä lähti laskuun. Vuosien 2021 ja 2022 välillä segmenteissä tapahtui muutoksia enää kolmessa yhtiössä. Segmenttiraportoinnin muutoksia tehtiin yhtiöissä erinäisistä syistä, mutta niistä kerrotaan lisää seuraavassa kappaleessa 4.3 *Syyt segmenttiraportoinnissa tapahtuneille muutoksille*.

TAULUKKO 1 Segmenttiraportoinnissa tapahtuneiden muutosten määrät vuosittain.

	2018	2019	2020	2021	2022
Yhtiöiden määrä, joiden segmenttiraportoinnissa tapahtui muutoksia	-	9	14	9	3
Segmenttien määrä yhtiöissä yhteensä	49	49	53	49	45
Kuinka monta segmenttiä lisää tuli yhtiöihin yhteensä	-	1	6	2	0
Kuinka monta segmenttiä väheni yhtiöissä yhteensä	-	1	2	6	4

Yllä sijaitsevasta taulukosta voi nähdä, että 25 yhtiössä oli raportoituja segmenttejä yhteensä 49 vuonna 2018. Vuoteen 2019 edetessä yksi segmentti oli tullut lisää ja samoin yksi segmentti on vähentynyt, joten kokonaismäärä pysyi samana. Vuonna 2020 raportoitavia segmenttejä oli eniten, yhteensä 53 segmenttiä. Tällöin yhtiöiden segmenttien yhteismäärään tuli kuusi segmenttiä lisää ja kaksi segmenttiä väheni. Seuraavana vuonna 2021 segmenttien määrä palasi samaan lukuun kuin vuonna 2018 ja 2019. Lisää segmenttejä tuli kaksi ja kuusi segmenttiä väheni, joka oli kääntäen saman verran kuin vuonna 2020 tuli lisää ja väheni. Vuonna 2022 yhtään segmenttiä ei määrällisesti tullut lisää ja neljä segmenttiä väheni. Kaikista vähin määrä segmenttejä oli vuonna 2022, kun segmenttejä oli yrityksissä yhteensä 45.

Segmenttiraportoinnissa tapahtuneet muutokset voidaan jaotella myös sen mukaan, kuinka monena vuonna segmentit muuttuivat yhtiökohtaisesti. Määrällisesti useimmiten yhtiöissä muuttui raportoitavat segmentit vuosina 2018–2022 yhtenä vuotena. Näin tapahtui 16 yhtiössä 25:stä. Seuraavaksi eniten, eli seitsemän kertaa segmentit muuttuivat kahtena vuotena. Nämä kahtena vuotena tapahtuneet muutokset segmenteissä ajoittuivat mille tahansa katsauskausien vuosille, jotka eivät välttämättä olleet peräkkäiset vuodet. Kuten alla olevasta kaavioista 3 voi nähdä, segmentit muuttuivat yhtiöissä kerran, kaksi tai kolme kertaa. Kolmena vuotena segmenteissä tapahtui muutoksia kahdessa yhtiössä 25:stä.

KAAVIO 3 Kuinka monena vuotena segmentit muuttuivat yhtiöissä.

Muutoksia yhtiöiden segmentteihin tuli siten, että segmenttien määrä pysyi samana, mutta segmentit olivat täysin eri nimisiä kuin edellisellä vuonna. Esimerkiksi PunaMusta Media Oyj:llä vielä Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n aikaan yhtiön raportoitavat segmentit olivat Lehtitoimiala ja Painotoimiala. Vuonna 2020 PunaMusta Median raportoitavat segmentit olivat Medialiiketoiminta sekä Näkyvyys- ja painoliiketoiminta. Samoin Ilkka Oyj:n raportoitavat segmentit olivat ennen Kustannustoiminta ja Painotoiminta. Muutoksen jälkeen yhtiön raportoitavat segmentit olivat Media- ja markkinointipalvelut,

Painopalvelut sekä Markkinoinnin ja viestinnän teknologiapalvelut. Yksi muutoksen tavoista oli myös se, että aiemmin mainittu Muut toiminnot -segmentti ei kuulunut enää toimintasegmentteihin, vaan oli esimerkiksi lopetettu toiminto.

Ilkka Oyj 2020: Konsernimme rakenteen muuttuessa yrityshankintojen seurauksena olemme myös muuttaneet raportoitavien segmenttien nimet vastaamaan paremmin niiden liiketoiminnan luonnetta.

Muutoksia segmenteissä esiintyi myös siinä, mistä raportoitava segmentti tai useampi raportoitava segmentti koostui. Tämä tarkoittaa sitä, että ensimmäisinä tarkasteluvuosina jonkin yhtiön segmentit koostuivat toimintasegmenteistä ja lopulta oli yksi raportoitava segmentti, tai toisinpäin. Teleste Oyj:ssä segmentit muuttuivat siten, että segmentit olivat toimintasegmenttejä vuoteen 2021 saakka, jolloin yhtiö aloitti raportoimaan yhtä segmenttiä. Glaston Oyj Abp raportoi puolestaan konsernin liiketoiminnan yhtenä segmenttinä vuonna 2018. Tämä yksi segmentti muodostui kahdesta toimintasegmentistä. Seuraavana vuonna 2019 Glaston tunnisti uusiksi raportoitaviksi segmenteikseen Glaston- ja Bystronic glass -segmentit. Uudet toimintasegmentit koostuivat liiketoiminta-alueista.

Alapuolella sijaitseva taulukko 2 havainnollistaa muutoksia siinä, mistä yhtiöiden raportoitavat segmentit koostuivat. Yhtiöitä, joiden raportoitavat segmentit olivat toimintasegmenttejä, oli tarkastelujakson aikana 11–14. Samoin yhtiöitä, joissa oli yksi raportoitava segmentti, oli 11–14. Yhtiöt voitiin jakaa näihin kahteen ryhmään, joten yhteensä yhtiöiden määrä oli 25 jokaisena vuotena 2018–2022. Yhtiöt jakautuivat siis hyvin tasaisesti toimintasegmentillisiin ja yhden raportoitavan segmentin yhtiöihin. Yhtiöt, joissa raportoitavat segmentit olivat toimintasegmenttejä, kokivat määrällisesti huipun vuonna 2020. Tällöin yhtiöiden määrä oli 14. Vuosina 2018 ja 2022 vastaava määrä oli 11 yhtiötä. Puolestaan yhden raportoitavan segmentin yhtiöiden määrässä tapahtui notkahdus samaisena vuonna 2020. Vuosina 2018 ja 2022 määrä oli huipussaan 14 yhtiön voimin.

TAULUKKO 2 Yhtiöiden raportoimat segmentit vuosittain.

	2018	2019	2020	2021	2022
Yhtiöiden määrä, joissa segmentit toimintasegmenttejä	11	12	14	13	11
Yhtiöiden määrä, joissa yksi raportoitava segmentti	14	13	11	12	14
Yhtiöiden määrä, joissa yksi raportoitava segmentti, joka koostuu maantieteellisistä alueista	5	5	5	4	4
Yhtiöiden määrä, joissa yksi raportoitava segmentti, joka koostuu toimintasegmenteistä	6	5	4	5	5

Yhden raportoitavan segmentin yhtiöitä tarkasteltiin myös siitä näkökulmasta, että mistä yksi raportoitava segmentti koostui. Yksi segmentti koostui

melko tasaisesti joko maantieteellisistä alueista tai toimintasegmenteistä. Tässä tarkastelussa näkyi yhtiökohtaiset muutokset segmenteissä. Exel Composites Oyj:llä ja Kesla Oyj:llä oli koko tarkastelujakson ajan määritelty yksi liiketoimintasegmentti, joka ei näin ollen koostunut useammasta toimintasegmentistä tai maantieteellisestä alueesta. Reka Industrial Oyj:llä oli vuosina 2018, 2019 ja 2022 yksi teollinen liiketoimintasegmentti, joka ei koostunut useammasta toimintasegmentistä tai maantieteellisestä alueesta. Nixu Oyj:n yksi raportoitava segmentti koostui kolmesta toimintasegmentistä, jotka olivat yhtiön markkina-alueita. Nixun segmentin nähtiin koostuvan toimintasegmenteistä.

Vuosina 2021 ja 2022 Teleste Oyj raportoi yhden toimintasegmentin, kun edellisinä vuosina yhtiö oli raportoinut useamman toimintasegmentin. Näin ollen tämä yksi toimintasegmentti ei koostunut useammasta toimintasegmentistä tai maantieteellisestä alueesta. Fellow Pankki Oyj raportoi vuonna 2022 sulautumisen jälkeen yhden toimintasegmentin. Nämä mainitut yhtiökohtaiset tiedot eivät lukeutuneet maantieteellisten alueiden tai toimintasegmenttien luokitteluun.

Segmenttiraportoinnissa tapahtuneita muutoksia tutkittiin myös siten, että liittyikö segmenttien määrien muutokset yhtiöiden segmenttien vuosittaisiin tuloksiin. Vain muutamassa yhtiössä segmenttien ollessa kannattavia, segmenttien määrä laski seuraavana vuonna. Tavanomaisempaa oli kuitenkin se, että segmenttien määrä nousi edellisvuodesta ja segmentit olivat kannattavia. Seuraavassa kappaleessa päästään käsittelemään sitä, että miksi segmenteissä tapahtui muutoksia.

4.3 Syyt segmenttiraportoinnissa tapahtuneille muutoksille

Lähes puolet tutkittavista yhtiöstä antoivat perustelut raportoitavien segmenttien muutoksille vuosikertomuksissaan ja tilinpäätöksissään. 12 yhtiötä 25 yhtiöstä antoivat perustelut tarkastelujakson aikana tehdyille muutoksille segmenttiraportoinnissaan. Syyt muutoksille oli löydettävissä julkaisuista usein toimitusjohtajan vuosikatsauksesta tai osana segmentti-informaatiota. Mikäli perustelua ei sanottu suoraan julkaisussa, syyt muutoksille olivat usein pääteltävissä tai nähtävissä suoraan segmentti-informaatiosta. Tutkittavista yhtiöistä kaksi yhtiötä eivät raportoineet syitä segmenteissä tapahtuneille muutoksille eivätkä syyt olleet tutkijan pääteltävissä.

Konsernirakenteen muutos oli yleisin syy segmenteissä tapahtuneille muutoksille, silloin kun yhtiöt antoivat perustelut tehdyille muutoksille. 12 tapauksesta kahdeksassa oli kyse konsernirakenteen muutoksesta jollain tapaa. Usein konsernirakenne muuttui yrityshankintojen tai yritysten myymisen vuoksi. Yhtiöissä myös myytiin ja ostettiin liiketoimintoja erikseen. Yritysten myymistä tapahtui niin konsernin ulkopuolelle kuin yhtiöiden henkilömistajille. Boreo Oyj raportoi ensin vuonna 2020 konsernirakenteensa muuttuvan merkittävästi yrityshankintojen myötä. Vuonna 2021 näiden hankintojen jälkeen yhtiö täsmensi liiketoiminta-aluejakoaan, jolloin segmentit muuttuivat jälleen. Dovre Group Oyj puolestaan osti enemmistön toisen yrityksen osakkeista, jonka seurauksena muodostui uusi liiketoiminta-alue. Konsernirakenteen muutoksen yhteydessä

segmenttien nimiä muutettiin Dovre Groupissa kuvaamaan paremmin liiketoiminnan luonnetta tai muuttunutta liiketoimintaa.

Boreo Oyj 2021: Vuoden 2021 alussa toteutetun PM Nordic AB:n ja Sany Nordic AB:n hankinnan jälkeen konsernin liiketoiminta-aluejakoa täsmennettiin.

PunaMusta Media Oyj 2018: Yrityskauppojen myötä konsernilla on lähes koko Suomen kattava myyntiverkosto ja tuotteiden saatavuus laajenee yhä suuremmalle määrälle asiakkaita.

Reka Industrial Oyj 2020: Yrityskaupan myötä yhtiölle muodostui uusi toimiala, kumiteollisuus, kaapeliteollisuuden rinnalle. Tämä on askel sijoitusyhtiöstä teolliseksi monialakonserniksi.

Ilkka Oyj 2019: Yrityskauppa toteuttaa Ilkka-Yhtymä-konsernin strategiaa ja laajentaa I-Mediat Oy:n yritysasiakkaille tarjottavien markkinointipalveluiden valikoimaa.

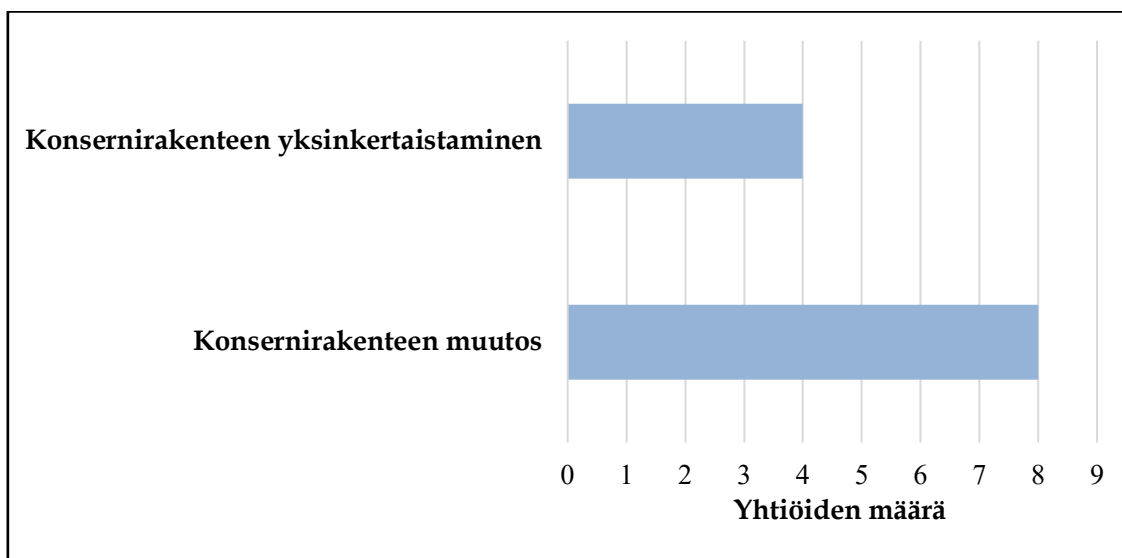
Consti Oyj:ssä segmentit muuttuivat vuonna 2019 organisaatorakenteen uudistamisen takia. Solteq Oyj:ssä puolestaan toteutettiin raportoinnin mukaan segmenttirakenteen uudistaminen, jossa liiketoiminnot jaettiin yhtiön omiin tuotteisiin perustuvaan liiketoimintaan sekä IT-asiantuntijapalveluihin. Uusi segmenttirakenne vastasi paremmin yhtiön liiketoimintarakenteeseen, mikä auttoi johtamista. Vain joissakin yhtiöissä ilmoitettiin, että yhtiössä on uusi segmenttirakenne, joka astuu voimaan jonain tiettyinä ajan hetkenä. Enersense International Oyj:n segmentit muuttuivat vuonna 2020 konsernin uuden strategian takia.

SRV Yhtiöt Oyj 2019: SRV:n uusi Rakentamiseen ja Sijoittamiseen jakautuva organisaatio astui vuoden 2019 alussa voimaan. Muutoksen seurauksena SRV raportoi kaksi liiketoiminta-aluetta: Rakentaminen ja Sijoittaminen (aiemmin kutsuttu nimellä Kiinteistökehitys).

Tulikivi Oyj 2018: Konsernissa on suoritettu tulosparannusohjelman yhteydessä organisaatorakenteiden yksinkertaistaminen, jossa tulisija- ja sisustuskiviliiketoiminta integroitiin.

Yhtiöissä pyrittiin myös yksinkertaistamaan konsernirakennetta. Konsernirakenteen yksinkertaistaminen tapahtui käytännössä konsernien tytäryhtiöiden fuusio- ja sulautumisprosesseissa. Konsernirakenteen yksinkertaistamista tapahtui neljässä yhtiössä 12:sta. Fellow Pankki Oyj:n kohdalla kyse oli kahden julkisen osakeyhtiön sulautumisesta, jossa ei muuttunut pelkästään yhtiöiden segmentit. Panostaja Oyj:n yhden segmentin koostava yritys yhdistyi Panostajan tytäryhtiön kanssa. Konsernirakenteen muutoksilla pyrittiin vastaamaan toiminnan dynamiikkaan. Liiketoimintoja saatettiin myös keskittää johonkin toiseen segmenttiin, jolloin segmenttien määrä väheni. Honkarakenne Oyj yhdisti myyntialueensa Vienti-segmentiksi, koska myyntialueiden taloudelliset ominaispiirteet ja myytävät tuotteet olivat samankaltaiset. Myös Teleste Oyj yhdisteli IFRS 8 -standardin mukaisesti kaksi toimintasegmenttiään yhdeksi raportoitavaksi segmentiksi.

Reka Industrial Oyj 2018: Konserni on toteuttanut ja toteuttaa konsernirakenteen yksinkertaistamista fuusioilla.

KAAVIO 4 Yhtiöiden antamat perustelut muutoksille segmenttiraportoinneissaan.

Yläpuolella sijaitseva kaavio 4 kuvaa yhtiöiden antamien perustelujen määrää segmenteissään tapahtuneille muutoksille. Kun konsernirakenteen muutos oli jollain tapaa syynä muutoksille segmenttiraportoinnissa kahdeksassa yhtiössä, konsernirakenteen yksinkertaistaminen oli syynä neljässä yhtiössä. Yhtiöiden perustelut muutoksille segmenteissä on luokiteltu kaaviossa esiintyviin perusteluihin hieman yksinkertaistaen. Yhtiöt eivät suoraan sanoneet segmenteissä tapahtuneille muutoksille syiksi joko konsernirakenteen yksinkertaistamista tai konsernirakenteen muutosta. Yhtiöiden antamista perusteluista konsernirakenteen muutokseksi luokiteltiin myös liiketoiminta-alueen täsmentäminen, organisaatorakenteen uudistaminen, uuden liiketoiminta-alueen muodostaminen, yrityskauppa, konsernirakenteen uudelleenorganisointi, toimialojen nimien muutos ja segmenttirakenteen uudistaminen. Puolestaan yhtiöiden antamista perusteluista konsernirakenteen yksinkertaistamiseksi luokiteltiin toimintojen keskittäminen toiseen segmenttiin, useamman myyntialueen yhdistäminen segmentiksi Vienti, tytäryhtiöiden yhdistyminen sekä IFRS 8 -standardin mukainen yhdistely.

Helposti segmentti-informaatiosta päätettäviä syitä segmenttiraportoinnin muutoksille oli myös useita. Yhtiöt tekivät esimerkiksi segmenttien uudelleenorganisointia. Yhtiöt tekivät yrityshankintoja, jonka vuoksi syntyi esimerkiksi uusi maantieteellinen toimintasegmentti tai uusi toimiala yritykselle. Jotkut liiketoimintayksiköt lopettivat toimintonsa, jolloin ne jäivät pois segmentti-informaatiosta. Liiketoimintoja lopetettiin yhtiöissä, jolloin niistä tuli lopetettuja toimintoja. Segmentit siis muuttuivat siitä syystä, että ensin segmentistä tuli lopetettu toiminto ja parin vuoden päästä lopetettua toimintoa ei enää raportoitu.

Yksi syy muutoksille segmenttiraportoinnissa oli maantieteellisten alueiden muuttuminen tilikausien välillä. Näin kävi monessa yhtiössä, kuten Enedo Oy:llä, joka raportoi yhden toimintasegmentin, joka jakautui maantieteellisesti moneen ryhmään. Sotkamo Silver AB aloitti oman tuotantonsa vuonna 2019, jolloin malminetsinnän lisäksi alkoi rikastus- ja kaivosliiketoiminnat. Vuonna 2021

Sotkamo Silver toimi vain Suomessa Sotkamon hopeakaivoksellaan, kun ennen yhtiöllä oli mineraaliesiintymiä Suomen lisäksi Ruotsissa ja Norjassa.

Enedo Oyj:n toiminta muuttui vuonna 2022 totaalisesti, kun Inission AB nosti omistusosuutensa Enedosta 80,43 prosenttiin ja lopulta lunasti kaikki jäljellä olevat Enedon osakkeet. Enedo poistuu Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalta huhtikuun 2023 loppuun mennessä.

4.4 Yhtiöihin vaikuttaneita tekijöitä vuosina 2018–2022

Yhtiöiden liiketoimintaan vaikuttaneita tekijöitä ilmeni tarkastelujaksolla useita. Covid-19 oli yksi tekijöistä, mikä vaikutti yhtiöihin tarkastelujakson aikana. Yhtiöt kuvasivat pandemian aiheuttaneen poikkeukselliset olosuhteet liiketoiminnalle ja jopa uuden aikakauden. Kaikki yhtiöt kertoivat vuosikertomuksissaan tai tilinpäätöksissään Covid-19-pandemiasta ja sen vaikutuksista yhtiöön. Kaikkiin yhtiöihin pandemia on vaikuttanut jollain tapaa. Covid-19-pandemialla nähtiin olevan yhtiöissä suoria ja välillisiä vaikutuksia niiden toimintaan. Vielä vuoden 2019 osalta Boreo Oyj ilmaisi, että konsernin liiketoiminnassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Muun muassa Dovre Group Oyj kertoi huolensa epävarmasta tilanteesta globaaleilla markkinoilla vuonna 2019.

Useimpiin yhtiöihin pandemia vaikutti negatiivisesti esimerkiksi liiketoimintaympäristöjen myötä. Kaikki yhtiöt nostivat jossain vaiheessa tarkastelujaksoa esille ilmaisun epävarmuus. Covid-19 kasvatti mahdollista epävarmuutta vielä entisestään. Korona siirsi yhtiöiden päätöksentekoa. Pandemiatilanne laski monen yhtiön kannattavuutta. Useampi yhtiö joutui tekemään tarkastelujakson aikana arvonalennuksen. Koronavirus vaikutti markkinoihin ja saivat ne hidastumaan. Pandemian vaikutukset alkoivat vuoden 2020 lopussa näkyä heikentyneenä komponenttien saatavuutena, tuotantokapasiteettien vajeina, kustannusten nousuna, toimitusaikojen pitenemisenä, toimitusketjuhäiriöinä ja logistiikkakustannusten nousuna. Heikentynyttä komponenttien saatavuutta kuvattiin myöhemmin yhtiöissä komponenttipulaksi. Elecster Oyj kuvasi julkaisussaan, että jos vuonna 2020 selvittiin pienillä haittavaikutuksilla, vuonna 2021 vaikeudet alkoivat kasaantua. Epävarmuutta tilanteessa aiheutti myös se, että pandemian mahdollinen jatkuminen hämärsi tulevaisuuden näkymiä.

Teleste Oyj 2020: Virus ja sen torjuntatoimet aiheuttivat maailmanlaajuisesti huomattavia, ennalta-arvaamattomia haasteita, jotka vaikuttivat vahvasti myös liike-elämän toimintaedellytyksiin.

Enersense International Oyj 2019: Koronavirus voi näin ollen vaikuttaa vuoden 2020 toimintaan ja tulokseen monilla eri tavoin. Virusepidemioiden syntymistä, leviämistä ja laantumista on mahdotonta ennakoita.

Boreo Oyj 2020: Yliselektroniikan toimialalla markkinakysyntään vaikuttivat erityisesti koronaviruspandemia ja sen mukanaan tuomat muutokset markkinoiden dynamiikassa.

Consti Oyj 2020: Työmailla pandemiarajoitukset ovat jonkin verran vaikeuttaneet ulkomaisen työvoiman liikkuvuutta ja lisänneet tarvetta toimenpiteille, joilla varmistetaan sekä henkilöstön että tilojen käyttäjien turvallisuus.

Panostaja Oyj 2021: Koronapandemia vaikutti tilikaudella edelleen Panostajan sijoituskohteiden liikevaihdon kehitykseen muun muassa kysynnän vähyytenä, asiakasneuvotteluiden ja ostopäätösten hitautena, sekä yleisen markkinatilanteen kehitykseen liittyvän epävarmuuden luoman varovaisuuden vuoksi.

Enedo Oyj 2021: Markkinoiden yleinen komponenttipula sekä aiemmin kommunikoidut kassavaikeudet ennen 5 miljoonan euron lainajärjestelyä rajoittivat liikevaihdon ja liiketuloksen kasvua.

Ilkka Oyj 2021: Toimintaympäristössä on kahden viimeisen tilikauden aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia globaalin koronapandemian vaikuttaessa sekä asiakkaisiin että yhtiön toimintaan.

Fellow Finance Oyj 2020: Koronapandemia laski liikevaihtoaamme merkittävästi vuonna 2020.

Evli Pankki Oyj 2020: Positiivisen alkuvuoden jälkeen pandemia suisti maaliskuussa markkinat pois raiteiltaan ja heikensi nopeasti sijoituspalveluyritysten tuloksentelemahdollisuuksia.

Covid-19-pandemian vaikutukset vaihtelivat yhtiöissä liiketoiminnoittain ja peilautuivat liiketoimintojen operatiiviseen toimintaan. Joillakin yhtiöillä pandemian negatiiviset vaikutukset liiketoimintaan jäivät vähäisiksi. Ruoan kysyntä kasvoi vähittäiskaupassa poikkeustilanteen alkaessa keväällä 2020 ja syöminen tapahtui pääosin kodeissa, mikä oli positiivinen asia muun muassa Apetit Oyj:lle. Tulikivi Oyj:öön pandemia vaikutti positiivisesti, sillä yhtiö hyötyi pandemian lisäämästä tulisijojen kysynnän kasvusta, vaikka alihankintaosien toimituksissa oli häiriöitä. Lisäksi kohonneet lämmitysenergian hinnat ja epävarmuus energian saatavuudessa lisäsivät kuluttajien kiinnostusta Tulikiven tuotteisiin myöhemässä vaiheessa.

Apetit Oyj 2020: Apetit on ennakoivan ja systemaattisen toiminnan ansiosta onnistunut pitämään operatiivisen toiminnan normaalina koko pandemian ajan.

Tulikivi Oyj 2021: Vaikka teräksen, ostokomponenttien ja energian hinnat ovat kohonneet voimakkaasti vuoden 2021 aikana, liiketoiminnan kannattavuus parantui liikevaihdon kasvun, hinnankorotusten ja onnistuneiden tuottavuustoimenpiteiden ansiosta.

Enersense International Oyj 2021: Työtehtävissä, joissa etätyö ei ole mahdollista, on terveysturvallisuuteen kiinnitetty erityistä huomiota ja olemmekin onnistuneet siinä hyvin, sillä koronapandemia ei ole vaikuttanut merkittävästi liiketoimintaamme.

Vaikka Covid-19 oli suuri muutos yhtiöille negatiivisessa mielessä, oli se sitä myös positiivisesti, haastavasti ja kehittävästi. Yhtiöiden organisaatiot osoittivat joustavuuttaan muutoksien keskellä, sillä tilanne pakotti yhtiöt sekä niiden asiakkaat muuttamaan toimintamallejaan nopeasti. Yhtiöt hyödynsivät digitalisaation antamia mahdollisuuksia. Vuosi 2020 oli SSH Communications Security Oyj:lle yhtiön sanojen mukaan lyhyen aikavälin strategian uudelleenasetuksen ja -ajattelun aikaa. Maailman tilanteesta huolimatta jotkut yhtiöt pystyivät

jatkamaan kehitystään vahvojen tilauskantojen, strategisten hankkeiden edistymisen sekä tasaisesti parantuneen suorituskyvyn avulla. Joillakin yhtiöillä tilanne pysyi vakaana.

PunaMusta Media Oyj 2021: Koronan lieveilmiöt jouduttivat konserniamme toimialoilla ilman epidemiaakin tapahtumassa olleita rakennemuutoksia.

Yhtiöiden julkaisuissa puhuttiin vuosina 2021 ja 2022 toimintaympäristöjen vähitellen tapahtuvasta normalisoitumisesta pandemian aiheuttaman notkahduksen jälkeen. Rajoituksia purettiin, rokotuskattavuus nousi ja yhtiöiden kysyntätilanne elpyi. Tämä vaikutti myönteisesti yhtiöiden liiketoimintaan. Yhtiöt nostivat julkaisuissaan esiin ilmaisun jatkuvat haasteet, sillä seuraavaksi ilmeni poikkeuksellisia häiriöitä toimintaympäristöihin kustannusinflaation, koronan seurauksien ja Venäjän hyökkäyssodan myötä. Kustannusinflaatio nosti raaka-aineiden ja energian kustannuksia. Liikevaihtojen kasvuihin vaikutti sentään se, että nousseita kustannuksia vietiin myyntihintoihin. Uuteen poikkeukselliseen tilanteeseen täytyi laatia sopeutustoimenpiteet ja strategiset kehityshankkeet.

Sota Euroopassa ja energiakriisi kiihdyttivät toimia energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuuden eteen. Samalla energiamurros vauhdittui. Sota ajoi maailman talouden uuteen epävarmuuteen. Fellow Pankki Oyj kuvasi taloudellisen toimintaympäristön kehittyneen epäsuotuisasti geopolitiittisen tilanteen kiristyessä ja inflaation kiihtyessä entisestään. Samat vaikutukset kuin pandemialla ilmestyivät yhtiöiden liiketoimintaan, mikäli ne olivat ehtineet jo hälvetä. Panostaja Oyj joutui sulkemaan yhden painokonelinjansa ja muutkin yhtiöt pelkäsivät, että joutuvat sulkemaan joitakin toiminnoistaan. Teknologia-alalla huomattiin turvallisuusuhkien kasvu ja kyberturvallisuuden entistä suurempi tärkeys. Tilikautta 2022 kuvattiin poikkeuksellisen haastavaksi yhtiöissä.

Enedo Oyj 2021: Helmikuun lopussa syttynyt sota Ukrainassa saattaa pitkittyessään aiheuttaa lisääntyntä epävarmuutta markkinoille mikä saattaa vaikuttaa myös Enedon toimintaan.

Boreo Oyj 2022: Maailmanlaajuisessa toimintaympäristössä 2022 tapahtuneet muutokset johtivat yhtiön vetäytymiseen Venäjän markkinoilta.

Honkarakenne Oyj 2022: Maaliskuussa Honkarakenne keskeytti myynnin Venäjälle sen aloitettua hyökkäyssodan Ukraina ja vain osa tuotanto- sekä toimitusprosesseissa olleista tilauksista toimitettiin Venäjälle ennen EU:n tullipakotteiden voimaan astumista.

Kaikki yllä mainitut tekijät vaikuttivat yhtiöiden toimintaan vuosien 2018–2022 aikana. Maailman taloudessa on lähimenneisyydessä tapahtunut poikkeuksellisia ja merkittäviä asioita, kuten Covid-19-pandemia, Ukrainan sota ja energiakriisi. Tutkielman yhtenä tarkoituksena oli tutkia sitä, millä tavoin Covid-19-pandemia vaikutti pienten suomalaisten pörssi-yhtiöiden segmentteihin. Koronapandemiaa ei voinut tutkimuksen kannalta jättää ainoaksi mahdolliseksi vaikuttajaksi yhtiöiden segmenttietoihin. Vastauksena tutkimuskysymykseen voi todeta, että koronapandemia tai muut merkittävät tutkimuksessa esiin nousseet tekijät eivät vaikuttaneet yhtiöiden segmenttiraportointiin vuosina 2018–

2022. Vaikka tekijöiden vaikutusta yhtiöiden segmenttiraportointiin ei näkynyt tässä tutkimuksessa, ei ole pois suljettua, eikä niitä voisi nähdä jatkossa.

Ilkka Oyj 2020: Pidemmän aikavälin vaikutukset riippuvat epidemian etenemisestä, muuntuneen viruksen leviämisestä, rajoitustoimien laajuudesta ja niiden vaikutuksista yleiseen taloudelliseen tilanteeseen Suomessa.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI

Tutkielman tavoitteena oli selvittää, kuinka paljon ja millaisia muutoksia pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden segmenttiraportoinnissa tapahtui vuosina 2018–2022. Lisäksi tarkoituksena oli saada vastaus siihen, vaikuttiko Covid-19-pandemia tutkittavien pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden segmentteihin. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin niiden pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden vuosien 2018–2022 vuosikertomuksista ja konsernitilinpäätöksistä, joissa tapahtui segmenttiraportoinnin muutoksia tarkastelujakson aikana. Tutkielman johdannossa esitettiin tutkimuskysymyksiä, joihin tällä tutkimuksella etsittiin vastauksia.

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli, kuinka paljon muutoksia on tapahtunut suomalaisten pienten pörssiyhtiöiden segmenttiraportoinnissa vuosina 2018–2022. Tutkimuksen alkuvaiheessa selvisi, että pieniä suomalaisia pörssiyhtiöitä oli yhteensä 52 helmikuussa 2023. Näistä 25:ssä tapahtui muutoksia segmenttiraportoinnissa tarkastelujakson aikana. Segmenttiraportoinnin muutoksia tapahtui tarkastelujakson aikana eniten vuonna 2020, jolloin segmentit muuttuivat 14 yhtiössä 25:stä. Mikään yhtiöiden kuudesta toimialasta ei erottunut vuoden 2020 segmenttiraportoinnin muutosten huipussa verrattuna kaikkien pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden toimialoihin. Vuosina 2019 ja 2021 segmenttiraportoinnin muutoksia tapahtui yhdeksässä yhtiössä. Vuonna 2022 vastaava luku oli kolme.

Kun IFRS 8 -standardi tuli voimaan vuonna 2009, raportoitavien segmenttien määrä kasvoi (Bugeja ym. 2014; Crawford ym. 2012, 6). Näin on voinut tapahtua myös suomalaisissa yhtiöissä, mutta vuosina 2018–2022 segmenttien määrässä ei ollut enää pelkkää kasvua. Segmentit muuttuivat yhtiökohtaisesti useimmiten yhden kerran tarkastelujakson aikana. Näitä yhtiöitä oli yhteensä 16. Seitsemässä yhtiössä segmentit muuttuivat kaksi kertaa ja kolme kertaa kahdessa yhtiössä tarkastelujakson aikana.

Tutkimus osoitti, että yhtiöiden määrässä, joissa segmentit olivat toiminta-segmenttejä, tapahtui nousu 14 yhtiöön 25:stä vuonna 2020. Yhtiöiden määrä, joissa oli yksi raportoitava segmentti, laski samana vuonna 11 yhtiöön 25:stä. Tutkimustuloksista herää kysymys, että onko ne yhteydessä segmenteissä

tapahtuneiden muutosten määrän huippuun vuonna 2020. Toisin asian voi muotoilla siten, että liittyikö tarkastelujakson huippu segmenteissä tapahtuneiden muutosten määrässä siihen, että yhtiöt raportoivat segmenttinsä useana toimintasegmenttinä.

On huomioitava, että yhtiöiden segmentti-informaatioissa on voinut tapahtua muutoksia, vaikka segmentit eivät olisi muuttuneet. Yhtiö on voinut esimerkiksi raportoida samat kolme segmenttiä kuin muinakin vuosina, mutta ensimmäinen segmentti koostuu yhdestä tytäryhtiöstä enemmän kuin ennen. Bugeja ym. (2014) tutki raportoitavien segmenttien määrää ja selvitti, että segmenttien määrän muuttuminen liittyi yrityksiensä segmenttien kannattavuuteen. Bugejan ym. (2014) tutkimuksessa segmenttien määrän kasvu oli yhteydessä tappiollisiin segmentteihin ja toisinpäin. Niin ei voi sanoa tämän tutkimuksen kohdalla. Segmenttien ollessa kannattavia segmenttien määrä laski seuraavana vuonna vain muutamassa yhtiössä. Tavanomaisempaa oli se, että segmenttien määrä nousi, kun segmentit olivat kannattavia.

Toisen tutkimuskysymyksen tarkoitus oli selvittää, mistä pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden raportoinnista syistä segmenttiraportoinnin muutoksia tapahtui. Tutkimuksessa ilmeni, että 12 yhtiötä 25:stä kertoivat suoraan julkaisuisaan perustelut segmenteissään tapahtuneille muutoksille. Useimmiten yhtiöissä tapahtui konsernirakenteen muutoksia, josta muutokset segmenteissä johtuivat. Konsernirakenteen muutos tapahtui jollain tapaa kahdeksassa yhtiössä 12:sta. Konsernirakenteiden muutokset toteutuivat yrityshankinnoilla, yrityksiensä myynneillä ja liiketoimintojen kaupoilla. Konsernirakenteita pyrittiin yhtiöissä myös yksinkertaistamaan sulautumisilla, fuusioilla ja liiketoimintojen yhdistelemisillä. Konsernirakenteen muutos tapahtui puolestaan neljässä yhtiössä 12:sta. Kahden yhtiön kohdalla raportoitua syytä ei ollut eikä syytä voinut päätellä. Syyt muutoksille olivat 13 yhtiössä helposti pääteltävissä julkaisuista tai nähtävissä segmentti-informaatioista.

Täytyy pitää mielessä se näkökulma, että perimmäisiä syitä segmenttien muutoksille ei välttämättä tiedetä, vaikka yhtiö olisi raportoinut segmenteissä tapahtuneen muutoksia esimerkiksi yrityskaupan vuoksi. Tällöin herää kysymys, miksi yhtiö on lähtenyt tekemään yrityskauppaa. Sidosryhmät, jotka ovat seuranneet yhtiötä kauemmin, voivat tuntea yhtiön toimintaa paremmin ja ymmärtää todellisen motiivin muutoksille.

Kolmas tutkimuskysymys oli, että millä tavoin Covid-19-pandemia on vaikuttanut pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden segmentteihin. Tutkittavista vuosikertomuksista ja tilinpäätöksistä kävi ilmi, että pandemia vaikutti yhtiöihin ja niiden liiketoimintaan monellakin eri tapaa. Suoraan pandemiasta aiheutuneita vaikutuksia yhtiöiden segmentteihin ei tässä tutkimuksessa voinut huomata. Pandemian vaikutukset yhtiöissä olivat useimmin negatiivisia. Vain parissa yhtiössä Covid-19 vaikutti liiketoimintaan positiivisesti. Kaikissa yhtiöissä Covid-19-pandemia lisäsi jo mahdollisesti olemassa olevaa epävarmuutta. Pandemia vaikutti markkinoihin hidastavasti ja vaikutti useimmissa yhtiöissä tuotantoketjun yhteen tai useampaan vaiheeseen. Haastavien koronavuosien jälkeen geopolittista tilannetta ja yhtiöitä haastoi ja haastaa edelleen sota Euroopassa. Tutkimusta tehdessä kuitenkin huomasi, että yhtiöt ovat olleet sopeutumiskykyisiä pandemian aikana omaksuessaan uusia toimintatapoja.

IFRS 8 -standardin aikainen segmenttiraportointi ei ole kokenut aiemmin samanlaista kriisiä kuin Covid-19. Tutkimuksen yhtiöt kokivat kriisin pandemian kautta. Kun Covid-19:sta saatiin lisää tietoa, kriisiä opittiin käsittelemään paremmin ja kriisistä seuranneita reaktioita pystyttiin korjaamaan (Phan & Narayan 2020). Näin tapahtui tutkimuksen yhtiöissä, kun koronan myötä yhtiöt omaksuivat uusia toimintatapoja. Covid-19-pandemian myötä yhtiöt kehittyivät, sillä toimivat tavat ovat saattaneet jäädä käytäntöön. Frandsenin ja Johansenin (2009) määritelmän mukaan tällä hetkellä eletään kriisin jälkeistä vaihetta, jonka yhtiöt toivat myös esille vuoden 2022 raportoinnissa.

Givoly ym. (2000) muistuttivat artikkelissaan mittausvirheiden mahdollisuudesta segmenttiraportoinnissa. Tutkimuksen kannalta on muistettava, että kaikilla yhtiöillä voi olla hyviä ja huonoja vuosia ilman suurempia ulkopuolisia syitä. Jokin huono tapahtuma tilikauden aikana ei tarkoita välttämättä sitä, että sen vaikutus näkyisi yhtiön tuloksessa, ja mahdollisesti siitä eteenpäin segmenttien muodostumisessa. Tutkimuksessa ilmeni yhtiöitä, joiden tuotantoon ja toimituksiin Covid-19-pandemia vaikutti, mutta joiden tilikauden tulos pysyi samalla tasolla kuin ennen.

Tutkielmaa tehdessä nousi ajatus, että segmenttiraportointistandardin päivittämiselle voisi olla aihetta. Monet tutkimukset nostivat esiin IFRS 8 -standardissa olevia puutteita ja epäkohtia. Crawfordin ym. (2012, 8) tutkimuksessa esille nousseet havainnot viittaavat siihen, että toimintasegmenttistandardin tarkastaminen kannattaisi jatkuvasti. Kuten IASB on todennut, standardi ei vaatisi suuria muutoksia, mutta lisäohjeistus voisi osaltaan olla paikallaan (Moldovan 2014). Kuten Véron (2007) on lausunut, segmenttistandardia on haastavaa luoda. Maailma muuttuu jatkuvasti ja kaikkea pyritään kehittämään optimaalisempaan suuntaan. Olisi optimaalista, jos segmenttiraportointi muuttuisi maailman mukana.

Tutkielma osoittaa, että IFRS 8 -standardista on löydetty epäkohtia, joita hyödyntämällä voidaan salata tai piilottaa yhtiön tietoja. Samalla saatiin selville, mitkä tekijät vaikuttavat siihen, kuinka paljon segmenttitietoja yritykset ovat halukkaita raportoimaan. Lailin ym. (2014) tutkimus osoitti usean epäkohdan. Yhtiöt ovat siirtäneet kustannuksia toimintasegmenteiltä *muut toiminnot*-segmentin kaltaiselle segmentille toimintasegmenttien suorituskyvyn peittämiseksi. Tutkimuksen mukaan segmenttien yhdistelyä käytettiin piilottamaan segmenttien huonoja tuloksia. (Lail ym. 2014.) Vaikka yritykset haluaisivat toimia vastuullisesti ja läpinäkyvästi, jota niiltä nykypäivänä odotetaan, eivät ne halua olla liian läpinäkyviä kilpailun vuoksi.

Andrén ym. (2014) toteama yhtiöiden harkinnanvaraisuus raportoinnissa saattaa lisätä eroa yhtiöiden julkaisutavoissa. IFRS 8 -standardin raportoinnissa on yrityskohtaisia eroavaisuuksia, vaikka pörssiyhtiöt raportoivat segmenttinsä standardin mukaan. Yritysten segmenttiraportointi on eroavaisuuksista huolimatta teknisesti standardin vaatimusten mukaista (André ym. 2014). Kyse on yhtiöiden julkaisutavoista, sillä jotkut yhtiöistä raportoivat vähemmän tietoja kuin toiset. Kaikki yhtiöt ovat yksilöitä, eivätkä ne julkaise samoja asioita julkisuuteen. Tutkimusta tehdessä oli pohdittava, että pitäisikö yhtiöiden julkaisuista käyttää kaikki aiheeseen liittyvät tiedot hyväksi, vai pitäisikö niistä tutkia saman verran kaikkien yhtiöiden kohdalla, eli tietyt osa-alueet.

Tutkimuksen luotettavuutta tarkastellessa voidaan todeta, että käytetyn tutkimusmenetelmän avulla on mitattu sitä, mitä tutkimuksessa oli tavoitteena selvittää, eli tutkimus on validi. Reliabiliteetin osalta voidaan todeta, että tutkimus olisi täysin toistettavissa. Tutkielmassa käytetyt lähteet ovat luotettavia, sillä tutkielmassa käytetyt tutkimusartikkelit olivat vertaisarvioituja. Aiemmin tehdyistä tutkimuksista ei löytynyt suoraan samantyylistä tutkimusta ja siksi vertailukykyisyys koettiin hieman haastavaksi aiemman tutkimuksen kanssa. Aiemmpaa tutkimusta kuitenkin pystyttiin tuomaan tutkimukseen. Aiemman tutkimuksen rajoituksena on ollut, että tutkimus on kuvailevaa. Silloin tutkimus ei analysoi mahdollisia syitä lisäsegmenttien raportointiin tai rivierien vähenemiseen IFRS 8 -standardin käyttöönoton yhteydessä. (Bugeja ym. 2014.)

Yhtiöiden segmenttitiedot koettiin vertailukelpoisiksi tutkimuksen otannalla. Tutkimusotannan aikaväli koettiin tutkimuksen eri vaiheissa onnistuneesti rajatuksi, sillä aineisto vastasi hyvin tutkimuskysymyksiin ja tutkimustuloksia pystyttiin aidosti vertailemaan. Siten otannan suuruus, 25 yhtiötä, koettiin optimaaliseksi tutkimuksen kannalta. Tutkimuksen tuloksiin saattaa vaikuttaa tutkimuksen verrattain pieni otanta pörssi-yhtiöistä. Tutkimuksen tuloksia ei voi yleistää koskemaan kaikkia suomalaisia pörssi-yhtiöitä.

Covid-19-pandemian mahdolliset vaikutukset pienten suomalaisten pörssi-yhtiöiden segmentteihin eivät näkyneet tässä tutkimuksessa. Täten jatkotutkimuksen aihe voisi olla tutkia pienten suomalaisten pörssi-yhtiöiden segmenttiraportoinnissa tapahtuneita muutoksia jonkin ajan päästä, esimerkiksi viiden tai kymmenen vuoden päästä. Silloin tutkimuksessa voisi esiintyä vaikutuksia jostain suuremmasta ilmiöstä, mikä olisi johtunut pandemia-ajasta. Tutkimusta aiheesta voisi toteuttaa jatkossa myös muunlaisista yhtiöistä kuin pienistä pörssi-yhtiöistä tai suomalaisista pörssi-yhtiöistä.

Segmenttiraportoinnin tutkimiselle olisi tilaa suomalaisissa yhtiöissä monesta eri näkökulmasta, esimerkiksi eri sidosryhmien ja erityisesti sijoittajien näkökulmasta. Olisi kiinnostavaa tietää, kuinka suomalaiset sijoittajat näkevät segmenttiraportoinnin muutokset ja niiden vaikutuksen sijoituskäyttäytymiseen. Lisäksi jatkotutkimusta ajatellen olisi mielenkiintoista kuulla yhtiöiltä suoraan niiden motiiveja segmenttitietojen esittämiseen, jonka avulla saisi vastauksen siihen, miksi julkaisutavat ja -määrät vaihtelevat niin suuresti.

LÄHTEET

- ACCA (Association of Chartered Certified Accountants). 2012. Re-assessing the value of corporate reporting. London: ACCA Global.
- Ahrens, T. & Ferry, L. 2020. Financial resilience of English local government in the aftermath of COVID-19. *Journal of Public Budgeting, Accounting and Financial Management* 32 (5), 813–823.
- Aleksanyan, M. & Danbolt, J. 2015. Segment Reporting: Is IFRS 8 Really Better?. *Accounting in Europe* 12 (1), 37–60.
- Almeida, F., Santos, J. D. & Monteiro, J. A. 2020. The Challenges and Opportunities in the Digitalization of Companies in a Post-COVID-19 World. *IEEE Engineering Management Review* 48 (3), 97–103.
- André, P., Filip, A. & Moldovan, R. 2014. The Interplay between Segment Disclosure Quantity and Quality. ESSEC Business School. Bocconi, Department of Accounting, 1–58.
- André, P., Filip, A. & Moldovan, R. 2016. Segment disclosure quantity and quality under IFRS 8: Determinants and the effect on financial analysts' earnings forecast errors. *The International Journal of Accounting* 51 (4), 443–461.
- Arvopaperimarkkinäläki 14.12.2012/746.
- Arvopaperimarkkinäyhdistys. 2020. Hallinnointikoodit. [Viitattu 13.4.2023]. Saatavissa:
https://cgfinland.fi/hallinnointikoodit/?_gl=1*htukky*_ga*NTI3OTAxMzA5LjE2ODEzODE3NDA.*_up*MQ..
- Asien, E. N. 2018. The Use of Segment Financial Information for Decision Making. *Global Journal of Finance and Banking Issues* 8 (8), 1–20.
- Barneto, P. & Ouvrard, S. 2015. Is the firm's business model related to segment reporting?. *Research in International Business and Finance* 35 (1), 122–137.
- Birt, J., Kend, M. & Xian, H. 2008. Changes in Segment Reporting in the Australian Banking Industry. *Australian Accounting Review* 17 (3), 61–67.
- Blanco, B., Garcia Lara, J. M. & Tribo, J. A. 2014. Segment Disclosure and Cost of Capital. *Journal of Business Finance & Accounting* 42 (3–4), 367–411.
- Bonham, M., Curtis, M., Davies, M., Dekker, P., Denton, T., Moore, R., Richards, H., Wilkinson-Riddle, G., Williams, M. & Wilson, A. 2008. International GAAP 2008: Generally Accepted Accounting Practice under International Financial Reporting Standards. John Wiley & Sons, Incorporated.
- Bradbury, M. E., Hsiao, P. K. & Scott, T. 2018. Summary annual reports: length, readability, and content. *Accounting & Finance* 60 (3), 2145–2165.
- Bugeja, M., Czernkowski, R. & Moran, D. 2014. The Impact of the Management Approach on Segment Reporting. *Journal of Business Finance & Accounting*, 42 (3–4), 310–366.
- Crawford, L., Extance, H., Helliard, C. & Power, D. 2012. Operating segments: the usefulness of IFRS 8. ICAS Insight Publication. The Institute of Chartered Accountants of Scotland.

- Crawford, L. Ferguson, J., Helliari, C. & Power, D. 2014. Control over accounting standards within the European Union: The political controversy surrounding the adoption of IFRS 8. *Critical Perspectives on Accounting* 25 (4-5), 304-318.
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C. & Verdi, R. 2008. Mandatory IFRS Reporting around the World: Early Evidence on the Economic Consequences. *Journal of Accounting Research* 46 (5), 1085-1142.
- Deloitte. 2023. IFRS 8 – Operating segments. IAS Plus. [Viitattu 4.11.2022]. Saatavissa: <https://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs8>
- Devi, S., Warasniasih, S., Masdiantini, P. R. & Musmini, L. S. 2020. The Impact of COVID-19 Pandemic on the Financial Performance of Firms on the Indonesia Stock Exchange. *Journal of Economics, Business, and Accountancy Ventura* 23 (2), 226-242.
- Dieter, C. & Ladenbach, N. 2013. IFRS essentials. John Wiley & Sons, Incorporated.
- Donatella, P., Haraldsson, M. & Tagesson, T. 2022. Reporting on COVID-19 – or not? Annual report disclosure of the pandemic as a subsequent event. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management* 34 (6), 117-136.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Ettredge, M. L., Kwon, S. Y., Smith, D. B. & Stone, M. S. 2006. The effect of SFAS No. 131 on the cross-segment variability of profits reported by multiple segment firms. *Review of Accounting Studies* 11 (1), 91-117.
- Frandsen, F. & Johansen, W. 2009. Institutionalizing Crisis Communication in the Public Sector: An Explorative Study in Danish Municipalities. *International Journal of Strategic Communication* 3 (2), 102-115.
- Givoly, D., Hayn, C. & D'Souza, J. 2000. Measurement Errors and Information Content of Segment Reporting. *Review of Accounting Studies* 4, 15-43.
- Gould, S. & Arnold, C. 2020. The Financial Reporting Implications of COVID-19. An ICAF Content Series. [Viitattu 16.11.2022]. Saatavissa: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/supporting-international-standards/discussion/financial-reporting-implications-covid-19>
- Haaramo, V., Palmuaro, S. & Peill, E. 2018. Pörssiyhtiön tilinpäätös. Helsinki: Alma Talent.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Honkamäki, T. & Reponen, M. 2022. Konsernitilinpäätöksen laadinta. 5., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.
- IASB (International Accounting Standards Board). 2013. Post-implementation review: IFRS 8 operating segments. London: International Accounting Standards Committee Foundation, 1-34. [Viitattu 11.1.2023]. Saatavissa: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/pir-ifrs-8/educational-material/pir-ifrs-8-operating-segments-feedback-statement.pdf>

- IASB (International Accounting Standards Board). 2022. IFRS-standardit: 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla noudatettavat vaatimukset; ei sisällä myöhemmin voimaan tulevia muutoksia : IFRS®-standardit, mukaan lukien IAS-standardit, IFRIC-tulkinnat ja SIC-tulkinnat, sekä Taloudellisen raportoinnin käsitteellinen viitekehys. Helsinki: ST-Akatemia Oy.
- Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. 2016. Yrityksen laskentatoimi. Helsinki: Talentum Pro.
- Issakova, S. A., Moldabekova, A. S., Kenzhebayeva, M. T., Alibekova, V. N. & Tuleyeva, G. T. 2017. Preparing Consolidated Financial Statements in Accordance with IFRS. *European Research Studies Journal* 20 (3), 458–469.
- Kajüter, P. & Nienhaus, M. 2017. The Impact of IFRS 8 Adoption on the Usefulness of Segment Reports. *ABACUS: A Journal of Accounting, Finance and Business Studies* 53 (1), 28–58.
- Kang, H. & Gray, S. J. 2019. Country-specific risks and geographic disclosure aggregation: Voluntary disclosure behaviour by British multinationals. *The British Accounting Review* 51 (3), 259–276.
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.
- Kopecká, N. 2016. The IFRS 8 segment reporting disclosure: Evidence on the Czech listed companies. *European Financial and Accounting Journal* 11 (2), 5–20.
- Kou, W. & Hussain, S. 2007. Predictive gains to segmental disclosure matrices, geographic information and industry sector comparability. *The British Accounting Review* 39 (3), 183–195.
- Lail, B., Thomas, W. & Winterbotham, G. 2014. Classification Shifting Using the ‘Corporate/Other’ Segment. *Accounting Horizons* 28 (3), 455–477.
- Lenormand, G. & Touchais, L. 2021. Does International Financial Reporting Standard 8 improve the firms’ information environment?. *Journal of Applied Accounting Research* 22 (2), 383–400.
- Leung, E. & Verriest, A. 2015. The Impact of IFRS 8 on Geographical Segment Information. *Journal of Business Finance & Accounting* 42 (3–4), 273–309.
- Leuz, C. 2004. Proprietary versus Nonproprietary Disclosures: Evidence from Germany. Teoksessa *The Economics and Politics of Accounting: International Perspectives on Research Trends, Policy, and Practice*, toimittajat Christian Leuz, Dieter Pfaff ja Anthony Hopwood, 164–197. Oxford: Oxford University Press.
- Moldovan, R. 2014. Post-Implementation Reviews for IASB and FASB Standards: A Comparison of the Process and Findings for the Operating Segments Standards. *Accounting in Europe* 11 (1), 113–137.
- Müller, V. 2014. The Impact of IFRS Adoption on the Quality of Consolidated Financial Reporting. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 109 (8), 976–982.
- Nasdaq. 2018. Small-capitalization (small cap) stocks. [Viitattu 19.4.2023]. Saatavissa: <https://www.nasdaq.com/glossary/s/small-cap-stocks>
- Nichols, N. B., Street, D. L. & Cereola, S. J. 2012. An analysis of the impact of adopting IFRS 8 on the segment disclosures of European blue chip companies. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation* 21 (2), 79–105.

- Nichols, N. B., Street, D. L. & Tarca, A. 2013. The impact of segment reporting under the IFRS 8 and SFAS 131 management approach: A research review. *Journal of International Financial Management & Accounting* 24 (3), 261–312.
- Nobes, C. & Perramon, J. 2013. Firm Size and National Profiles of IFRS Policy Choice. *Australian Accounting Review* 23 (3), 208–215.
- Odia, J. O. & Imagbe, V. U. 2015. Towards the usefulness and implications of segment reporting standards. *Mediterranean Journal of Social Sciences* 6 (6), 30–40.
- OECD. 2020. Coronavirus (COVID-19): SME Policy Responses. [Viitattu 11.4.2023]. Saatavissa: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/coronavirus-covid-19-sme-policy-responses-04440101/>
- Paul, J. & Largay, J. 2005. Does the “management approach” contribute to segment reporting transparency?. *Business Horizons* 48 (4), 303–310.
- Phan, D. H. & Narayan, P. K. 2020. Country Responses and the Reaction of the Stock Market to COVID-19 – A Preliminary Exposition. *Emerging Markets Finance and Trade* 56 (10), 2138–2150.
- Poole, V. 2016. IFRS in your pocket. *Deloitte*, 21–36.
- Pratama, V., Santoso, I. & Mustaniroh, S. A. 2021. Development strategy of SMEs in the new normal era of coronavirus disease 2019 (COVID-19): A literature review. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* 733, 1–7.
- Purwanto, A. 2020. The COVID-19 Pandemic Impact on Industries Performance: An Explorative Study of Indonesian Companies. *Journal of Critical Reviews* 2020 7 (15), 1965–1972.
- Puusa, A. & Juuti, P. 2020. *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Helsinki: Gaudeamus.
- PwC (PricewaterhouseCoopers). 2008. Segmenttiraportointi käytännössä. [Viitattu 26.1.2023]. Saatavissa: https://www.pwc.fi/fi/ifrs-julkaisut/tiedostot/segmenttiraportointi_pwc.pdf
- Reinstein, A. & Weirich, T. R. 2002. How are worldwide accounting standards changing?. *The Journal of Corporate Accounting & Finance* 14 (1), 59–67.
- Ricketts, R. C., Riley, M. E. & Shortridge, R. T. 2018. Information content of IFRS versus GAAP financial statements. *Journal of Financial Reporting & Accounting* 16 (1), 120–137.
- Roux-Dufort, C. 2016. *Delving into the Roots of Crises: The Genealogy of Surprise*. Teoksessa *The Handbook of International Crisis Communication Research*, toimittajat Andreas Schwarz, Matthew W. Seeger ja Claudia Auer, 24–33. West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2017. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Seetharaman, P. 2020. Business models shifts: Impact of COVID-19. *International Journal of Information Management* 54 (1).
- Shen, H., Fu, M., Pan, H., Yu, Z. & Chen, Y. 2020. The Impact of the COVID-19 Pandemic on Firm Performance. *Emerging Markets Finance and Trade* 56 (10), 2213–2230.

- Stanton, P., Stanton, J. & Pires, G. 2004. Impressions of an annual report: an experimental study. *Corporate Communications: An International Journal* 9 (1), 57–69.
- Taran, A., Simga-Mugan, C. & Mironiuc, M. 2021. Country-segment disclosure of foreign operations from Central and Eastern Europe: Country-level determinants and value relevance. *Journal of Multinational Financial Management* 62 (4).
- THL (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos). 2023a. Vakavan koronavirustaudin riskiryhmät. [Viitattu 13.2.2023]. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/vakavan-koronavirustaudin-riskiryhmat>
- THL (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos). 2023b. Oma koronarokotus: miten, miksi ja milloin?. [Viitattu 13.2.2023]. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/rokoitteet-ja-koronavirus/oma-koronarokotus-miten-miksi-ja-milloin>
- THL (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos). 2023c. Muuntuneet koronavirukset. [Viitattu 13.2.2023]. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/muuntuneet-koronavirukset>
- Troberg, P. 2003. Segmenttiraportoinnin tulevat haasteet: segmenttijaon vaihtoehdot. *Liiketaloudellinen aikakauskirja* 4, 557–563.
- Tsakumis, G., Douppnik, T. & Seese, L. 2006. Competitive harm and geographic area disclosure under SFAS 131. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation* 15 (1), 32–47.
- Vaivio, J. 2008. Qualitative management accounting research: rationale, pitfalls and potential. *Qualitative Research in Accounting & Management* 5 (1), 64–86.
- Véron, N. 2007. EU adoption of the IFRS 8 standard on operating segments. Report to the Economic and Monetary Affairs Committee of the European Parliament. [Viitattu 12.1.2023]. Saatavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/5080975.pdf>
- WHO (World Health Organization). 2023. WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. [Viitattu 8.2.2023]. Saatavissa: <https://covid19.who.int/?mapFilter=deaths>
- Yuthas, K., Rogers, R. & Dillard, J. F. 2002. Communicative Action and Corporate Annual Reports. *Journal of Business Ethics* 41, 141–157.
- Zubair, S., Kabir, R. & Huang, X. 2020. Does the financial crisis change the effect of financing on investment? Evidence from private SMEs. *Journal of Business Research* 110 (1), 456–463.

LIITE

Pienet suomalaiset pörssiyritykset 2/2023				
		Lisätietoja	Muutoksia segmenteissä	Toimiala
1.	Aspocomp Group Oyj		ei	teknologia
2.	Afarak Group Oyj		ei	perusteollisuus, materiaalit
3.	Apetit Oyj		kyllä	kulutustuotteet ja -palvelut
4.	Biohit Oyj		ei	terveydenhuolto
5.	Boreo Oyj	vuoteen 2020 Yleiselektroniikka Oyj	kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
6.	Consti Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
7.	Componenta Oyj		ei	perusteollisuus, materiaalit
8.	Digitalist Group Oyj		ei	teknologia
9.	Dovre Group Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
10.	Eezy Oyj	vuoteen 2019 VMP Oyj, listautunut 6/2018	ei	teollisuustuotteet ja -palvelut
11.	Elecster Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
12.	Enedo Oyj	vuoteen 2020 Efore Oyj	kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
13.	Enersense International Oyj	listautunut 4/2018	kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
14.	Exel Composites Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
15.	Fellow Pankki Oyj	syntyi 4/2022 sulautumisessa	kyllä	rahoituspalvelut
16.	Glaston Oyj Abp		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
17.	Honkarakenne Oyj		kyllä	kulutustuotteet ja -palvelut
18.	Innofactor Plc		ei	teknologia
19.	Ilkka Oyj	vuoteen 2022 Ilkka-Yhtymä Oyj	kyllä	kulutustuotteet ja -palvelut
20.	Investors House Oyj		ei	kiinteistöt
21.	Kesla Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
22.	Koskisen Oyj	listautunut 11/2022	ei	perusteollisuus, materiaalit
23.	Kreate Group Oyj	listautunut 2/2021	ei	teollisuustuotteet ja -palvelut
24.	Keskisuomalainen Oyj		ei	kulutustuotteet ja -palvelut
25.	Lehto Group Oyj		ei	teollisuustuotteet ja -palvelut
26.	Martela Oyj		ei	kulutustuotteet ja -palvelut
27.	Nixu Oyj		kyllä	teknologia
28.	Nurminen Logistics Oyj		ei	teollisuustuotteet ja -palvelut
29.	Optomed Oyj	listautunut 12/2019	ei	terveydenhuolto
30.	Orthex Oyj	listautunut 3/2021	ei	kulutustuotteet ja -palvelut
31.	Ovaro Kiinteistösijoitus Oyj		ei	kiinteistöt

32.	Endomines Finland Oyj		ei	perusteollisuus, materiaalit
33.	Panostaja Oyj		kyllä	rahoituspalvelut
34.	PunaMusta Media Oyj	vuoteen 2019 Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj	kyllä	kulutustuotteet ja -palvelut
35.	QPR Software Oyj		ei	teknologia
36.	Raute Oyj		ei	teollisuustuotteet ja -palvelut
37.	Reka Industrial Oyj	vuoteen 2020 Neo Industrial Oyj	kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
38.	Robit Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
39.	Saga Furs Oyj		ei	kulutustuotteet ja -palvelut
40.	Sievi Capital Oyj		ei	rahoituspalvelut
41.	Siili Solutions Oyj		ei	teknologia
42.	Solteq Oyj		kyllä	teknologia
43.	Sotkamo Silver AB		kyllä	perusteollisuus, materiaalit
44.	SRV Yhtiöt Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
45.	SSH Communications Security Oyj		kyllä	teknologia
46.	Teleste Oyj		kyllä	tietoliikenne
47.	Trainers' House Oyj		ei	teknologia
48.	Tulikivi Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
49.	United Bankers Oyj		ei	rahoituspalvelut
50.	Valoe Oyj		kyllä	teollisuustuotteet ja -palvelut
51.	Wetteri Oyj	vuoteen 2022 Soprano Oyj, listautunut 12/2022	ei	kulutustuotteet ja -palvelut
52.	Wulff-Yhtiöt Oyj		ei	teollisuustuotteet ja -palvelut
			kyllä = 25 kpl	
			ei = 27 kpl	